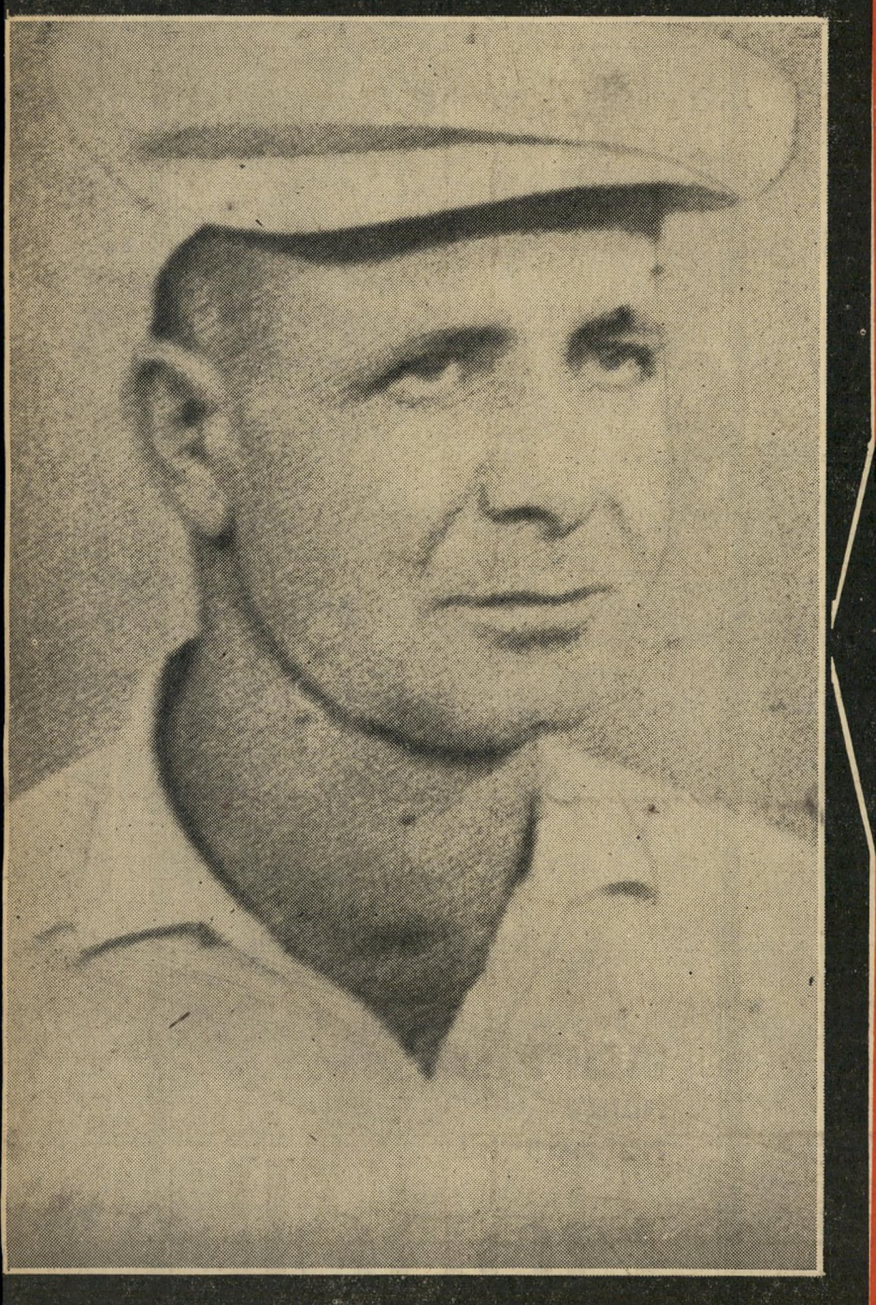
שנה 36 מספר 1836 המחיר 2.25 ל"י ב' כסלו תשל"ג, 8.11.72

העולם הזה

14 ק"מ מתל־אביב מתים

אנשים מחוסר תזונה

איש זה מת מרעב

תנועת העולם הזה - כוח חדש

מזכירות התנועה החליטה להקים

חוג מדיני מרכזי

בתל-אביב, וחוגים מקבילים בירושלים, בחיפה ובמקומות אחרים. חוגים אלה יתכנסו באופן סדיר, אחת לשבועיים או שלושה, וידונו בנושאים המדיניים והחברתיים, כדי לשתף את החברים בגיבוש מצע התנועה לקראת הבחירות הבאות לכנסת ולהסתדרות, לעזור לחברים בפעולות הסברה, להכשיר קבוצות-פעולה מקומיות ולאמץ את הקשר בין המוסדות המרכזיים של התנועה, חבריה ואוהדיה.

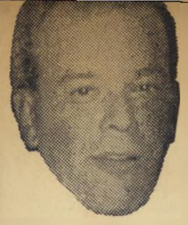
אם ברצונך להשתתף באחד החוגים האלה, במקום מגוריך, אנא פנה למזכירות התנועה, ת.ד. 136, תל-אביב. ציין את שמך, כותבתך ומיספר הטלפון שלך.

פעולת החוג המדיני המרכזי תיפתח ביום החמישי, 23 בנובמבר 1972, בדיון על הנושא:

הטאקטיקה והאיסטרטגיה של המילחמה בטרור

יפתח בדיון:

אורי אבנרי

דרכו קלה.

לפני שבע שנים החליט מי שהחליט שצריכים לסתום את פי השבועון המסויים. אותו מישהו חוקק את „חוק לשון הרע". הכל הבינו שחוק זה נועד לחסל את העולם הזה.

התוצאה כבר הפכה נחלת ההיסטוריה: יומנו את הקמתה של תנועה פוליטית, ערוך העולם הזה נבחר לכנסת, וחוק לשון הרע איבד את שיניו הטורפות.

עכשיו ההיסטוריה כאילו חוזרת על עצמה. ערוך העולם הזה יושב בכנסת ועושה שם את אותו הדבר שעושה בשבועון המסויים: חושף את השחיתויות, מטריד את מנוחתם של בעלי השררה, משמיע דיעות אפיקורסיות, ובכלל ממרר את החיים לבוסים הגדולים ולעסקנצ'יקים הקטנים.

לכן החליט מי שהחליט לחרוץ שוב את לשון הרע — הפעם בצורת העלאת אחוז־החסימה. הכל מבינים שמזימה זו נועדה בעיקר לחסל את סיעת העולם הזה. אם היתה דרושה לכך הוכחה אחרונה, סיפק אותה השבוע שר־הביטחון משה דיין.

✶ לדיין „אין מה להוסיף"

אנשי רפ"י במיפלגת־העבודה התנגדו עד כה להעלאת אחוז־החסימה. הם דוגלים בהנהגת שיטת־בחירות אזורית, והכל מבינים שמי שמציע להעלות את אחוז־החסימה אינו מתכוון להחליף את השיטה.

והנה בא משה דיין והכריז בפה מלא שצריכים להעלות את אחוז־החסימה כדי „להקטין את מיספר המיפלגות", ובכלל „לייעל את הכנסת".

יומיים לפני כן אירעו בכנסת חילופי־דברים מעניינים:

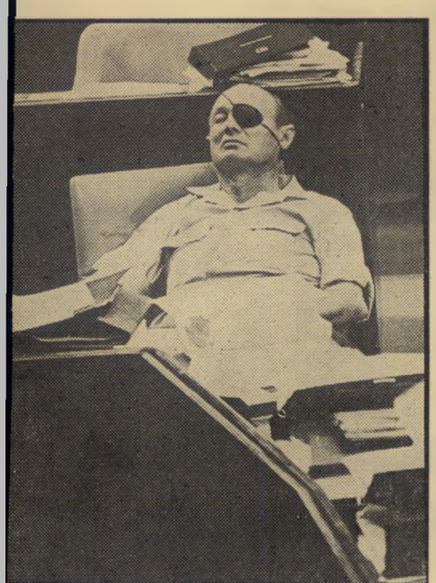
משה דיין ענה על כעשרים שאילתות של חברי־כנסת אחדים, מהם חמש שאילתות של אורי אבנרי. ה־שאילתות של אבנרי נגעו לשיחרור בחורי הישיבה מחובת־גיוס, „החרי־גים" של פיתחת רפיח וריסוס אדמות עקרבה.

בחודשים האחרונים התרגל משה דיין להשיב לכל השאילתות של אבנרי בנוסח סטנדרטי: „אין לי מה להוסיף..." הפעם הרחיב דיין את ה־שיטה. הוא השיב בנוסח אחיד זה על כ ל השאילתות של כל חברי הכנסת, ובכלל זה גם של חברי סיעתו.

אחרי התשובה הרביעית או החמי־שית בנוסח זה, פנה אבנרי אל היו־שב־ראש ואמר: „אולי ישיב כבוד שר־הביטחון תשובה אחת לכל ה־שאילתות: ‚אין לי מה להוסיף'?"

דיין התרגז, פנה אל היושב־ראש ומחה על ההערה — שלא נרשמה משום־מה בפרוטוקול.

עם תום הישיבה השמיעו גם חב־רי סיעתו של דיין את התמרמרותם על התנהגותו של דיין — תחילה במיזנון, ולאחר־מכן גם בישיבת סי־עת המערך.

דיין מנמנם בכנסת
לילה טוב, דמוקרטיה

האמת היא שכל יחסו של דיין לכנסת הפך מזה כמה שנים לשערורייה גלוייה.

בניגוד לשרים אחרים, המזדמנים לפעמים לכנסת וישובים בה שעה־שעתיים, אין דיין בא לכנסת לעולם, אלא בשני מיקרים: בשעה שהוא עצמו עומד במרכז הדיון, ובשעה שגולדה מאיר נואמת נאום מלכותי. אז הוא חושש להיעדר, ובא כמו ילד טוב.

פעם היו חברי־הכנסת נאיביים, וחשבו ש„שר־הביטחון עסוק". יש הרבה עניני ביטחון. אבל מאז התרגלו לראות את דיין יושב שעות ארוכות בכל יום במיסעדות־פאר יקרות, מביים מאורעות־סרק לצורכי צילום בטלוויזיה, ומוכר באלפי דולארים ראיונות לעיתונות הזרה. לשר יש הרבה זמן לעניינים כאלה. רק לכנסת אין לו זמן.

בוויכוח בסיעת המערך השמיע דיין תירוץ: את עניני הביטחון הוא מביא לוועדת־החוץ־והביטחון, ולכן אינו רוצה לדבר עליהם במליאת הכנסת. דיין התנצל, ניסה להס־ביר, כי הוא משיב בהתחמקות על שאילתות, משום שכל השאילתות המופנות אליו הן „שאילתות להכעיס".

אפילו חברי סיעתו לא קיבלו תירוץ זה. ראשית, מפני שרוב השאילתות שלא השיב עליהן נגעו לעניינים שאינם סודיים. בחורי־ישיבה, פיתחת רפיח, עקרבה — מה סודי בזה? שנית, גם לוועדה אין דיין מוסר מידע חיוני, וכמה מחבריה מחו בשעתו על סירובו של דיין להביא בפניה את דו"ח החקירה בפרשת „החריגים" של רפיח.

✶ לשון הרע והחסימה

למשה דיין יש סיבה טובה מאוד לרצות בסילוק סיעת העולם הזה מן הכנסת. השערורייה המחפירה של שוד־העתיקות ומיסחר־העתיקות של דיין התפוצצה לרא־שונה כאשר אורי אבנרי נאם על כך בכנסת. מאז אין העניין נותן לדיין מנוח, והוא מתעורר מחדש כל כמה חודשים. אבנרי עצמו פועל בכנסת לחשיפת העובדות ולחקיקת חוק חדש, שיאסור על שרים לעסוק במיסחר.

חוק לשון־הרע נחקק על־ידי אנשי־שררה שהעולם הזה חשף את מעשי־השחיתות שלהם, ושרצו למנוע מהשבועון להמשיך במלאכה זו.

העלאת אחוז־החסימה מוצעת על־ידי אנשי־שררה שסיעת העולם הזה גילתה את מעשי־השחיתות שלהם בכנסת, והרוצים למנוע זאת בעתיד.

מי שנותר לו ספק כלשהו לגבי כוונה זו, כדאי לו לקרוא את הקטע הבא מביטאון מיפלגת העבודה, אות, מיום ה־12 באוקטובר 1972. אני מביא אותו להלן במלואו:

תכסיסה של „העולם הזה — כוח חדש" בהוצאת צו־מניעה נגד בחירתו של אשר ידלין ליו"ר מרכז קופת־חולים יזרז את התהליך של הנהגת אחוז־חסימה לקראת הבחירות הבאות לוועידת ההסתדרות. התמיכה באחוז־החסימה נעשית כמעט אוני־ברסאלית בסיעות הקובעות, נוכח העובדה שסיעות מבוטלות כמו „העולם הזה" אינן תורמות שום דבר קונסטרוקטיבי לוועד־הפועל ומסתפקות ב„גרימת צרות".

בהסתדרות יש למערך רוב מוחלט — והוא יכול לעשות בה כאוות נפשו. התוצאות מתבטאות בקטע זה: עושי צרות — החוצה.

מה יקרה אם יהיה למערך רוב מוחלט גם בכנסת?

ומה יקרה אם בראש מחנה כזה יעמוד משה דיין?

מה תהיה אז דמות המדינה? איזו דמוקרטיה תי־שאר בה לפליטה? ולאן יגיעו או ממדי השחיתות בצמרת העליונה?

אלי יעקב

מאירופה
לאשה
שאיכפת לה

vionell

הספרי האינטימי המיוחד המשחרר אותך מריחות ורגשות בלתי נעימים.
VIONELL מבית BAC, גדול יצרני הדיאודורנטים המובחרים באירופה.

מאפיה יהודית

הטלפון מצלצל במשרדו של מר שולץ, איל־הון ישראלי.

שולץ: הלו, מי זה? מי מדבר?

הקול: כאן מדברים מהמאפיה!

שולץ: אהלן לנסקי! ווס אערצך?

הקול: איזה לנסקי בראשך. כאן מאפיה!

שולץ: סטאשר, תפסיק עם החוכמות!

הקול: תפסיק אתה! זה רציני, אתה שומע? אני צריך באופן דחוף 20 אלף לירות!

שולץ: אה, ספיר! כבר אתם מתחילים לאסוף תרומות לבחירות?

הקול: תשמע אדוני, זה רציני. זה מאפיה. זה חיים או מוות.

שולץ: זה עניין אחר. כמה אתה רוצה?

הקול: 20 אלף!

שולץ: אתה לא חושב שזה יותר מדי!

הקול: זה מינימום.

שולץ: אתה מצלצל בזמן לא טוב. העסקים גרועים. יש עליה במחירים. אינפלציה נוראה...

הקול: אתה מספר לי?

שולץ: תתקשר בפעם אחרת.

הקול: תשמע, זה לא בדיחה! אם אתה לא נותן את הכסף...

שולץ: אר־קיי, אר־קיי... חמשת אלפים זה בסדר?

הקול: השתגעת? אני לא יורד מחמש־עשרה אלף.

שולץ: שבע וחצי...

הקול: מה איתך? ערך הכסף יורד. חצי יקח מס הכנסה. מה ישאר לי?

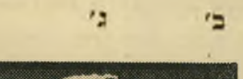
שולץ: מחיר אחרון!

הקול: עשר!

שולץ: שיהיה עשר. איפה אתה?

הקול: אני מדבר מהטלפון במסדרון.

שולץ: תכנס, נראה מה אפשר לעשות...

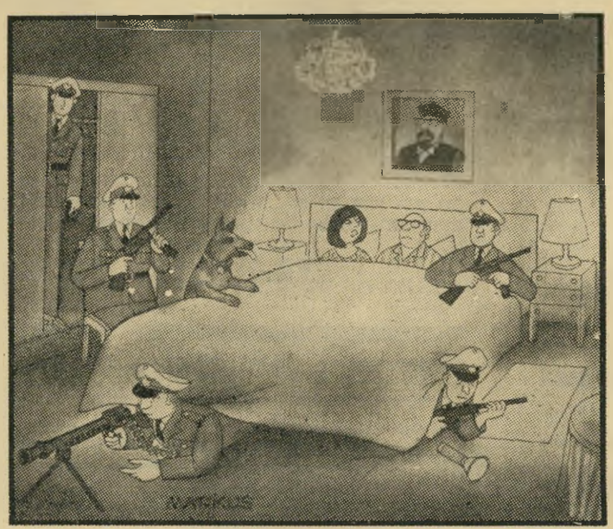
הדלת נפתחת. הסחטן עומד בפתח.

הסחטן: זה אני...

שולץ: נעים מאוד... אתה חדש, הא? לא מוכר.

הסחטן: מה לעשות? זמנים קשים.

שולץ: טוב. תשב. עכשיו תשמע: או שאתה שם לי חמשת אלפים על השולחן או שאני מזעיק את המשטרה מיד!

„אמרתי לך שכדאי יותר להיות קונסול בבורמה מאשר שגריר ישראל בבון!"

אני מתה על „כתבנו המיוחד"

לכבי „העולם הזה", עורך נכבד

כל אחד בארץ יודע, שאם יש משהו שאף עיתון לא מגלה, אז אתם כן מגלים. ואני כבר ניסיתי בכל העיתונים ולא הצלחתי. אז אני מבקשת מאוד מאוד שאתם תגלו לי: מי זה העיתונאי המקסים הזה, שחותם בכינוי „כתבנו המיוחד".

ואני אגיד לכם למה: אני פשוט מתה עליו. אני חולמת עליו בלילות. אני מאוהבת בו.

ואיך אפשר לא להתאהב בו? אני שואלת אותכם. דבר ראשון תראו איזה השכלה יש לו! אין נושא שהוא לא יודע, והנושאים הכי מסובכים, כמו מדעים, וזה. דבר שני זה כוח הכתיבה שלו! איזה כמו־יות הוא כותב, ובבת־אחת בכל העיתונים בארץ (אולי חוץ מהעיתון שלכם). ולפעמים שני מאמרים או אפי־לו שלושה באותו עיתון ובאותו יום! אח, איזה מוכשר.

והתכונה הכי חשובה שלו זה הצניעות! ואיזה צניעות. אף־על־פי שהוא כל־כך חשוב עד שמעתיקים ממנו כל העיתונים בעולם, כמו **הטיים** ו**הניוזוויק** ו**השפיגל** ועושה רושם שבכלל לא איכפת לו על ה־„קופיריית", הוא כל־כך לא שוויצר! והוא חותם כל הזמן בעילום שם. ותראו איזה פסבדון צנוע הוא מצא לו: „כתבנו המיוחד". ואיך שומרים על הזהות שלו האמיתית בסודי סודות! הדבר היחיד שאפשר להבין מהפסבדון, זה שנוסף לכל הוא גם פטריוט אמיתי: כתבנו. שלנו. רומז על השתייכות שלו לכולנו.

עשו לי טובה גדולה והשי־גו לי את שמו ואת כתובתו, כי אני לא יכולה להתאפק יו־תר.

המצפה בכליון עיניים.

טסא נכר

האם אתה סומך על הביצים שלך?

רבית ולמשפחה

אין עיתון רציני בארץ שלא עורך לקוראיו, לפחות פעם אחת בשבוע, מיבחן פסיכולוגי. השיטה היא פשוטה. לא צריך להיות פסיכולוג בשבילה. כל מה שעליך לעשות הוא: להתבונן בתמונות שלפניך; לע־נות על השאלות להלן (אבל בכנות, הא?!); ואחר־כך לסכם כמה נקודות צברת. ב־התאם למיספר הנקודות תוכל לק־בוע את אופייך.

א' ב' ג'

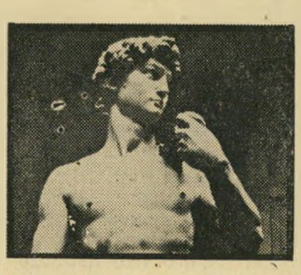
השאלות:

1. התבונן בשלושת הציורים שלעיל:
   - איזה מבין שלושת הציורים מבטא את הרגשתך?
   א' — ב' — ג'?
2. התבונן בשלושת חלקי ה־פסל שלמטה:

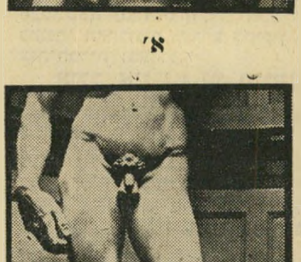
נניח שנפגשת עם גבר פלוני ב־חפירה ארכיאולוגית, ליד גשר אלנבי או במסעדת פאר תל־אבי־בית. אתה רוצה למקד את מבטך על א' — ב' או ג'?

על השאלות הבאות ענה ב„כן" או „לא":

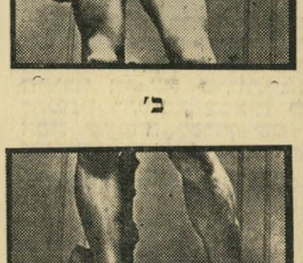
3. האם זה נכון לומר שכשיש לך הרגשה שהאיש אותו אתה מעריץ נטש אותך, אתה נתקף בהרגשה של פחד, חולשה, חוסר־ביטחון? כן — לא —
4. האם אתה מקפיד לדבר בסגנון הדיבור של האדם אותו אתה מעריץ? כן — לא —
5. האם אתה זוכר תמיד לאכול, להתלבש, לש־כב, לעבור על החוק כמוהו? כן — לא —
6. האם אינך שוכח להשמיץ כל יום את האוייב המושבע של הנערץ עליך, אפילו אם הוא שר ב־ממשלה? כן — לא —
7. אם היית עיתונאי, האם היית מוכן לשקר לפי הנחיות האדם אותו אתה מעריץ? כן — לא —
8. האם היית יוצא בתביעה לשנות את החוק למען האדם הנערץ אליך? כן — לא —
9. אם את אשה (ואם אתה גבר נניח שהיית אשה) האם היית משועשעת מאוד לגלות, שעה שאת עוברת ברחוב, כי עינו הבריאה והנוודדת כקרן אור של מגדלור התעכבה על רגלייך? כן — לא —
10. האם סביר להניח שלא חיפשת כלל הוכחה שלנערץ עליך יש בכלל ביצים? כן — לא —
11. האם היית מוכן לרוץ לכל מקום ובלבד שתד־כה להצטלם בחברתו? כן — לא —

א'

ב'

ג'

התשובות:

1) במיבחנים רבים שנערכו, קבעו הפסיכולוגים, כי אלה שבחרו בתמונה א' מתייחסים לביצים כאל תר־פעה רגילה (0 נקודות). אלה שבחרו בתמונה ג' — יש להם מספיק, אבל הם מעדיפים כמויות גדולות (5 נקודות). אלה שבחרו בתמונה ב' — פוזלים לביצי זרים (10 נקודות).

2) הפסיכולוגים מסכימים בדרך־כלל, כי תגובות הפנים, קמטי הצחוק או שרירי הצוואר — מעניקים רמזים על אופי חזק, עצמאי (א' — 0 נקודות). השי־מוש ברגליים, ביציבות שלהן ובמוצא שלהן — עומ־דים במקום השני באשר לגילויי חוזק אופייך (ג' — 5 נקודות). (ב' — 20 נקודות).

3) כן — 10; לא — 0; 4) כן — 10; לא — 0. 5) כן — 10; לא — 0. 6) כן — 0; לא — 10. 7) כן — 10; לא — 0. 8) כן — 10; לא — 0. 9) כן — 10; לא — 0. 10) כן — 10; לא — 0. 11) כן — 15; לא — 5.

סיכום:

אלה שצברו 0 נקודות — טוב, ברור שהם חזקים. אבל דיר־בלכום! שימו לב שלא תתפתו להש־כיר את ביציכם!

אלה שצברו מ־5 עד 10: אתם לא חזקים ולא חלשים, והייתם יכולים להמשיך לחיות כך, אלא שהייצר הרע, והתעמולה החזקה של ספסר הביצים הראשי, דוחפים אותכם לשכור את ביציו של אדונ־כם ובזאת לחשוף את חולשתכם.

אלה שצברו מ־10 עד 150. כמה שתתחנפו אליו, וכמה שלא תקראו: „איזה גבר!" על כל מע־שה איוולת שהנערץ עליכם עושה כדי לתעתע בכם — לא יעזור לכם כלום: אתם עומדים בפני סכנה חמורה מאוד. מה יהיה אם הוא לא יהיה ראש־ממ־שלה? תישבו רגע, וקיפצו מהסוס מה שיותר מהר. בין־כה אין מה להפסיד: עובדת היותכם מחוסרי־ביצים כבר נחשפה לעין כל, מזמן־מזמן.

יש רגליים לדבר

תשקיף

העלאה זעירה של
אחוז החסימה

נוכח הביקורת הציבורית הקטלנית על הקנוניה של המערך, גח"ל והמפד"ל להעלות את אחוז החסימה בבחירות לכנסת, ניכרת נסיגה מהרעיון במגעים בין מיפלגות אלה.

אולם כדי שלא להיראות כמי שנכנעו ללחץ הפיעות הקטנות, נראה שלבסוף יוסכם על העלאת אחוז החסימה בשיעור זעיר של 0,2%, מאחוז אחד ל־1,2%.

גולדה מוחחת שוב

חרף הצהרותיה החוזרות ונישנות, כי היא לא תכהן תקופת כהונה נוספת כראש־ממשלה, החזירה לאחרונה גולדה מאיר את המתח לצמרת מיפלגתה.

היא החלה לאחרונה רומזת בחצי פה שאומנם החלטתה לפרוש נחושה, אך היא מעולם לא סירבה למלא את שיחות התנועה וכי לא היא המחליטה בשם התנועה.

יש המסבירים שגולדה גורמת בכוונה תחילה לגל ניחושים חדש, כדי לעכב את מלחמת הירושה בין המועמדים לרשת אותה למיספר חודשים.

יצחק רפאל
יבודד במפד"ל

למרות הפרשנויות בעיתונות בעקבות פירסום תוצאות הבחירות במפד"ל, נראה כי סיעת למיפנה בראשותם של השרים מיכאל חזני ויוסף בורג, תיצור קואליציה כדי לבודד את ח"כ יצחק רפאל ולהרחיקו מכל עמדת השפעה.

לסיעת למיפנה, יחד עם סיעות המושבים והסיעה המרכזית של השר זרח ורהפטיג יש רוב מוחלט בתנועה והיא אינה חייבת לצרף לקואליציה אפילו את הצעירים. עם זאת נראה כי בורג ילך לקראת הצעירים מבלי להבטיח להם תיק של שר בממשלה הבאה. לכל היותר יובטח ח"כ זבולון המר תיק של סגן־שר. נראה שסגן־שר שני של המפד"ל יהיה חיים נדיבי, איש המושבים של המפד"ל.

לפיכך קרוב לוודאי ששרשת שרי ה־מפד"ל הנוכחיים הם גם שייצגו את התנועה בממשלה הבאה.

אנשי העבודה רוצים
להיות סגני־שרים

מינויו הצפוי של ח"כ שלמה רוזן (מפ"ם) לסגן שר הקליטה, מעורר רוגז בקרב עסקני מיפלגת העבודה.

כמה מחברי הכנסת של מיפלגת העבודה היו רוצים להתמנות לסגני־שרים, אך נתקלו בהתנגדותה של גולדה, שטענה כי אין לחולל שינויים שנה לפני הבחירות. עם־קנים אלה רואים במינוי איש מפ"ם העדפה.

מחחדש המאבק
על מס־הנסיעות

מישלחת של אירגון התעופה הבין־לאומי (יאט"א) עומדת לבקר בארץ כדי לדרוש מהממשלה את ביטול מס־הנסיעות. בד בבד עם ביקור המישלחת, מגישה סיעת העולם הזה — כוח חדש בכנסת הצעת חוק לביטול כל מיסוי על נסיעה.

באוצר אין כרגע נטייה להיענות לדרישות אלה, וצפוי מאבק ציבורי חריף.

אזור בנייה חדש
בין אשדוד לאשקלון

שמונת הקיבוצים בין אשדוד ואשקלון, שחוקפאו לפני כשמונה שנים בגלל התוכנית לחקים במקום את המכון להתפלת מי־ים — יוכרזו כאזורי בנייה.

זאת, בשל העברת המכון לפי התוכנית, צפונה ליד תחנות הכוח של אשדוד. הסכם על בניית תחנת־הכוח נחתם בשבוע שעבר.

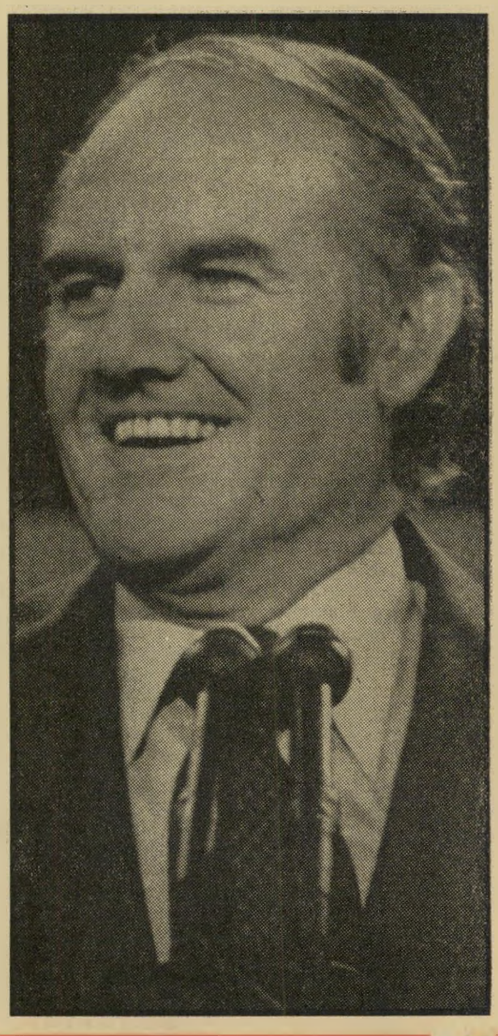
ייתכן שאם אומנם יוכרז האיזור כאיזור בנייה, יביא הדבר להקמת גוש אורבאני שיאחד את אשדוד ואשקלון.

אין מאזנים
לחברת העובדים

מבוכה שוררת בוועדה המרכזת של ההסתדרות נוכח תביעותיה של סיעת העולם הזה — כוח־חדש בהסתדרות לקיים דיון בפעולות חברת־העובדים ומאזניה. במשך 52 שנות קיומה של חברת־העובדים לא הוצא אפילו פעם אחת מאזן שלה, כשהיא מסתפקת במאזני החברות הבודדות והקונצרנים שבבעלותה. סיעת העולם הזה — כוח־חדש מסתמכת על חוקת חברת־העובדים בתביעתה להמצאת המאזנים והדו"חות הכספיים ולדיון בהם.

הסיעה הודיעה למזכיר ההסתדרות, כי היא עומדת על קיום הדיון וקבלת המאזנים וכי במידה ותביעתה תיענה בשלילה, היא תפעל באמצעים החוקיים העומדים לרשותה על־פי חוקת ההסתדרות וחוקי המדינה.

ניכסון נבחר כנשיא – ומה עכשיו?

התעלומה הגדולה אחרי בחירתו מחדש של הנשיא ניכסון, היא: מה ירצה נשיא ארצות־הברית לחשוב בתקופת הכהונה השנייה שלו?

את כל ארבע שנות כהונתו הראשונות הקדיש ניכסון למטרה אחת ויחידה: לעשות הכל כדי להיבחר לתקופת כהונה נוספת כנשיא. עתה כשאין הוא תלוי יותר בחסדי הבוחרים, כיוון שממילא אינו יכול להיבחר בשלישית, יעקוב העולם כולו אחרי החידה: האם יתגלה ניכסון האמיתי, או שמא יקדיש עתה את כל מאמציו כדי לשפר את תדמיתו ולהנציח את שמו בהיסטוריה כאיש־שלום שתרם להרגעת העולם, לאיחודו ולשיגשוגו.

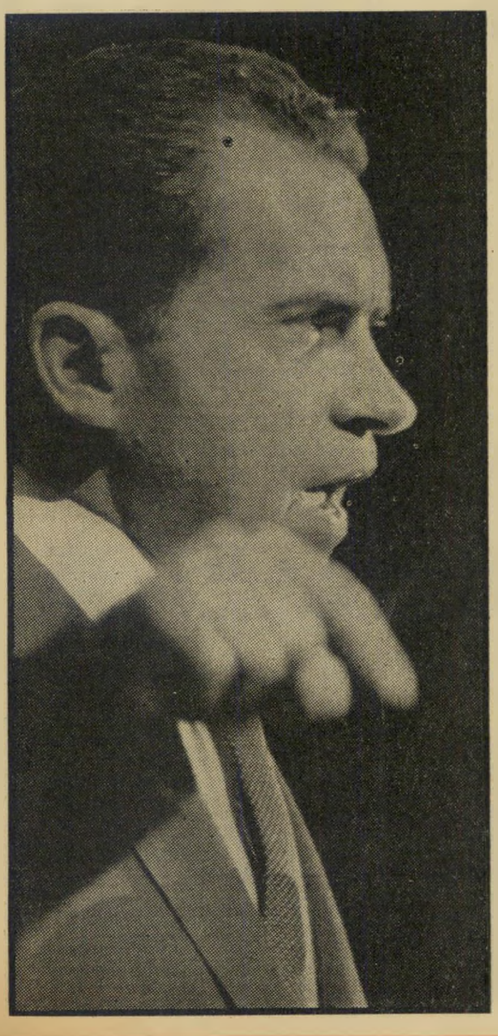
ניכסון נירדף כל חייו על־ידי תדמית שלילית שנוצרה עוד בימי ציד־המכשפות בארצות־הברית, כאשר תמך בסנטור מקארתי. בשעתו יצר לעצמו תדמית של פוליטיקאי מזוהם, משמיץ מקצועי ואיש חסר חוט־שידרה. הוא סבל קשה מאוד מתדמית זאת. יתכן שאת ארבע שנות כהונתו האחרונות יקדיש לתיקון יסודי של תדמיתו בארצות־הברית ובעולם.

אולם אין זה מן הנמנע שהוא ינסה להגשים עתה את רעיונותיו ושאיפותיו המוזרות, אותן נאלץ להסתיר בתקופת כהונתו הראשונה. למיפנה אפשרי יש השלכות ישירות על המצב בוייאט־נאם ובמזרח־התיכון. ללא לחץ הבחירות יכול ניכסון להשחות את המשך המשא־ומתן על השלום בוייט־נאם ולכפות על הקומוניסטים תנאים נוחים יותר לארצות־הברית.

באשר למזרח־התיכון ניכרות שתי מגמות באדמיניסטרציה האמריקאית: זו של מישרד־החוץ, הלוחצת להשיג הסדר מיידי במזרח־התיכון וזו של שירותי־הביון המטיפה שיש להמתין להפיכה צבאית ימנית במצריים, מן הסוג שעמדה לפרוץ שם לפני עשרה ימים, ולסילוקו של אנואר סאדאת.

ההתקרבות המחודשת של מצריים לברית־המועצות יכולה לסייע לכל אחת משתי תפיסות אלה. בסופו של דבר יצטרך ניכסון להכריע אישית, ונאומו האחרון של שר־החוץ ויליאם רוג'רס, בו רמז שממשלת ניכסון עומדת על ביצוע החלטת מועצת־הביטחון 242 בהקדם, מבשר שניכסון אינו זקוק עוד לתמיכת יהודי ארצות־הברית.

נראה כי גם לעמדותיו האישיות של יועץ־הנשיא, הנרי קיסינג'ר, יהיה תפקיד מכריע כי לחצים העומדים להיווצר על ממשלת ישראל, שהיא תנסה מצידה לדחותם ככל האפשר.

השתתף במבצע נהג אדיב

מבצע הפרסים של בנק דיסקונט

משרד התחבורה והמועצה הלאומית למניעת תאונות הכריזו על "מבצע חודש הבטיחות - נובמבר 1972" במסגרת זו עורך בנק דיסקונט מבצע פרסים מיוחד לנהגים אדיבים.

במסגרת המבצע יוענקו מדי שבוע פרסים כספיים בסך -.2,000 ל"י לאזרחים וחיילי צה"ל שיגלו אדיבות בנהיגתם.

משקיפים מטעם המועצה הלאומית למניעת תאונות ומטעם בנק דיסקונט יוצבו בכל רחבי הארץ, וימליצו בפני ועדה על הנהגים האדיבים. הועדה תורכב מנציגי משרד התחבורה, המועצה הלאומית למניעת תאונות ובנק דיסקונט. הועדה תבחר מדי שבוע בזוכים, ביניהם יחולק הפרס אשר לא יפחת מ -.100 ל"י לכל זוכה בצורת אחד מחשבונות חסכון "יתרון" בבנק דיסקונט, לפי בחירת הזוכה.

הזוכים יאותרו עפ"י מספרי הרישוי של מכוניותיהם ויקבלו הודעות אישיות על זכייתם.

רשימת הזוכים תפורסם בעתונים.

נהג ! הייה אדיב וזכה בפרס

בנק דיסקונט

הוא לא רק בנק - הוא גם יעיץ

דחף

תמרורים

מונה . לתפקיד משנה למנכ"ל משרד־החינוך, ראש האגף לפיתוח מערכת החינוך במשרד־החינוך **אליעזר שמואלי** העובד מזה 15 שנים במשרד־החינוך.

נחוג . באי טאיוואן, יום־הולדתו ה־85 של נשיא סין הלאומנית **צ'אנג קאי־שק** שמצב בריאותו הורע לאחרונה.

מנהלים רומן . השחקנית־זמרת היהודיה **ברברה סטרייסנד** ומי שהיה בעלה של השחקנית נטאלי ווד, **ריצ'ארד גרנסון**.

נפטר . בבית־החולים הדסה בירושלים, בגיל 47, סמנכ"ל משרד־הדתות הרב **סעדיה לופז**.

נהרג . בתאונת־דרכים, אחד החוקרים הבכירים במינהל המחקר החקלאי, **אברהם שזומי** שהיה במשך שנים חבר קיבוץ משמר־העמק. עם הקמת תחנת הנסיונות האזורית נווה־יער ב־1948, הצטרף אליה ויצר במיסגרתה מאות זניף מובחרים של תירס. בשנים האחרונות התמסר, על־פי בקשת מישרד־החוץ, ליצירת זני תירס המותאמים למדינות אפריקה ודרום מזרח אסיה וזכה להישגים ולהכרה בין־לאומית.

נפטרה . בגיל 52, סגנית יו"ר ויצ"ו בישראל **צופיה מאירי**, שעלתה לארץ בגיל חמש מרוסיה, היתה פעילה בהגנה ובהדרכה במכבי הצעיר וחברת הנהלת ויצ"ו העולמית.

נפטר . בבית־החולים על־שם שיבא בתל־השומר, בגיל 52, פרופסור **אריה ברגר**, מבכירי המדענים במכון וייצמן. יליד וינה, עלה לארץ ב־1938 ועם השלמת לימודיו באוניברסיטה העברית ב־1948 הצטרף לסגל המחלקה לביופיסיקה של מכון וייצמן. ב־1970 הוענק לו פרס רוטשילד לביולוגיה.

נפטר . בוונציה, בגיל 87, המשורר־סופר יליד ארצות־הברית **עזרא פאונד** שנחשב לאחד מגדולי המשוררים בתולדות ארה"ב, היה אנטישמי ותומך נלהב בנאצים ובפשיסטים עימם שיתף־פעולה בתקופת מלחמת העולם השנייה כאשר ניהל תעמולה ברדיו רומא. אחרי המל־

עזרא פאונד
תומך בנאצים

חמה נכלא במוסד לחולי־נפש ממנו שוחרר ב־1958. את קובץ שיריו הראשון פירסם בוונציה אליה הגיע לראשונה ב־1908. ב־1925 פירסם את היצירה העיקרית שלו, קנטוס, המבוססת על הקוסמולוגיה האלוהית של דנטה.

נפטר . בביתו ברמת־גן, בגיל 92, זקן העדה הבבלית בישראל **אפרים מוייק** — שנולד בבגדד, למד רוקחות בטורקיה והיה הרוקח הראשון של עיר־ראק.

FLEX של רבלון

עם שני מחדשי־השיער
פרוטאין + באלזם

להבראת השיער — לייצוב השיער

חדש!

* לחפיפה ולטיפול

FLEX BALSAM & PROTEIN TREATMENT SHAMPOO

חפיפון FLEX עם שני מחדשי־השיער "פרוטאין" ו"באלזם" - מחזק את שורשי השיער, מחדש את רעננותו ומחייה את זוהרו הטבעי. בשני הרכבים: לשיער רגיל עד יבש ולשיער שמן.

חדש!

* לייצוב מהיר

FLEX BALSAM & PROTEIN INSTANT HAIR CONDITIONER

מעצב־השיער עם שני מחדשי־השיער "פרוטאין" ו"באלזם" - פועל על כל שערה בנפרד, מחדש קצוות מפוצלים ומחייה שיער שעבר צביעה, הבהרה, או סלסולי־תר. מותיר את השיער גמיש לסידור.

* לעיצוב FLEX BODY FIRMING LOTION

מייצב השיער המעניק כושר־אחיזה לתסרוקת גם בשיער עדין ורך, וגם בשיער צבוע, מובהר או שדוף.

* להזנה FLEX CORRECTIVE CREAM

תכשיר פרוטאיני להזנת השיער. אידיאלי לשיער שבריר ויבש. לשימוש בקרם־טיפול, בקרם־שטיפה, או כמייצב־שיער לגברים ונשים.

FLEX BALSAM & PROTEIN BY REVLON

יעוץ קוסמטי אישי חינם, ניתן ע"י דיילות־היופי של „רבלון"
בימי שלישי בין השעות 4.00-6.00 אחה"צ,
ובימי שישי, בין השעות 9.00-11.00 לפנה"צ,
ב„בית רבלון" תל־אביב, רחוב חובבי־ציון 56, טלפון 282141.

גולדה מאיר הזדרזה לבטל את המשכנתאות הצמודות - לאחר שהרגישה את טעמן על בשרה.

■ מדוע ביטלו את המשכנתאות הצמודות שהיו עד לפני כשלוש שנים עול לאלפי משפחות בישראל? הגורם העיקרי לביטול היתה או ראש הממשלה **גולדה מאיר**: לגולדה היתה משכנתא צמודה על ביתה שברמת־אביב. כאשר פרשה מתפקידה כמזכירת מפא"י ולא שירתה בשום תפקיד ממלכתי, היתה צריכה ל־שלם את המשכנתא ממשכורתה כחברת־כנסת. היא הרגישה זאת על בשרה מה שהרגישו רבבות אזרחים: כמעט כל החיים אי־אפשר להיפטר ממשכנתא צמודה. לכן, אחד הדברים הראשונים שעשתה עם היכנסה לתפקיד ראש־הממשלה, היה להורות לנסות לפתור את הבעייה. ו־באמת תוך חצי השנה הראשונה לתפקידה כראש־ממשלה ביטלו את המשכנתאות הצמודות.

■ לפני הפגישה של צעירי מפ"ם עם הרב האשכנזי הראשי **שלמה גורן**, בביתו בתל־אביב, ניגש אליהם הרב ושאל: „הגיעו הנה במפתיע אנשי הטלוויזיה. האם יש לכם איזה שהיא התנגדות להצטלם?" הצעירים קיבלו בהבנה את פשיטת־הפתע של אנשי הטלוויזיה בייחוד לאחר שאלה אמרו להם כי הרב בכבודו ובעצמו צילצל לבית הטלוויזיה והזמינם לפגישה.

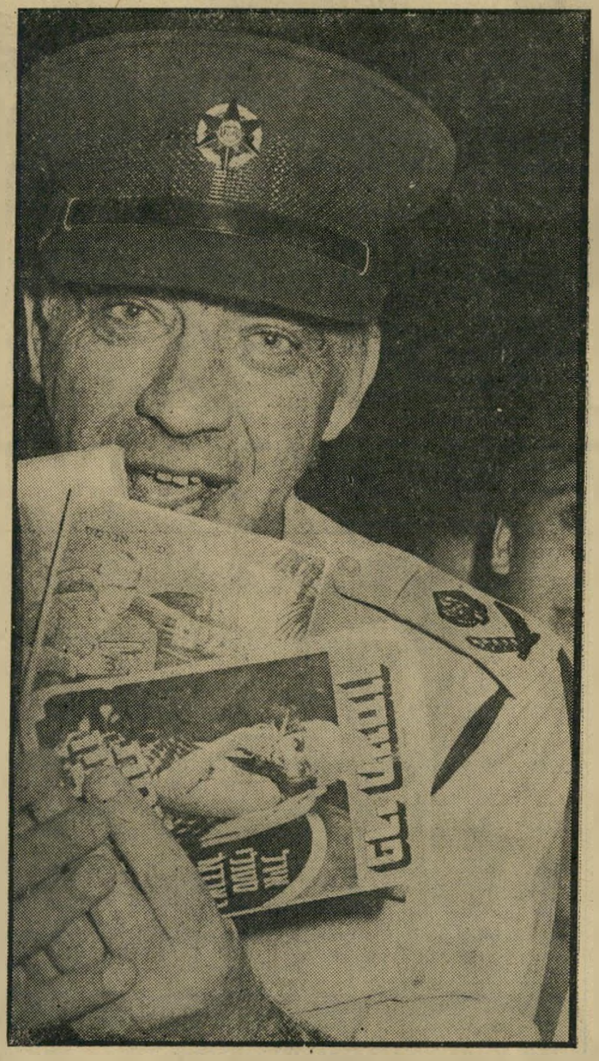
■ מערכת הבחירות של ארצות־הברית, הגיעה השבוע לסיומה. בין המהלכים הפוליטיים של **ריצ'ארד ניכסון** היה הביקור המפורסם בסין. כשחזר מסין, סיפר אחד מלוויו בבדיחות: „בביקור שאל ניכסון את היו"ר **מאו צה טונג**: ,האם שאלת פעם את עצמך מה היה קורה לעולם אילו ראש ממשלת ברית־המועצות **ניקיטה חרושצוב** היה נרצח במקום הנשיא **ג'ון קנדי**?' השיב לו מאו: ,אני יכול להגיד לך דבר אחד: אינני חושב ש־**אריסטוטל אונאסיס** היה מתחתן עם הגברת חרושצוב.'"

■ בעיקבות הבחירות בארצות־הברית, התברר כי אף בדרומה של אמריקה יש חשיבות לקול היהודי. כך, על־כל־פנים, סיפר השבוע התותחן־נחלאי **רוני גוזן** (23) לכתב במחנה **רנן שור**. רוני וחבריו לתנועת השומר הצעיר ב־צ'ילי נפגשו ביולי 1971, לפני הבחירות בצ'ילי, עם המועמד לנשיאות שם **סלבדור איינדה** ושמעו ממנו על תוכניתו הסוציאליסטית ויחסו ל־ישראל והחליטו לתמוך בו. הם אירגנו חוגי בית, שיחות ממושכות עם מספר רב של יהודים ולאחר הבחירות הסתבר כי חלק ניכר מ־30 אלף יהודי צ'ילי הצביעו בעד אייינדה שנבחר לנשיא.

■ בתום הקלטת תוכנית חיים שכאלה על **חצקל אישי כסית**, שתשודר בטלוויזיה בשבוע הבא, התמרמרו כמה מהמוזמנים לתוכנית על ש־לא הזמינו אותם לספר אודות גיבור התוכנית. בין אלה היה גם הצייר המפורסם **משה ברנשטיין**. כאשר שמע רב־סרן הצנחנים (מיל.) ובעל מועדון הלילה ה־אילתי **משה ינוקא** את התמרמרותו, אמר לצייר נמוך הקומה: „אי־אפשר היה לצלם אותך מפני ששכחו להביא את מצלמות 8 המ"מ."

■ הצייר הישראלי **משה גת** עומד לזכות בכבוד ובפירסום שרק ציירים מעטים בעולם זוכים לו. בעל ההוצאה לאור **ברנארד מר־ילו**, 80, האיש שהוציא אלבומי ליטוגרפיות של גדולי הציירים בעולם, כמו **פאבלו פיקאסו, מרק שאגאל** ו־**סלבאדור דאלי**, עומד להוציא בסך הכל 12 ליטוגרפיות של דמויות מנופי ישראל החדשה, פרי מכחולו של משה גת. בסך הכל יוצאו לאור 250 אלבומי ליטוגראפיות כאלה, ממוספרים וחתומים, שמחיר כל אחד לאספנים יהיה 11 אלף לירות. בעת שיוצא האלבום לאור, תיערך בארבע גלריות, מהמפורסמות ביותר בעולם, באירופה, יפאן וארצות־הברית, תערוכה של הליטוגראפיות.

■ ליד השגרירות הסובייטית בלונדון, עמדה לפני ימים מיספר בלונדית נאה ב־הריון, שנטלה חלק בהפגנה למען שיחרור **לודמילה פרו־סקובה** — היהודיה הרוסית, שנעצרה פעמים מיספר, לאחר שהיא ובעלה הגישו בקשת עלייה לישראל. קשה היה לזהות באשה הבלונדית את ילדת־הפלא של סירטי שנות ה־60 — **היילי מילס**. היילי בת ה־26, בתו של הכוכב ה־אנגלי **ג'והן מילס**, נשואה כיום לבמאי־מסרט **רוי בולטינג**. היא הסבירה את השתתפותה בהפגנה: „אני עושה את זה מסיבות הומאניות, לא פוליטיות. אני עצמי עומדת ללדת בינואר, ואני יכולה להבין כל אשה במצבי."

ניצב דוד עופר

מפקדה החדש של מישטרת מחוז תל־אביב, נראה השבוע בין קהל קונים שהצטופף ליד דוכן עיתונים. עופר בחר בשלושה ספרוני בלשים אותם רכש. כנראה לצרכי השתלמות בתפקידו החדש.

דן אלמגור

זכה השבוע להרמה, למרות שלא חגג יום־הולדת. היה זה במסיבה שערכו שחקני **אל תקרא לי שחור** לרגל הצגת ה־100 של המחזה שנכתב על־ידי דן אלמגור, השקול למעלה מ־100 ק"ג, לכבוד המאורע הרימו את המחזאי, לא 101 פעמים, אלא פעם אחת בלבד — וגם זה בקושי רב. בין השחקנים המרימים היו דודו זר (מימין), בנו של סגן יו"ר הכנסת מרדכי זר, רפי גינאי (במרכז), בנו של הפרשן המדיני של הצהרון **ידיעות אחרונות** והזמרת רותי נבון (משמאל), בתו של מי שהיה שגריר ישראל בצ'אד, יצחק נבון.

פסוקי השבוע

● **פרופסור מאיר פיס־נר**, על פרשת הברחת העתיקות על־ידי משה דיין ב־אמצעות קרן ישראל־אמריקה: „שמא אפשר להציע לקרן הזאת גם דולארים שחורים מהאוסף של שר־האוצר שנמכרו ברחוב לילינבלום, ובשל הפסקת מכירתם בשנת 1967 נעשו נדירים כיום. או מאמרי עיתונות שלא נתפרסמו מפני שהצנזורה הצבאית פסלה אותם לפי בקשתה של גולדה מאיר? אני משוכנע שלהם היו נמצאים קונים גם בארץ ולא רק בארה"ב."

● **עמוס קינן בתגובה על מאמר ראשי ב„הארץ"**, שטען כי משה דיין מוכר לאספנים בחו"ל בסך־הכל בקבוקי־טמפו ופנסי־כיס מלפני אלפיים שנה: „משהו לא נורמלי. בקבוקי־הטמפו הישנים האלה. אבותינו לפני אלפיים שנה היו זלובים לא נורמאלים. למשל, בקבוק־טמפו אחד ישן נישא בידי ארבעה אלופי־משנה, והוטס בהליקופטר. פנסכיס אחד הועבר בבולדוזר. כמו כן, נהגו אבותינו ז"ל לקבור את מתיהם בתוך בקבוקי־טמפו ישנים, אחרת קשה להבין את מיספר ארונות הקבורה העתיקים באוספו של דיין."

● **דויד הורוביץ**, מי שהיה נגיד בנק ישראל: „הסיקוח על המחירים זה כמו אספירין לחולי שחפת."

רחבעם („גנדי") זאבי

נסע במכוניתו בתל־אביב, כאשר הבחין בו צלם עיתונות שניצל את ההזדמנות שהמכונית חנתה ברמזור וכיוון את מצלמתו לעבר האלוף, שאינו חושש כלל ממצלמות. גנדי היפנה פניו לעבר המצלמה והזיז את ידו.

מכתבים

„השעה השלישית"

בדרך הסובייטית

ישנן שתי דרכים לנהל דיון משודר על נושא היסטורי, אשר מעורר חילוקי דעות: האמריקאית, אשר בה מיוצגים הצדדים היריבים והסובייטית, אשר אנשי השילטון הינם הדוברים היחידים. רשות השידור הישראלית בחרה בדרך הסובייטית בתוכנית השעה השלישית על הנושא: „מיבצע סיני 1956".

בר־עמי

ידוע לכל אלה אשר היו מבוגרים באותה עת, שאפילו בממשלת־ישראל דאז היו שרים אשר טענו שאותה מילחמה בלתי־מוצדקת, במיוחד לאור העובדה שהיה כאן שיתוף מלא והדוק עם הבריטים והצרפתים אשר רצו בכל מחיר לשמור על האימפריות שלהן.

נבון היה, אם לדון על אותו נושא, להזמין כמשקל נגד לצוות המזדהה עם גישת הרוב בממשלה, גם שני אישים אשר יאמרו לקהל הרחב הצופה בטלוויזיה, ואשר רבים ממנו היו או ילדים באותה תקופה או לא היו בארץ בכלל, שלדעתם היתה דרך אחרת. כוונתי לשר בממשלת־ישראל מרדכי בנטוב והעיתונאי אורי אבנרי. כמישקל נגד לראיון עם שר־החוץ הצרפתי דאז קריסטאן פינו, אפשר היה גם לראיין את ז'אן פול סרטר.

בדרך זו יכול היה כל אחד לגבש את עמדתו האישית על־פי השקפתו. אך לצערנו מגישים לנו מזון רוחני מן המוכן על־פי התבשיל של מטבח גולדה.

מ. בר־עמי, תל־אביב

לקציץ ראשים,

לא ציפרניים

> „העולם הזה" 1835, „למה מרביצים לרופאים", על המצב הבלתי ניסבל בחדרי־המיון בארץ.

כרגיל, אתם נגד. צועקים חמס, קוברים, נותנים עצות. אבל מה יוצא מכל זה? במה אשמים הרופאים שעליהם ירדתם? בזה שהם מהווים חלק מן השיטה? למה שיהיו שונים? מה ההבדל הגדול בין הרופא שהכניס סטירה לבין החולה שהכניס אגרוף? שניהם קרבנות עלובים של השיטה הכללית שמנהיגה את מדינת־ישראל.

עד ליום שבו תימחה שיטה זו מעל פני האדמה, לא ישונו פני הדברים. וחבל להיתפס לקטנות, חבל לתקוף את הפרטים.

את ראשיה של מדוזה יש לקצוץ מלמעלה, ולא לעסוק בקיצוץ ציפרניה.

איציק ליכטמן, תל־אביב

כאב תחת

כאב

זעזוע כזה כמו שחטפתי כשקראתי את העסק על חולה ההמופיליה בבית־חולים בילינסון, כבר לא היה לי הרבה זמן. ידעתי שבבתי־החולים שלנו הולך ברדק אבל בדרגה כזאת של חוסר התחשבות ואפאטייה למצבו של חולה אנוש וכואב, לא חשבתי שהגיעו שם.

כל מה שאני יכול לאחל לאותה אחות בחדר־מיון זה שיום אחד תיסבול רק חלק ממה שעבר על אותו בחור שישב אצלה עם שטף־דם. אולי זה ילמד אותה לקח, למרות שאני מטיל ספק גם בכך.

משה ליבונטין, פתח־תיקווה

דון קישוט

על הווספה

מעולם לא חשבתי שאגיע למצב של דון קישוט. אבל הנה — עובדה. החל מראשון לנובמבר, ראיתי את כל העיר מתמלאת בקסדות־מגן. כנראה שהאימון הטוב של צה"ל — משפיע גם בחיים ה־

כל גבר רביעי נהנה

מטבק אוריגינל

משאל „המוצר הנבחר" 1972 קובע:
כל גבר רביעי מטפח עצמו במוצרי
„טבק אוריגינל".
אלה הם הגברים המהווים
את מועדון בעלי הטעם הטוב.
האם גם אתה ביניהם?
הצטרף אליהם ותיהנה ממוצרי־טיפוח של גברים
בעלי הצלחה עולמית:
טפח את אישיותך, הרגש עצמך רענן, צעיר ובטוח.
עבור עוד היום למוצרי „טבק אוריגינל":
אפטר שייב, קצף גילוח, דיאודורנט,
מי שער ועוד ועוד מוצרי יוקרה.

TABAC ORIGINAL

קשרים עם שר־החוץ העיראקי

„העולם הזה" 1834, „סתם עוד רצח", על פגישותיו של אורי אבנרי עם המנהיג הערבי האשם ג'אוד שנרצח לפני שבועיים.

אתה ידיעה קטנה שהופיעה בעיתוני ישראל, כי האשם ג'אואד *, נציג מוסדות או"ם נרצח בביירות — אני לא ראיתיה. הדבר נודע לי מסיפורו של חה"כ אורי אבנרי על פגישותיו עם המנוח לפני 14 שנה. הצטערתי צער רב על מות האיש, שהיה לי שיחה־ושיג איתו ואף התיידדנו, אחת מאותן ידידויות זורעות־תקווה בין אנשי־ציבור בני שני העמים. הדבר קדם כ־15 שנים לפגישותיו המעניינות של אורי אבנרי עם ג'אואד בסוף 1958. למתעניינים בתולדות המגעים והקשרים הפוליטיים היהודיים־ערביים, מן הדין הוא לספר סיפור זה מתחילתו.

באחד הימים של 1942 נזדמנתי אצל דוקטור יהודה לב מאגנס המנוח, נגיד האוניברסיטה העברית בירושלים. כמזכיר מרכז הליגה להתקרבות ושיתוף יהודי־ערבי הייתי בקשרים הדוקים עם ה־ד"ר מאגנס, נשיא אגודת איחוד, אחד

אהרון כהן
אחווה יהודית־ערבית

הגופים הציבוריים שהשתתפו בליגה ונשאו בעולה. הד"ר מאגנס סיפר לי כי קיבל מכתב מידידו הרולד לאסקי ראש הלונדון סקול אוף אקונומיקס, המבקש קצת תשורה מת"לב לאחד מתלמידיו המבריקים, צעיר עיראקי החוזר לארצו דרך ארץ־ישראל, יעבור בירושלים ועפ"י עצת לאסקי יפנה למאגנס. שמא נכון אני לטפל קצת באותו צעיר? — שאלני מאגנס. נעניתי לבקשתו ובמשך יומיים הקדשתי זמן רב למדי לטיפול באותו אורח.

■ ■ ■

היה זה צעיר ערבי משכיל, בן גיליי, שעד מהרה מצאנו שפה משותפת בעניינים שעניינו את שנינו: בעיות האזור, ענייני ארץ־ישראל ועיראק והיחסים היהודים־ערביים וכיו"ב. תוך כדי סיור ברחבי ירושלים והתבשמות מנופיה שוחחנו רבות. ציידתיו בדברי־דפוס (ביניהם חוברתי הראשונה בערבית השומר הצעיר ועמדתו בשאלה היהודית־ערבית, שהופיעה בדפוס במארס אותה שנה) ונפרדנו בידידות, כי שהוא מוזמנני לבקרו בבגדאד.

לא חשבתי אז כי כה מהר אהיה בבגדאד. הגעתי לשם כחבר המשלחת הראשונה של הליגה ו', שהובילה לטהראן שלושה אמבולאנסים ובית־חולים־שדה, מתנת היישוב היהודי בארץ־ישראל לצבא האדום, העומד בגבורה במילחמת־חיים ומוות עם צבא גרמניה הנאצית. אך שלושת הימים ששהינו בבגדאד (19—22 באפריל 1943) היו כה גדושים ודחוסים בעניינים שהיו קשורים בתפקידנו, וכן בפגישות עם חברים־חיילים מא"י (אפילו חבר הקיבוץ שלי, שלא ראיתיו מזמן) ועם חברים ששמו שם בענייני התנועה החלוצית, עליה ב', פליטי פולין, עליית ילדי טהראן וכיו"ב, שלא היה כלל סיפק בידי לחפש את מכרי העיראקי. רק בעברנו בבגדאד בדרך חזרה, בהתעכבנו שוב בבגדאד לארבעה ימים, איתרתי את האשם ג'אואד (15.5.43) ובילינו ביחד כמה שעות של שיחה מעניינת.

■ ■ ■

א ישי־שיחי היה מפעילי תנועת המשכילים המשמאילים, מעורכי הדו־שבועון ארץ־ראבטה (האיגוד), ביטאונה של אגודת התרבות השמאלית שבבגדאד. הוא היה בקי לא רק בענייני עיראק, כי אם במתרחש באיזור כולו. דיברי על בעיות העולם הערבי לקראת סיום מילחמת־העולם־השנייה, דברים רבי־עניין היו. שוחחנו כמובן גם על היחסים היהודיים־ערביים, על פגישותי עם החוגים האנטיפאשיסטיים בסוריה ובלבנון, בסיירי שם כשמונה חודשים לפני־כן (יחד עם ח.מ. קלווירסקי המנוח, נשיא הליגה להתקרבות ושיתוף יהודי ערבי בא"י), על שיחותי עם אישיהם המרכזיים ועם עורכי ביטאוניהם, ווי־כוחים שניהלנו, סיכומים שסיכמנו וסידורים שקבענו לשמירת קשרים ולשיתוף פעולה, וכן על קשרים רבי־פנים שהיו לי בחוגים ערביים בארץ, בתפקידי כרכז המחלקה־לפעולה־ערבית של הקיבוץ־הארצי השומר־הצעיר וכמזכיר הליגה הנ"ל.

ג'אואד טרם מצא אז סדן לפטישו. תורתו של לאסקי והשקפותיו הדמוקראטיות הרתיעוהו מפני המיפלגה הקומוניסטית הערביקית, שבזכות מאבקה האנטיפאשיסטי בימי המילחמה פסקו השילטונות לרודפה באכזריות. עם זאת לא היה מרוצה מפעולת חוגו־הוא, שהיה מרוכז סביב העיתון היומי צות אל־אהאלי (קול התושבים), שבעריכת כאמל ג'אדרג'י, לימים ממייסדי המיפלגה הלאומית הדמוקראטית בעיראק (1946) ומנהיגה הראשי. שעות השיחה המעמיקה חשובות היו לשנינו והפעם נפרדנו מתוך עניין הדדי ברור לשמור על קשר ולשאוף למגע בלתי־אמצעי נוסף. כתובתו היתה אחת החשובות מאלה בארצות הערביות, לפיהן הייתי שולח דברי־דפוס שהוצאנו בערבית וגם הוא היה שולח לי דברי־דפוס, לעיתים בצירוף ד"ש.

■ ■ ■

ו שוב לא פילגנו, כי כה מהר יינתן לנו להיפגש פעם נוספת בבגדאד. ב־4 בנובמבר 1944 הגעתי שוב לבגדאד בדרך כי לטהראן כחבר למישלחת השלישית של היישוב היהודי בארץ, שהובילה ציוד רפואי שי לצבא־האדום שבצפון פרס. הפעם לא השארתי עוד את ג'אואד לסוף התוכנית; במוצ"ש הגענו לבגדאד ולמחרת בבוקר, אך גמרנו את תפקידינו במיסגרת המישלחת ונפגשתי קצרות עם חברים שכחיילים בריטיים עשו שם בשליחות התנועה — ומייד הייתי עם ידידי האשם. הפעם מצאתיו מאושש ושופע מרץ ויוזמות. עתה היה מזכיר המיניסטריון־לעניינים־סוציאליים של עיראק. עמיתיו בארצות־ראבטה אמנם רטנו קימעה על שהוציא את צווארו מעול כתב־העת, אך הכל הודו כי הוא עושה רבות וחשובות במיסגרת תפקידו הרשמי.

ואכן ראיתיו כשידיו מלאות עבודה בענייני האיגודים המקצועיים הליגאליים שקמו אז בבגדאד ואף בעריה האחרות של עיראק: אגודות עובדי הרכבת, פועלי־העור, העץ, הדפוס, המחט, הטבק והסיגריות. אחת הכתבות ששלחתי מן הדרך (ניצני איגוד מקצועי בעיראק, משמר, 21.11.44) מבוססת היתה בעיקרה על חומר שנתן לי ג'אואד. בהציגו אותי לפני שר־תפו לעבודה במיניסטריון, הציגני כאורח־ידיד מפלסטין וביקש לשחררו מחובותיו במישרד, שיוכל לגמול לי על ארחי אותו בעברו בירושלים. מבוקשו ניתן לו, וכל הזמן שהיה ברשותי בארבעת ימי שהו־

אהרון כהן וחיים מרגלית קלווירסקי בביירות, 1942 *
תחילתו של סיפור

תי בבגדאד, ליווני למועדוני האיגודים המקצועיים, הסטודנטים, מערכות ארץ־ראבטה, צות אל־אהאלי ומקומות מעניינים בעיר. עם כאמל ג'אדרג'י, העורך הראשי של צות אל־אהאלי, קבענו להיפגש בשעת־ערב מאוחרת, כשגיליון העיתון כבר נדפס והולך, ושקענו בשיחה משולשת עד מאוחר אחרי חצות.

■ ■ ■

ג'אדרג'י, במובנים מסויימים מורו ורבו של ג'אואד, היה בשלוש־עשרה שנים בוגר ממנו (נולד ב־1898). כחייל תורכי במילחמה נפל בשבי הרוסים וכתום המילחמה חזר לעיראק מושפע ממהפכת אוקטובר. הוא בילה בבתי־כלא עיראקיים ומילא תפקיד חשוב בהתפתחות הרעיונית שבעיראק. כאחד מראשי קבוצת אל־אהאלי מילא תפקיד חשוב כבר במרד הגנראל בכר צדקי באוקטובר 1936 — ההפיכה הצבאית הראשונה בעולם הערבי (לפני מילחמת־העולם השנייה), שדגלה בריפורמה חברתית מרחיקת־לכת. בממשלת־ההפיכה, בראשותו של חכמת סוליימאן, קיבל איש קבוצתו של ג'אדרג'י את תיק הכספים וג'אדרג'י עצמו קיבל את תיקי הכלכלה והעבודות־הציבוריות.

דרכו הפוליטית של ג'אדרג'י רבת־עניין היתה (הוא מת בשנה שעברה). היה איש־שיות בעלת שיעור־קומה, רחב־אופקים ואיש־המאבק. ג'אואד העריכו וכיבדו מאוד, אך לא בכל הסכים איתו.

שיחתנו המשולשת, הממושכת, גלשה לא־אחת לוויכוח תלת־צדדי ולאו־דווקא דו־צדדי (ביני לבינם). פרשת ג'אדרג'י ויחסו המפותל לבעיית ארץ־ישראל פרשה רבת־עניין היא לעצמה וכבר כתבתי פעם עליה (על המשמר, 11.11.49) ודברים מעניינים מאוד נוספים נודעו לי אח"כ, ואולי יבוא זמנם אי־פעם. האשם ג'אואד ודאי למד משהו מאותם נפתולים.

מכל־מקום, באותם הימים בבגדאד היה חוליה מקשרת בין האיגודים המקצועיים (בהם טיפל בתוקף תפקידו), אגודת הסטודנטים, דו"השבועון שלהם ועיתונו של ג'אדרג'י וכן קיים קשרים מסועפים עם חוגים אחרים, בהסתייעו באיצטלת תפקידו הרשמי כמזכיר המשרד הנ"ל.

בצאתי הפעם מבגדאד היה עימי צרור הגון של דברי־דפוס ומיסמכים מעניינים, שחברים חיילים דאגו כי יגיעו ארצה. עד הינתק הקשרים בין א"י ועיראק באביב 1948 הוספנו לקיים קשרי־דואר, בשלחנו איש לרעהו כל שהיה נראה לנו כעשוי לעניין. במרוצת השנים שלחתי לו דברי־דפוס רבים למדי, ביניהם עוד שתי חוברות שלי בערבית (אירגות לידידים, הוצאת הליגה להתקרבות ושיתוף, נובמבר 1943; הבעייה היהודית ושאלת ארץ־ישראל, הוצאת השומר־הצעיר, אוקטובר 1945), ביולטינים ועלונים בערבית של השומר־הצעיר ושל הליגה, לפעמים גם חומר של אחרים בערבית ובאנגלית, שמצאתיו רצוי לכתובת האמורה.

עברו שנים ולא ידעתי מה אירע לו לג'אואד. והנה בתחילת אוגוסט 1958, כשלושה שבועות אחרי מיגור שילטונם של נורי סעיד וביתהמלכות בעיראק, שמעתי עליו שוב. ב־6 באוגוסט 1958 שיגרתי לו, לכתובתו באו"ם, את המכתב הבא, בערבית:

„לכבוד מר האשם ג'אואד — שלום וברכה. קראתי בשימחה את הידיעה כי נקבעת כנציג עיראק באו"ם. אולי תזכור את שיחותינו הממושכות בשנת 1942 בעוברך בא"י ובמאי 1943 ובסתיו 1944 בבקרי בבגדאד. אם האשם ג'אואד משנת 1958 הינו אותו אדם ובעל אותן התכונות והמחשבות אשר הכרתי — כי אז יש יסוד לשמחתי. אשמח מאוד אם תוכל להודיעני על קבלת שורות אלה והמצורף אליהן. הנני מתכבד לשלוח לך חוברת ניו אוטלוק, שמן המאמר המודפס בה בעמוד 47 תוכל לעמוד על שטח פעולתי בשנים האחרונות. כמו־כן הנני שולח לך כמה מן הגליונות האחרונים של אל מרצאד, בטאונה הערבי של מיפלגת־הפועלים־המאוחדת (מפ"ם) שאליה הנני משתייך. תמצא בהם את עמדת המיפלגה וקטעי פרשנות בנוגע למהפכה האחרונה בעיראק. קבל נא את ביטויי הערכתי הנשגבה ושא שלום. (—) אהרון כהן, קיבוץ שער־העמקים, ישראל".

■ ■ ■

ב חוברת ניו אוטלוק מיוני 58 נדפסה סקירתו של י. וישץ מעבר לחומה הסיני, על ספרי המזרח הערבי (1955) והעולם הערבי של ימינו (1958). המכתב והמצורפות אליו נמסרו לחבר־הנועה אמריקני, שעמד לחזור לארה"ב, שימסרם להאשם ג'אואד באו"ם. נסיעת החבר נדחתה לזמן מה והדברים נשארו איתו, ב־18 באוקטובר 58 נעצרתי ע"י הש.ב. והחל אותו „רומאן אפל" בינינו, שנמשך שנים. עד היום לא הצלחתי להבהיר מה היה גורל אותו מושלח שלי להאשם ג'אואד. היו כנראה דברים בגו. מכל־מקום, לימים שמעתי לשמוע, כי לחם ששלחתי על פני המים — שותף למאבק מצאו באחד הימים...

אהרון כהן, שער־העמקים

---

* במסע מטעם „הליגה להתקרבות ושיתוף". שים לב לחותמת הצלב הלבנוני.

אזרחיים. מישהו נותן פקודה — וכל הגיבורים קופצים לדום.

ביניתיים, נותרתי דון קישוט, על הוספה, אחד הבודדים שנשארו בלי קסדת־מגן. אינני מתכונן לחבוש אותה גם לבא. כאשר אקבל דו"ח, לא אשלמו, אופיע בבית־המישפט, אבזבז זמן וכסף, — גם שלי, גם של המדינה — ואלחם בכל הדרכים הפתוחות בפני על אחת מזכויות היסוד האלמנטריות של אזרח חופשי — החופש להחליט מה אעשה בראשי שלי.

אני קורא לכל האופוזיציונרים בארץ להתאחד במאבק: לא לשלם קנסות — לסתום את בתי־המישפט — לצאת להפגנות — להרעיש עולמות — להזכיר למפלגתו של שר־התחבורה ועוזרו, שלא נשכח להם את הקריעה הזאת ביום הבחירות. 40 אלף אופוזיציונרים — התאחדו.

מתי לוי, ירושלים

(המשך בעמוד 10)

מכתבים

■ רוכבי אופנועים —

מגיע לכם!

בכאב־לב אני מוכרח לקבוע שהדפיקה שגד יעקבי הכניס לכולנו, רוכבי האופנועים בארץ, מגיעה לנו — עד הסוף.

בבושה ועלבון ראיתי, כיצד מיהרו כל הקורבנות, בראשון לנובמבר, לחבוש קסדות מגן, ללא כל נסיון להשיב מילחמה שערה, ללא כל רוח קרב. סתם נכנעו כמו שפנים. לפחות בתל־אביב. אבל אני משער שגם בשאר ערי הארץ.

מה יש — בשביל 25 ל"י, אתם מרשים שידפקו אותכם? אפילו אצל הגברות שברחוב הירקון זה עולה היום יותר.

עדי מגן, תל־אביב

■ טוב שם

משמן טוב

„העולם הזה" 1832, „צ'ה גבארה מ,כסית", על מעצרם של נתן זהבי ויעקוב יעקובוב כ־חשודים בשדידת חנות תכשיטים במינכן.

כיום שמי הוא יעקב יעקבי. אבל הרבה אנשים בארץ מכירים אותי בשמי הקודם: יעקב יעקובוב.

אני נמצא כרגע בהוליבוד והרבה אנשים מחליפים אותי עם יעקב יעקובוב שנעצר כחשוד בשדידה.

יעקב יעקבי
שאלות מביכות

מאז תפיסת הכנופייה בגרמניה, הועמדה משפחתי בארץ בפני שאלות מביכות. וזו לא הפעם הראשונה. זה התחיל מייד לאחר מילחמת־ששת־הימים, כאשר שחקן הכדורגל התל־אביבי יעקב יעקבי ז"ל, נהרג. אנשים השתתפו בצער משפחתי, כביכול על מותי.

בפעם השנייה זה קרה כאשר תפסו את דוד מלמד ובחור בשם „חוש", בלוס־אנג'לס על הברחת חשיש. מאז היותי ילד הכינוי שלי הוא „חוש".

אני לא יודע למה, אבל כוח הגורל הוא שכל פעם שנתפס איזה פושע (להבדיל יעקב יעקבי ז"ל), שמו צריך להיות כשמי ומזה צומחת אי־נעימות לי ולמשפחתי.

לאמריקה הגעתי ב־1968 עם להקת כרמון. עם סיום ההופעות נסעתי ללוס־אנג'לס (הוליבוד) והתחלתי ללמוד את אמנות הקולנוע והטלוויזיה (ביום והפקה) בקולומביה קולג'. לפני כשנה סיימתי את הקולג' עם תואר ב. א. וכרגע יש לי כאן חברת סרטים משלי. עד היום הפקתי וביימתי שני סרטים באורך מלא ואני מתכונן להתחיל בעוד שניים.

כך שאני עסוק עד מעל הראש ואין לי זמן בשביל שטויות כשדידה והברחת סמים!

יעקב יעקבי או יעקב יעקובוב
או „חוש", הוליבוד

●

קוראים חשוקחים מכתבים מתבקשים לנסח אותם בקצרה. עדיפות תינתן למכתבים תמציתיים.

הכן רכבך לחורף בדוק

בלמים

הגה

מגבים

צמיגים

אורות

הבדיקות נערכות
בכל המוסכים המורשים
תמורת תרומה לאיל"ן בסך —3 ל"י.

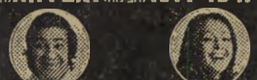
אז תדחה בדיקת הרכב והכנתו לחורף לרגע האחרון!

מסור רכבך לבדיקה עוד היום!

עבור את החורף בשלום

משרד התחבורה · המועצה הלאומית למניעת תאונות · איגוד המוסכים בישראל

התיאטרון הקטן מציג:
דליה פרידלנד (הבימאית) זאב רווח (הקאמרי)

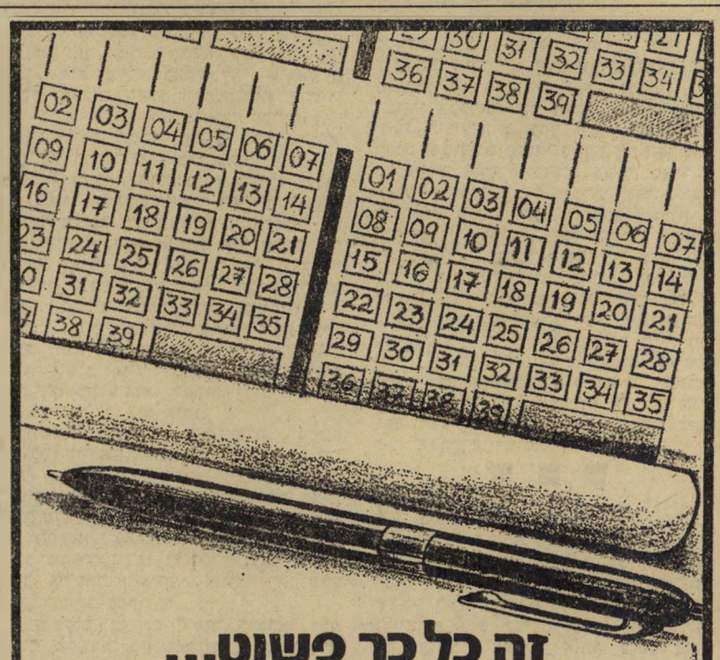
בוטיק השקרים

כתב וביים: יואל זילברג
עפ"י ר. וולטר

באר־שבע — גילת,
יום ד' 8.11 ב־9.00.
טבריה — חן,
יום ה' 9.11 ב־9.00.
חיפה — שביט,
יום ו' 10.11 ב־9.00.
תל־אביב — בית ארלוזורוב,
מוצ"ש 11.11 ב־9.30.
פתח־תקווה — שלום,
יום ב' 13.11 ב־9.15.
זכרון־יעקב — שומרון,
יום ג' 14.11 ב־8.30.

כרטיסים: „לאן" ו„רוקוקו" וביתר המשרדים.
הפצה ראשית: „לאן",
טלפון 231655.

מסיק: יצחק בן־ניסים (ניסיון) 244044.50

זה כל כך פשוט...

מה יותר קל מלהשתתף בהגרלת הלוטו. תמורת 50 אגורות תוכל לסמן 6 מספרים בכל אחת משתי הטבלאות שבטופס.

עשה חישוב פשוט פעולה בת שניות ספורות, מביאה לך סיכויי השתתפות בזכיה בת 75,000 לירות בפרס הראשון ואלפי לירות ביתר הפרסים.

זה כל כך פשוט..

זו השיטה

בעיות ולבטים
בחיי המין
מאת הד"ר מרדכי זידמן
הוצאת רשפים
להשיג בחנויות הספרים הגדולות

סיקורת

טמירה ירדני היא זמרת. דודו ירדני הוא שחקן. הם אוהבים אמנות, ואחד את השני. לאחר כמה נסיונות של מישחק פה ושירה שם, החליטו שצריך לנסות לשלב פעם את הכישרון המישפחתי להופעה אחת.

במשך הרבה זמן אספו חומר. לא חשוב הזמן, העיקר שיהיה חומר טוב. קצת שקספיר, ליאונרד כהן, דוסטוייבסקי ומ־לאני, ברנרד שו (למיקרה שיהיו מבקרי תיאטרון בשטח). עירבבו, מיינו, ניפו, תירגמו, נברו, שיננו ותירגלו. כשראו כי טוב, החליטו שזהו: ערב תרבותי „חתום בנשיקה".

עד כאן — האידיליה. אבל כשהתחילו השניים לרוץ לפני קהל, התברר להם פתאום שהקהל אדיש לגמרי לנשיקות ה־עדינות של דוסטוייבסקי, ואם את ליאו־נרד כהן עוד בולעים איכשהו, הרי כשמ־גיע ברנרד שו — נשמעים באולם צילֵי־צוליהם של הבקבוקים וניפוציהם של ה־גרעינים.

מאחר שמישרד החינוך והתרבות אינו מממן את השניים, ואף לא את חשבון המכולת שלהם, החליטו הירדנים להתנשק בצורה אחרת: בשבוע זה נולדה התוכ־נית מחדש — כשהיא פחות מפחידה: במ־קום אהבות ערטילאיות, מופיעים סיפו־רים מפולפלים מסיפורות ימי־הביניים ה־צרפתית, וכמה שירים עם גסויות אינטי־ליגנטיות.

גם הבמאי שגילו השניים כמתאים ב־יותר לנשיקה הצרפתית הוא ממוצא צר־פתי, ואם גם יחלקו יין בהפסקה — אבל זה כבר יקרה בארץ אחרת, לא כאן.

זמרת ושחקן ירדני
במקום נשיקה, גסויות

תיאטרון

תנו ל'יהודים לחיות!

„מתי תתחתן עם אשתי", מאת לוק וקונטי. „בימת בארי־שבע". עיבוד: עדה בן נחום. במאי: תיאדור תומא. צייר: אלי סיני. משתתפים: דוריאן ארויו, נעמי גרינבאום, שושנה רחב, מרגלית סטנדר, פנינה גרי ולואיס רוזנ־ברג.

מה לא עושה יהודי כדי להתפרנס? הוא אפילו מוכן לעבוד בתיאטרון. ואם התיאטרון הוא תיאטרון בארי־שבע, מילא. העיקר שתהיה משכורת.

ומה לא עושה עירייה כדי להוכיח ש־היא שוחרת תרבות? היא מוכנה אפילו לממן תיאטרון. ואם זה נראה כמו בית בארי־שבע, מילא. העיקר, תיאטרון יש? יש. עוד הישג לקראת הבחירות הבאות.

אך מה, לעזאזל, עושה הבדיחה המפוק־פקת של לוק וקונטי, אשר נוצרה לטעם צרפתי — בין חולות בירת הנגב? הרי בשבילה צריך קצב, חן, פילפל ומלח. ול־צפות מן האנשים המשתתפים בתיאטרון של בירת הנגב למיצרכים נדירים שכ־אלה, זה בערך כמו להזמין סופלה ב־סטייקיה.

מה שנשאר ללא המיצרכים, זה שלד רעשני המתנהל בנעלי עופרת, והמורכב מן החוליות המשומשות של הבעל וה־מאהבת, האשה והמאהב, הדודה והעו־זרת. וכמובן — הצעקות שעל הבמה, וה־מיזמוזים הקולניים — והרעש וההמולה. באמת, מה שצריך לעשות כדי להתפרנס! אז להתראות בבכורה הבאה, בבימת בוייבריק. מה יש, גם שם יש יהודים שרוצים לחיות.

■ ■ ■

בתחילת שנות הארבעים, נתקל צעיר פרוע־שיער ואלמוני, שנבר בתוך אחד משווקי הפישפשים של פריז, בספר שי־רים מרופט, שהודפס ב־1913, של אדם בשם אנטואן פול. הצעיר, שרצה להיות מלחין וחמר, הלך לאגודת הסופרים וני־סה לאתר את אותו פול. איש לא ידע עליו מאומה.

לאחר שהתייאש מן הענין, הלחין ה־צעיר כמה מן השירים שמצא בספר והחל להשמיע אותם בבתי־הקפה בהם הירשו לו לזמר.

עברו שנים רבות. האלמוני פרוע־ה־שיער היה לג'ורג' בראסנס, והוא הפסיק לשיר בבתי־קפה. עכשיו כשהוא שר, זה מאורע אמנותי, וכל הכרטיסים נמכרים זמן רב מראש. עכשיו הוא גדול המלחי־נים־משוררים של צרפת.

אבל את אנטואן פול הוא עדיין לא מצא. עד שביום אחד, נתקל מזכירו ב־בקשה מצד מו"ל קטן להוציא־לאור כמה משירי בראסנס בהוצאה מהודרת. על ה־מכתב היה חתום: אנטואן פול.

כאשר ניסה בראסנס להגיע אל הישיש, היה זה כבר בעולם שכולו טוב. מה שרק מוכיח, שבמציאות מתרחשים דברים ב־דיוק כמו בשירים של בראסנס.

זמר צ'ארלס
במקום הבנה, תעלול

נית מחדש — כשהיא פחות מפחידה: במ־קום אהבות ערטילאיות, מופיעים סיפו־רים מפולפלים מסיפורות ימי־הביניים ה־צרפתית, וכמה שירים עם גסויות אינטי־ליגנטיות.

גם הבמאי שגילו השניים כמתאים ב־יותר לנשיקה הצרפתית הוא ממוצא צר־

עברית מדוברת לא נורמלית

נואת דן בן־אמוץ ונתיבה בן־יהודה

מדור זה הוא תוספת למוקן המפורסם של דן בן־אמוץ ונתיבה בן־יהודה. הקוראים מוזמנים לשלוח למערכת מלים וביטויים משלהם.

יד של אמא

קַמְבָּצְיָה ש', המשרד של הקמבץ, קצין ה־מבצעים.

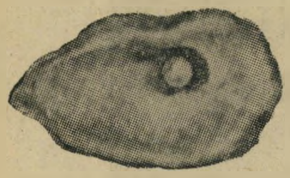
„את הקמבץ תמצא אפילו באמצע הלילה בקמבציה." * בהתחלה נשבר לי הזין מרוב שעמום. עכשיו החליפו לי את הג'וב. ואני מוכ־רחה להגיד שבקמבציה מעניין נורא. גם רואים את כל הפלפלים וזה."

תִּסְתַּכֵּל לִי בָּעֵינַיִם! ביטוי שמשמעותו: אמור את האמת.

„שכבת איתה או לא? תסתכל לי בעיניים!"

גִ'ימְס בּוֹנְד ש', תיק בצורת מזוודה, דקה בעובייה, עשוי עור שחור, שפקידים בכירים מת־הדרים בו.

„בתוך המכונית, תיק ג'יימס בונד שחור פתוח, ניירות מתגוללים..." („העולם הזה" 1835, 1.11.72). * „קיבל דרגה ט"ז — דבר ראשון רץ וקנה לו ג'יימס בונד, כיאות למעמד."

בכפנוכו של הצדק

בְּאוֹרְחוּת מלשון הצבא: בחיים האזרחיים, מחוץ למסגרת הצבאית.

„אני מתאר לי איזה פרצוף יש לה באזרחות. ככה חושבים שזה בגלל החקי וזה." * „מה אני אעשה באזרחות? מי יודע. בין כה יש לי כל־כך הרבה עד השיחרור."

לֹא־נֶחְמָד ת', כינוי גנאי לאדם שאינו מוצא חן כלל ועיקר בעיני האומר אותו.

„הם היו אצלי. ראיתי אותם. שמעתי או־תם. ואני רוצה להגיד לכם שהם בכלל לא־נחמדים." (גולדה מאיר). * „אני לא אצביע בשבילה. ככה, סתם. מפני שהיא לא־נחמדה וזהו."

הרכיץ פח אשפה שלם — ומכסומ!

כְּדוֹר שָׁטוּחַ בלשון הכדורגל: כדור הנב־עט מרגלו של שחקן אחד לשני, ומעופו מהיר וסמוך לקרקע.

„ההתקפה מתנהלת עכשיו יוצא־מן־הכלל, כדורים שטוחים ומדוייקים, אבל לא! — שפיגל חילץ מרגלו של כוכב ירושלים, אלי בן־רימוז'."

עֲשֵׂה אַהֲבָה קיים יחסי מין, בעל, הזדווג.

„עשה אהבה — לא מילחמה." * „לקח אותה לשפת־הים, עשה אהבה וצ'יק־צ'ק חזר לחברה בקפה."

פִּיפְּס ש', הגה.

„אני אספר לך, אבל אוי לך אם אתה מוציא פיפס על זה!" * „שקט! אף לא פיפס!"

תקליטים

כזה אלבום עוד לא קניתם!

„יובל ה־25 של ריי צ'ארלס" — 36 שירים על שני תקליטים. אטלנטיק — 60014.

יופי של רעיון. למכור ארבעה צדדים של תקליטים — שמתוכם שניים זהים לחלטין, חוץ משיר אחד, שבו התבלבלו כנראה בגלל השם.

במקרה אחד, זה רק אתמול של החי־פושיות, בשני, מאשים — שיר אמריקאי רומנטי יפה וישן. זה בא להוכיח את תשומת־הלב והחבנה של מי שהוציא את הדבר הזה לאור.

חבל רק שמצאו לנכון לעולל זאת דוו־קא לריי צ'ארלס. כי בתנאים רגילים, היה אלבום זה מומלץ בכל לב. ריי צא'רלס הוא האיש הראשון שהדביקו לו את ה־כינוי „זמר נשמה", והוא אחד המעטים מאוד ששם זה הלם אותו בכל המובנים.

בין אם הוא שר בליווי של הרכב קטן, או בתוך מרק של תזמורת מיתרים גול־שים — צ'ארלס הוא אחד זיחיד. מי שקרא לו בתחילת הקריירה שלו גאון — לא הגזים.

איש זה שר מעומק הנשמה. זה איש שכל שיר היוצא מפיו, בין אם הוא כתב אותו או לא, נשמע כרכושו האישי וה־פרטי, זה איש שהוא תופעה יוצאת־דופן בכל עולם הפזמונים. אולי משום שהוא קודם כל מוסיקאי, ואחר כך פזמונאי.

(המשך בעמוד 12)

סיקורת

(המשך מעמוד 11)

אילולי ההוצאה המצחיקה של האלבום, היה צורך לרוץ לרכוש את האוסף הגורחי, שצריך היה לכלול את מיטב הצחותיו של צ'ארלס, החל ממה אמרתי והלכויה, אני אוהב אותה, דרך אינני יכול להפסיק לאוהבך והיט דה רוד, ג'ק, ועד אלינור רינבי.

ואם כי בשני תקליטים אלה אי־אפשר לדחוס את כל מה שהאיש עשה — לי־משל את כל המיבחר העצום של קי־טעי־ג'אז, שפירסמו אותו כבר בתחילת דרכו — זו עדיין מציאה.

בתנאי כמובן, שחברת התקליטים תתקן את המעוות.

ספרים

פאתולוגיה של צפרדעים

„איך לנתח יצירת ספרות", מאת ראובן קריץ, הוצאת פורה, 1972.

„אומרים שבימות המשיח יפלו הנמשלים על צווארי המשלים ויכירו אלה את אלה." נאום ראובן קריץ, לשעבר מורה בקיבוץ מיזרע, שעבר למושב מולדת, כתב סידרה של רומנים על חיי הנוער בקיבוץ (אחות קטנה ועוד), והפך לפרופסור לספרות. ועד אז, שיסלחו לו הנמשלים, אבל המשלים מרתקים אותו הרבה יותר. והוא מעדיף לא פעם להפליג בהם על חשבון הנימשל, במורה־הנבוכים החדש שלו לעולם הספרות: איך לנתח יצירת ספרות.

זהו ניסיון ללמד ספרות בדרך שונה, בדרך הבדיחה והחידוד (שטעמם וריחם אינם ניתנים, כידוע, לוויכוח). ובטוף הדרך, המסקנה. והיא אומרת שניתוח יצירה ספרותית משול לביתור בטנה של צפרדע כדי לגלות את סוד החיים שלה. כלומר, ניתוח יצירה ספרותית היא הדרך היעילה ביותר ליטול ממנה את נשמתה ואת קסמה. ואילו המנתח עצמו, בכל פעם שהוא נעזר במערכת של קריטריונים כל־

מיפר קריץ
מה זאת אומרת מה־זאת־אומרת?

שהם, משול למי שעורך קרדיוגראמה לליבו של חולה, ומתבונן רק בשרטוטי המכונה, ולא בעיני החולה.

וכך הלאה, במשלים, באותות, במופתים, בהלצות ובמשחקי מלים כמו: „מה זאת אומרת מה זאת אומרת? התשובה: מה זאת אומרת, זאת אומרת: מה זאת אומרת. מה — זאת אומרת: מה זאת — זאת אומרת: זאת..."

בעיטות במבקרים. אחרי שהכל משתכנעים כי ניתוח ספרותי הוא בעצם מלאכת סיזיפוס, ממשיך הסופר ומנתח שירים וסיפורים, תוך בעיטות עדינות במבקרים אינקומפטנטית.

בין כה וכה, אין להניח שספר זה יהפוך לספר־לימוד בגימנסיות הישראליות, למרות שקל לשער כי הגימנזיסטים עצמם ודאי היו מעדיפים ללמוד לפי השיטה ההיתולית הזאת; ולמרות שיש בספר כמה אמיתות שאכל מודים בהן: כמו הוקעת כל אותם כללי ברזל קפואים שבהם נוהגת הביקורת לכפות את הספרות. אם באמת הכוונה הסופית והאמיתית של הספר היא להראות ש„אמן הוא מכשף, בורא ומחולל שינוי", והניתוח תמיד יעשה לו עוול, בכל צורה שהיא, אז מדוע לנתח?

הנדון:

יוצא עשן

כ**אשר התכונן** האפיפיור גרגוריוס ה־9 להחזיר את נישמתו לבוראו, קינן בליבו חשש כבד. השנה היתה 1241. הוא היה נתון בעיצומה של מילחמת־אימ־נים נגד הקיסר הגרמני. היה חשוב ביותר להבטיח שמייד עם מותו ייבחר אפיפיור חדש, שימשיך במילחמה. אולם הוא חשש שהקארדינאלים לא יזדרזו לבחור ב־יורש, כי בשעה שאין אפיפיור, שילטון הכנסייה נתון בידי הקארדינלים.

לכן קרא האפיפיור הגוסס לסגאטור הרומאי מתיאו אורסיני, ונתן לו הוראות מסויימות. הן בוצעו בדייקנות. **ברגע שהאיפיפיור מת, פשטו קלגסיו של אורסיני ברומא ואסרו את כל הקארדינאלים. נסיכי־הכנסייה הוכנו, כבולים וכפותים, לאר־מון שהוכן מראש כבית־סוהר. שם הודיע להם אורסיני שהם יישארו אסורים, ושיא יקבלו כמעט מזון, עד שיבחרו באפיפיור חדש.**

תריסר הקארדינאלים נמקו בכלא זה, רעבים וצמ־אים, וספגו מכות ועלבונות מידי הקלגסים. כשכל זה לא עזר, הוציא אורסיני את גווייתו של האפיפיור המת מן הקבר, והניח אותה ביניהם.

כדי להימלט מן הגיהינום, העניקו הקארדילנים לב־סוף את כתר האפיפיור לאחד מהם, שהיה חולה אנוש. הם השתחררו, והיורש מת כעבור כמה ימים. בחירת האפיפיור הבא ארכה שנתיים.

אולם הרעיון של גרגוריוס היכה שרשים, וכמרוצת הזמן הפך לשיטה קבועה, אם כי בלי עינויים.

עם מות האפיפיור נכלאים הקארדינאלים ב„קונקלא־בה" (כלומר: „נעולים יחדיו במפתח"), והם נשארים בה עד לבחירת האפיפיור החדש. בימינו נערכת הקונקלאבה בכנסייה הסיסטינית בוואתיקאן, מתחת לתיקרה של מיכלאנג'לו, וההשתתפות בה נחשבת לזכות גדולה.

בכל יום נערכת הצבעה חשאית. עם לא נמצא הרוב הדרוש לבחירה, נשרפים פתקי־הבחירה יחד עם קש, ולעיני הקהל בחוץ מיתמר עשן שחור.

כשיוצא עשן לבן, יודע העולם שנבחר אפיפ־יור חדש.

■ ■ ■

ש**יטת הקונקלאבה** רחוקה מלהיות דמוקרטית. הדיונים וההצבעות הם סודיים. אולם הציבור יודע לפחות מי הם הקארדינאלים, מניין הם יונקים את סמ־כותם, היכן ומתי הם מתכנסים. רק איש אחד ויחידי — האפיפיור — נבחר על־ידי מוסד זה.

בהשוואה למה שקורה כשנים האחרונות בישראל, שיטת הקונקלאבה של הכנסייה היא שיא הדמוקרטיה.

כי בארץ קיים מוסד גרוע הרבה יותר.

זהו מוסד סודי ומיסתורי. איש אינו יודע בדיוק מי חבר בו, וממה יונקים חבריו את סמכותם.

הציבור אינו יודע מתי והיכן הוא מתכנס, העשן ה־יוצא מדיוניו אינו נראה בחוץ.

אין הוא בוחר בבעל תפקיד אחד בילבד, אלא בנושאי מאות תפקידים, גדולים וקטנים.

שיקוליו הם סודיים, ולעיתים קרובות גם בלתי־מו־בנים לבן־תמותה רגיל.

זוהי ועדת־החמניים הגדולה, הפודית, החו־בקת את הארץ מקצה אל קצה.

■ ■ ■

ב**סיכסוך הגדול** שהביא להשבתת קופת־החולים נשכח, משום־מה, עניין מרכזי זה.

השביתה פרצה בגלל מינוי של אשר ידלין, אדם ש־אינו רופא ואינו מיבחלן תבואתי, אלא עסקן־מיפלגה מיקצועי משחר נעוריו.

השאלה היא: מי, בעצם, מינה איש זה לתפקיד יו"ר מרכז קופת־החולים?

לכאורה, מוסדות קופת־החולים. אבל מוסדות אלה שימשו רק כחותמת־גומי, לאשרר את המינוי שנכפה עליהם מבחוץ.

האם מונה על־ידי מוסדות מיפלגת־העבודה? גם אלה לא מילאו אלא תפקיד של פרלמנט־בובות, הנותן את הגושפנקה שלו למעשה לא לו.

אם כן, מי החליט? היכן הוחלט? מדוע?

התשובות לוטות ערפל. אבל גם בערפל זה אפשר להבחין בקווים הכלליים של ההתרחשות.

אי שם, אי מתי, התכנסה ועדת־המינויים. לפניה היה פרוש הלוח הגדול של אנשי־שלומה, כמו לוח שחמת ענקי. יד נעלמת הרימה כלי אחד — אשר ידלין — ממישבצת מסויימת על הלוח, זו של חברת העובדים, והעבירה אותו למישבצת אחרת, זו של קופת־החולים.

מדוע? הקארדינלים האלמוניים לא התי־עמקו בצורכי חרפואה הציבורית בישראל? הם לא ערכו מיכרז של כישורים. הם פעלו על־פי האינטרסים המיסתוריים של קבוצתם.

■ ■ ■

ל**א רק מנהל** המוסד הבריאותי החשוב ביותר ב־מדינה נבחר על־ידי הקונקלאבה בשיטה זו.

לא מכבר פינה הקדוש־ברוך־הוא את תפקיד יו"ר הכנסת. אי־שם התכנסו הקארדינאלים, והחליטו שיש להזיז את ישראל ישעיהו על הלוח, מן המישבצת של מזכ"ל המיפלגה למישבצת של יו"ר הכנסת. את תפקיד המזכ"ל מסרו לבן השני של מישפחת ידלין, אהרון.

ההעברה עצמה לא עברה באופן חלק לגמרי. רבים מחברי המיפלגה בכנסת רצו לבחור ביצחק גבון דווקא. אבל המרד דוכא, הכנסת הרימה את ידיה האוטומטיות.

הקארדינלים ניצחו. כמו תמיד.

עוד מעט יתפנה כס הנשיא. הוא יסיים את כהונתו. מי יבוא במקומו? הציבור עדיין אינו יודע זאת. אבל זה לא חשוב, מכיוון שממילא לא ישאל איש את הציבור, וגם לא את הכנסת, שבידיה מסורה לכאורה הבחירה.

הקארדינלים יחליטו. הם כבר החליטו מזמן.

הקארדינאלים מחליטים מי יהיה השגריר הבא ב־וושינגטון, ומי יהיה הרמטכ"ל הבא של צה"ל. מי יהיה מזכיר מועצת פועלי דימונה, ומי ראש עיריית חיפה.

הם יחליטו מי יהיה ראש־הממשלה הבא, וגם מי יהיו חברי־הכנסת שיכהנו, כראש־הממשלה הבא.

■ ■ ■

י**כן מתקבלות** כל ההחלטות הגורליות האלה? על־ידי מי? מדי פעם מתגלה טפח, נפוצות שמועות, מועברת רכילות, מתפרסמת ידיעה.

יש קארדינלים ותיקים כמו פינחס ספיר. יש קארדינלים עולים כמו יהושע רבינוביץ. יש קארדינל צעיר ומבטיח (ומבטיח הרבה לרבים) כמו אברהם עופר.

אין הם חובשים את המיגבעות האדומות השטוחות של עמיתיהם בוואתיקאן. גם אין הם מתכנסים תחת תיק־רה מפוארת, כמו זו של הכנסייה הסיסטינית. שום ציו־רים של מיכלאנג'לו אינם מקשטים את דירת רבינוביץ.

ועדת־המינויים בתי־רשמית זו, המחזיקה בידיה את הקאריירה של כל אדם „חשוב" במדינה, יונקת את כוחה מריכוז הכוח הפו־ליטי בידי לבוצת־הגרעין של סיעת מפא"י בתוך מיפלגת־העבודה.

קבוצת־גרעין זו נקראת לפעמים „הגוש", ולפעמים בשמות אחרים. למעשה זוהי אגודה מיקצועית של בע־לי־שררה, המאוגדים לשם הגנה וקידום משותף של עצמם.

■ ■ ■

ה**מישטר הדמוקרטי** זקוק למיפלגות. במיפלגות יש קבוצות־כוח. אלה משפיעות על מינויים בחיים הציבוריים. שיקוליהם הפוליטיים מתערבבים לא פעם עם השיקולים המיקצועיים.

זה טבעי. זהו אחד ממחירי הדמוקרטיה.

אולם במדינה מתוקנת, יש אוטונומיה מסויימת לכל מוסד במערכת הכללית.

הסכנה הטמונה בקונקלאבה הישראלית נובעת מן הריכוז העצום של כוחה. אותו קומץ אנשים, שאיש לא בחר בהם ושאינם אחראים בפני איש, מחליט על כל התפקידים הממו־נים וה„נכחדים" בצמרת המדינה: במיפעלים הכלכליים הממלכתיים, הציוניים וההסתדרו־תיים; בשרותים ובאירגונים ובמנגנונים.

ברוב המיקרים, החלטת הקארדינאלים אינה זקוקה לשום אישור פורמלי.

בחלק מן המיקרים, דרושה „הצבעה" במוסד כלשהו. אך מכיוון שהמצביעים נתמנו בעצמם על־ידי אותם ה־קארדינאלים, הרמת הידיים היא רק פורמליות.

במיקרים מעטים זקוק המינוי לתהליך של „בחי־רות". במיקרים כאלה סומכים הקארדינאלים על הכוח המרוכז בידיהם, מכשירי האירגון, הכסף והתיקשורת.

כשכך זה אינו מספיק, יכולים הקארדינלים לשנות בכך עת את כללי־המישחק, כפי שהם מנסים לעשות עכשיו.

■ ■ ■

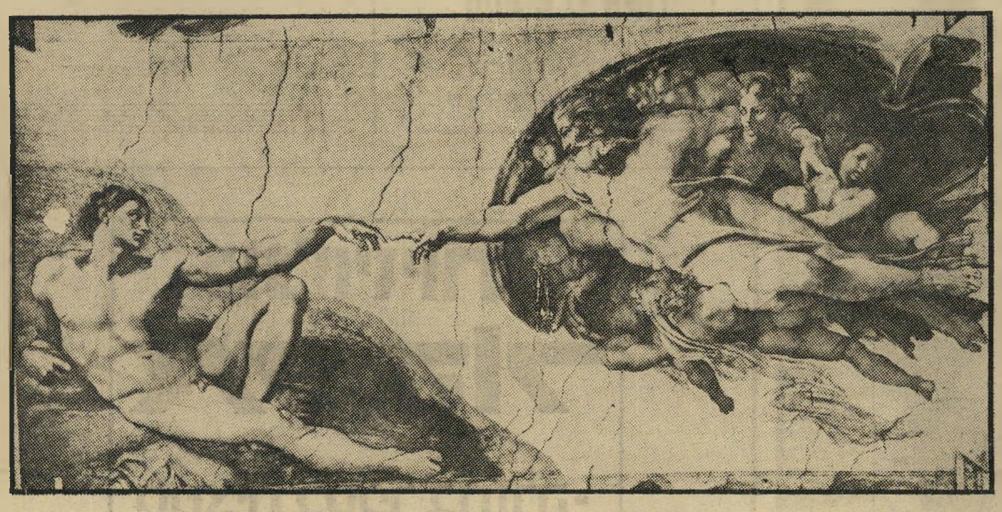
ל**א השראתו** של מיכלאנג'לו התכנסו לא מכבר הקארדינאלים, ערכו סקר ראשון לקראת הבחירות ומצאו שיש להם יותר מועמדים ממקומות בכנסת.

אין בעייה. מעלים את מיספר הח"כים, ויש מקום.

גם זה לא מספיק? אין בעייה. מעלים את אחוז־החסימה, מגרשים מן הכנסת את הנב־חרים שאינם משועבדים לקונקלאבה, ומשח־ררים את המקומות לאנ"ש.

זה בכלל טוב, כי בכך מסלקים גם את האנשים ה־מגלים את השחיתויות הקטנות והגדולות במיפעלים ש־מנהליהם מונו על־ידי ועדת־המינויים.

נשאלת השאלה: מי, בעצם, בוחר בח"כים?

תיקרת הסיסטינית: אלוהים ממנה את אדם הראשון

לכאורה: הציבור. הוא הולך לקלפי, ומשלשל מה שהוא משלשל לקלפי. אולם מילבד הבוחרים לסיעות הקטנות, היודעים בעד מי הם בוחרים, אין לאורחים כל השפעה על הרכב הכנסת. הם בוחרים בעד רשימה. ועדת־המינויים האלמונית (המתחבאת מאחורי ועדת־ה־מינויים הגלוייה) קובעת מ מ י מורכבת הרשימה.

אנשים נאיביים מאמינים שזה היה משחנה, אילו הונהגה שיטת־בחירות אזורית־אישית. זוהי אמונה טפ־לה. גם לפי שיטה זו, יוכלו הבוחרים להצביע רק בעד מועמדים שמונו על־ידי הקונקלאבה.

■ ■ ■

ל**ש המבקשים** להצדיק שיטה אפלה זו בכך שה־קונקלאבה מורכבת כיום מאנשים מתונים, „יונים" מדוסלמות, השומרים על המדינה מפני יסודות בלתי־שפויים, דיקטטורים למיניהם, הרפתקנים וניצים.

אין לקבל טענה זו.

שילטון טוטאלי כזה מוכרח להשחית באו־פן טוטאלי. בגוב של שחיתות וריקבון לא יצ־מחו ערכי מוסר וצדק.

טוהר המידות, הדמוקרטיה והשלום, אינם יכולים לבוא מידי אנשים ציניים, שאהבת־השררה היא מידתם העיקרית, ולפעמים גם היחידה.

גולדה מאיר, שאין לה נוצות של יונה, נבחרה לתפ־קידה הנוכחי על־ידי הקונקלאבה. במשך חמש השנים האחרונות קובעים הניצים את מדיניות הממשלה, מבלי שהדבר מטריד את הקארדינאלים, שעל פיהם יישק דבר.

כיום שולטים בקונקלאבה אנשיו של ספיר. מחר יכולים להשתלט עליה אנשי דיין. כאשר הדברים מת־נהלים במקום־סתר על־ידי אנשי־סתר, אין הציבור יכול להשפיע ולהכריע!

לא חשוב מי הם הקארדינלים — עצם שילטון הקארדינלים רע מעיקרו.

במדינה

העם

המבול בא

הגשם הראשון בתל־אביב נפל כפורענות בלתי צפוייה.

אחרי אלפיים שנה ירד הגשם הראשון בתל־אביב.

כך לפחות אפשר היה להסיק למראה מה שהתחולל בגדולה שבערי ישראל ב־יום שישי האחרון, שייזכר לאזרחיה כיום השישי הארוך והשחור, פשוטו כמשמעו.

הגשם, שהחל לרדת בלילה בליווי סו־פות רעמים וברקים, הפתיע את פרנסי ה־עיר, לפחות כאילו בא שנה לפני המועד בו היה צריך לרדת. בבוקר השכימו התו־שבים ומצאו כי תל־אביב הפכה לתל־הביב.

שכונות שלימות, רחובות, עורקי־תחבו־רה היו כבר מוצפים במים עד לגובה ה־מדרכות. עובדי העיריה פשוט שכחו לה־כין בערד מועד את פתחי תעלות הניקוז. למרות שכמות הגשם היתה שיגרתית, גר־אתה העיר כמו אחרי סופת הוריקן.

סתימה כללית. זאת היתה רק חצי צרה. הצרה הגדולה החלה כאשר הסתבר

בלי כיסוי הגשם השוטף ש־פקד את תל־אביב ביום השישי האחרון תפס רבים מתושביה ללא אמצעי התגוננות מספיקים, כצעירה זו שנאלצה להשתמש באפודתה כמטריה.

שתחנת טרנספורמציה של חברת־החשמל התקלקלה בלילה בגלל פגיעת ברק. זה גרם לכך שכל הרמזורים בעיר יצאו מ־כלל פעולה, או עבדו לסירוגין. החשמל שיתק גם מפעלים חיוניים, עיתונים איח־רו להופיע, בבתי־תינוקות נפסק החימום, עקרות בית לא יכלו לבשל לקראת שבת.

התוצאה הישירה של הפסקת פעולת הרמזורים: כל העיר נסתמה. הפקקים ה־חלו להתהוות בצמתים, שלפתע נעלמו ב־הם השוטרים ואנשי סיירת הבטיחות. נה־גים נדחקו אל הצומת ללא מחשבה. טורי מכוניות החלו להתמשך לאורך קילו־מטרים. כשהגיעו השוטרים המעטים קרוב לשעות הצהריים, כבר לא ניתן היה ל־התגבר על הסתימה הכללית.

מיפו לתל־אביב נמשכה הנסיעה שלוש שעות. בצומת קרליבך אבן־גבירול, היו נהגים שנתקעו לשעתיים בפקק. אוטו־בוסים כמעט ולא פעלו. הם נתקעו בתח־

תלבושת חורף הכינה לעצמה רוזה לור, פקידה בת 19, בעוד מועד: מטריה, מכנסיים הדוקים, חולצה פרחו־נית ומגפי זמש — הסנונית הראשונה של תלבושת החורף של חורף 1972 בדיזנגוף.

נות הביניים. העיריה האשימה את המיש־טרה. המישטרה האשימה את חברת ה־חשמל. חברת החשמל האשימה את העי־ריה וזו מצידה חזרה והאשימה את מיש־רד־התחבורה. השלומיאליות חגגה את נצחונה בגשם שוטף.

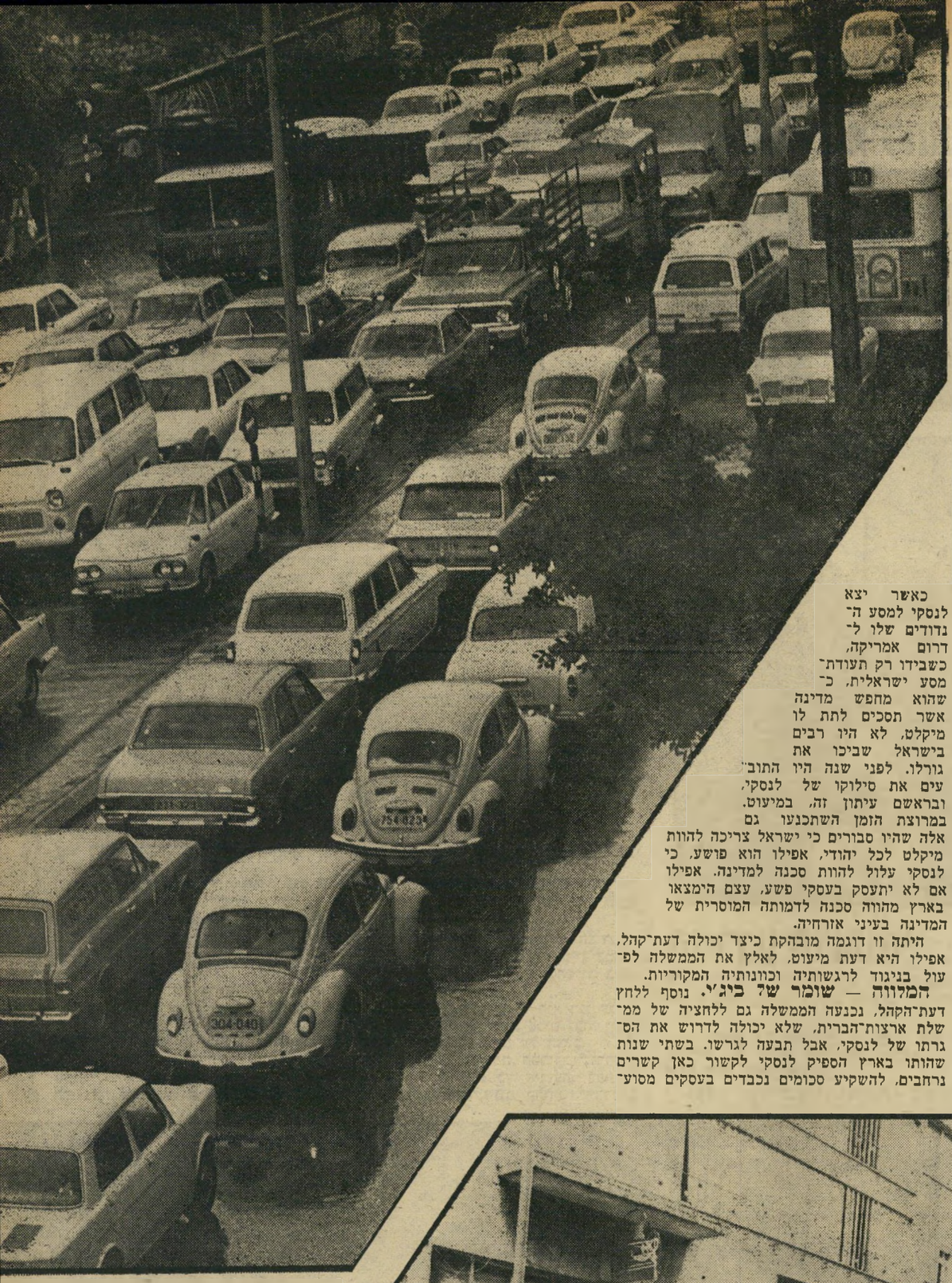
תחת מטריה אחת

מצטופפות שתי צעירות אלה. אופנת ה־מטריות השנה תציף את רחובות ישראל במטריות דמויות פטריה אלה, ש־בכמה מהן התקינו ליצנים מגבים הפועלים על סוללות, לראייה תקינה.

בחוליצות הדוקות. כשהם תקועים במכוניותיהם יכלו רבבות נהגי תל־אביב להינות לפחות מתופעה אחת: הנערות שעל המדרכות. הסתבר כי אם העיריה והמישטרה אינן מוכנות לחורף, הרי נע־רות ישראל מוכנות גם מוכנות. מלתחות החורף הוצאו מהארונות והמדרכות הוצ־פו במטריות צבעוניות אחוזות בידי נע־רת במכנסיים וחולצות הדוקות ומגפיים גבוהי־עקבים, שקיפצו מעל השלוליות.

במחי יד אחת השתנה נופה של תל־אביב, שהתמלא ביום הגשם הראשון קל־לות וצעקות עד בלי סוף. למחרת פסק הגשם. העצבים נרגעו. עד לגשם הראשון של השנה הבאה והפורענות הכרוכה בו.

הממשלה

מי יודע?

שר־האוצר מתגלה כמו שאינו יודע לשאול.

משלמי המיסים בישראל סבורים בוודאי כי השרים הממונים על מישרדיהם יודעים את הנתונים העיקריים של שטחי עיסו־קם. מראיון שערך השבוע העיתונאי דב גולדשטיין במעריב עם שר־האוצר פנחס ספיר, ניתן להסיק כי השר אינו יודע מאומה על המתרחש סביבו.

אמר פנחס ספיר על החוזה שחתמה הממשלה עם הקואופרטיבים לתחבורה: „...מה זה? רק אני? אני היחיד? אין עוד שרים? אין ממשלה?! אני לא קראתי את החוזה (השר ספיר הוא חבר ועדת השרים לענייני הקואופרטיבים ב־סיכסוך הנוכחי על תעריפי הנסיעה) אני לא יודע בדיוק מה יש שם."

בקשר לתביעות המוכסים בלוד: „...הם פורצים כל גדר בתביעות, שאין להן יסוד. אני אפילו לא יודע כמה הם דורשים."

על המורים התיכוניים: „כמה, כמה, כמה? (לשאלה: „כמה דורשים המורים עכשיו?") אני יודע כמה?!"

פרשת לנסקי

סוף המירוץ

מאיר לנסקי נאלץ לשלם את מחיר עברו.

בליל יום ראשון השבוע, עלה הבוס לשעבר של סינדיקאט הפשע האמריקאי, מאיר לנסקי, למטוס סוויסאייר בנמל־ה־תעופה בלוד. בכך מימש לנסקי בן ה־70, את החלטת בית־המישפט העליון שקבע כי מישרד־הפנים רשאי שלא להעניק לו אשרת עולה מתוקף חוק־השבות, בשל עברו הפלילי ועיסוקיו בתחום הפשע ה־מאורגן בארצות־הברית.

כאשר יצא לנסקי למסע ה־נדודים שלו ל־דרום אמריקה, כשבידו רק תעודת־מסע ישראלית, כ־שהוא מחפש מדינה אשר תסכים לתת לו מיקלט, לא היו רבים בישראל שביכו את גורלו. לפני שנה היו התוב־עים את סילוקו של לנסקי, ובראשם עיתון זה, במיעוט. במרוצת הזמן השתכנעו גם אלה שהיו סבורים כי ישראל צריכה להוות מיקלט לכל יהודי, אפילו הוא פושע, כי לנסקי עלול להוות סכנה למדינה. אפילו אם לא יתעסק בעסקי פשע, עצם הימצאו בארץ מהווה סכנה לדמותה המוסרית של המדינה בעיני אזרחיה.

היתה זו דוגמה מובהקת כיצד יכולה דעת־קהל, אפילו היא דעת מיעוט, לאלץ את הממשלה לפ־עול בניגוד לרגשותיה וכוונותיה המקוריות.

המלווה — שומר שלי ביג'י. נוסף ללחץ דעת־הקהל, נכנעה הממשלה גם ללחציה של מ־שלת ארצות־הברית, שלא יכולה לדרוש את הס־גרתו של לנסקי, אבל תבעה לגרשו. בשתי שנות שהותו בארץ הספיק לנסקי לקשור כאן קשרים נרחבים, להשקיע סכומים נכבדים בעסקים מסוי־

פקקים ושטפונות

היו התוצאה המיידית של הגשם הראשון בתל־אביב, גרמו לשיבושים חמורים במה־לך החיים בעיר. למעלה נראה פקק תנו־עה ברחוב החשמונאים בתל־אביב, בו המתינו הנהגים שעות ארוכות עד שהצ־ליחו להיחלץ ממנו. משמאל נראה השי־טפון שהציף את רחובות יפו, שהפכו לנחלים זורמים בהיסתם כל בורות התיעול.

פים. עם יציאתו מהארץ לא חיסל עס־קים אלה, כשם שלא מכר עדיין את הדירה שרכש ברחוב בארי בצפון ת"א.

אולי קיווה לנסקי, שאחרי שימצא מיקלט באחת ממדינות דרום־אמריקה, יו־כל לחזור לישראל כתייר ולחמשיך לנ־הל את עסקיו כאן. לצורך זה לקח עימו בעוזבו את הארץ, כמלווה יחיד, את יוסקה שיינר, שהיה בשנה האחרונה שו־מר־ראשו ומנהל עסקיו בישראל.

יוסקה שיינר היה במשך שנים רבות, ראש חוליית שומרי־הראש של דוד בן־גוריון, כשזה היה ראש־ממשלת ישראל.

אבל בשלב זה סיים לסנקי את דרכו במיאמי, שם נעצר.

במשך מאות בשנים נכשלה האנושות במילחמתה בשודדי־הים

בגלל אותן הסיבות המכשילות כיום את המילחמה בשודדי־האוויר

הפיראטים

הטירוריסטים יצאו מלוב וחזרו אליה... העולם התרבותי עומד חסר־אונים מול תעלוליהם הנפשעים של פיראטים אלה... דרושה פעולה בינלאומית כדי לשים קץ למצב בלתי־נסבל זה... מעשים בארבאריים נגד מישפחת העמים...

מתי זה קרה? על איזה רקע?

המושגים השתנו. אבל המצב המתואר בפסוקים אלה שרר במשך 300 שנה — בהן ניסתה מישפחת העמים האירופיים לשווא לשים לו קץ.

הטירוריסטים נקראו אז „קורסיירים", והם עסקו בשוד־ים על רקע פוליטי־לאומי־דתי. מולדתם היתה „החוף הבארבארי" (על שם הברברים, שוכני צפון־אפריקה), שהוא החוף הנוכחי של לוב, תוניסיה ואלג'יריה. הם התנפלו על האוניות הנוצריות בים־התיכון, שדדו את סחורתן, לכדו את הצוותות והנוסעים. את העשירים שיחררו תמורת כופר, את העניים מכרו לעבדות. בתקופה מסויימת המתינו כ־20 אלף שבויים נוצריים לגורלם בעיר אלג'יר בלבד.

שליטי טריפולי, תוניס ואלג'יר נתנו את חסותם לבעלי־האוניות, שעסקו במיקצוע זה, וגבו אחוז מן השלל. הציים של עמי־אירופה ניסו לשווא לחסל את התופעה. עוד במאה שעברה יצא חיל־הים של ארצות־הברית כמה פעמים למילחמה נגד טריפולי בגלל מיטרד זה (ומכאן איזכור „חופי טריפולי" בהימנון חיל־הנחיתה האמריקאי).

רק כאשר כבשו הצרפתים את אלג'יריה, לפני 142 שנה, חוסלו סופית הפיראטים של חוף בארבאריה.

מים־סוף עד חופי אמריקה

הדימיון החיצוני הזה בין שודדי־הים בימים ההם לבין שוד־האוויר של ימינו אינו מיקרי.

יש הרבה מן הדימיון בין תודעות שודדי־הים ובין התופעה החדשה של תקופתנו — דימיון שיש בו כדי להסביר את הקושי בחיסול התדיר פעה, וגם מאפשר להסיק לקחים יא מעטים.

תופעת שוד־הים עתיקה כשוד ביבשה. היא היתה קיימת כבר בימי הצידונים, כובשי הים התיכון. היא פרחה בימי רומא. פומפיוס, כובש ארץ־ישראל, הצטיין במאבק נגד שודדי־הים, וטבע את מטבע־הלשון: „אין צורך לחיות, יש צורך להפליג בים." כי אספקת־המזון של רומא באה במידה רבה ממצריים, בדרך הים.

על יוליוס קיסר סופר כי נפל בידי שודדי־ים, שדרשו ממנו כופר. הוא רגז על כי דרשו ממנו סכום קטן מדי, לדעתו, דבר שהפחית בערכו. על כן שילם סכום גבוה יותר, שוחרר, גייס חיילים, רדף אחרי שוביו, לכד אותם והעלה את כולם על הצלב.

שוד־הים פרח בתקופות שונות בחופים שונים. במשך זמן־מה הטרידו שודדי־ים סקוטיים ואיריים את אנגליה. הוויקינגים הצפוניים שיגעו את כל אירופה. בפתיחת העת החדשה פרח שוד־הים בחוף המזרחי של אפריקה ובאוקיינוס ההודי. שודדי־ים רבים מצאו מיקלט בטוח באי מאדאגאסקאר, ואחרי שהתעשרו יסדו שם ממלכות. יס־סוף שימש במשך תקופה ארוכה גן־עדן לשודדי־ים.

אולם המולדת האמיתית של שודדי־הים היתה, במשך מאות בשנים, איי „הודו המערבית" מול חופי אמריקה. מעלליהם מילאו מאז ספרים וסרטים לרוב, שימשו רקע לתיאורים רומנטיים. עד היום מחפשים צוללנים את האוצרות הטבועים של שודדי־ים אלה.

הזיכרון הרומנטי

דוגלאס פיירבאנקס, בדמותו של שודד־הים העליז בסרט **הפיראט השחור** (1926). היחס הרומנטי והחיובי לשודדי־הים בסרטים ובספרים של ימינו משקף את היחס החיובי שהיה לרבים לשודדי־הים, בשעה שהטילו את חיתתם על הימים וסיפקו סחורות שדודות בזול.

אולם גם תופעה זו, כמו רוב התופעות של שוד־הים בהיסטוריה, נולדה על רקע פוליטי מובהק — ולא חוסלה אלא אחרי שהשתנו הנסיבות הפוליטיות.

הפיכת שודד־האוויר הפלסטיני בימינו לגיבור לאומי בעיני המוני ארצות־ערב אינה תופעה חסרת־תקדים.

בהיסטוריה של עמי אירופה מופיעים כמה גיבורים לאומיים, שלא היו, למעשה, אלא שודדיים מפוארים.

תופעה זו קשורה בדמותו של ה„פריי־באטיר" — רב־חובל בעל אוגייה פרטית, שעסק בשוד־ים על רקע לאומי, בימי מילחמה. בתקופת המאבק הממושך של בריטניה נגד ספרד ו/או צרפת ו/או הו־לנד, על השילטון באוקיינוס ובעולם ה־חדש, נהגו מלכי בריטניה לתת לרבי־חובלים פרטיים אלה „מיכתב מינוי", ש־התיר להם לתקוף אוניות־סוחר של האו־ייב, לבזוז את שללן. זה היה עסק מכניס מאוד, ולעיתים קרובות עמדה מאחורי רב־חובל כזה חברה קפיטליסטית שסיפקה לו את ההון החוזר.

אחד מגדולי ההיסטוריה הבריטית, סר פראנסיס דרייק, היה שודדים כזה, ואיש לא ראה כל פסול במיקצועו, שנחשב לפטריוטי ביותר.

במצב כזה, היה קשה מאוד להפריד בין שודדי־ים „לאומי" לבין שודדי־ים פרטי לגמרי, שלא היה מעוניין אלא בשלל ובהרפתקה — כשם שבימינו קשה מאוד להפריד בין חוטף־מטוס „לאומי" — פלס־טיני, קרואטי, אריתריאי, תורכי וכו' — ובין סתם מטורף או הרפתקן, החוטף מטוס בארצות־הברית לשם בצע כסף.

כל עוד היו מדינות מעוניינות להשתמש בשודדיים לביצוע מדיניותן, לא היה כל סיכוי לחסל את שוד־הים. סיכה זו — יותר מחופר אמצעים טכניים — גרמה לפריחת שוד־הים בנתיבי האוקיינוס האטלנטי והפאציפי במשך מאות בשנים.

יתכן ששודדי־הים הגיעו לשיא פריחתם במאה ה־17, כאשר הפכו למעצמה גדולה מחסותן של ממשלות. בתמונה נמשך קרב פנים־אל־פנים בסירות, אחרי ששודדי־הים השתלטו על אוניה. הציור משקף את המצי־אות במאה ה־17, ימי־הזוהר של הפיראטים ברחבי תבל. הפיראטים היו שודדים את הסחורות ושובים את הצוותות והנוסעים.

הקורבנות החפים מפשע

כמו שודדי־האוויר של ימינו, סיכנו שודדי־הים את חייהם של אנשים חפים מפשע, גם בשעה שפעלו כביכול מתוך מניעים לאומיים, ונהנו

ועצמאית. פרק זה נושא את שמם של ה„בוקאנירים" — גיבורי רוב הסרטים הרומנטיים של שודדי־הים של ימינו.

הבוקאנירים היו חבורה של הרפתקנים בריטיים, צרפתיים, הולנדיים ופורטוגליים, שהיו מאוחדים בשינאתם המשותפת לספרד, שליטת אמריקה המרכזית והדרומית. הספרדים דיכאו את הילידים והמתנחלים, אסרו עליהם לסחור עם כל ארץ מלבד ספרד עצמה. כתוצאה מכך התדלדלה האוכלוסייה באי היספאניולה (סנטו דומינגו של ימינו). באי התרבו עדרים עצומים של בקר וחזירים, וכך הפכה גן־עדן לימאים עוברי־אורח, למבריחים ולשודדים. ילידי האי ידעו לשמר את הבשר באמצעים פרימיטיביים, תהליך שנקרא „בוקאני". מכאן השם של שודדי־הים, שלמדו מהם את השיטה.

הבוקאנירים השתלטו על האי, הקימו מחסן ובית־חרושת באי טורטוגה, ובהדרגה הקימו לעצמם ממלכה משלהם. הספרדים הגיבו במסעי־מילחמה אכזריים, ערכו טבח בתושבי האיים. אולם בעזרת בריטניה, שתמכה בגלוי בשודדים, גדל כוחם וגבר, בייחוד אחרי שהבריטים כבשו, בעזרתם, את ג'מייקה.

בשלב זה דמו הבוקאנירים לחיידים וחיידי־נחיתה מאורגן. הם תקפו את הערים בחוף אמריקה עצמה, נחתו כמה ניצחונות מזהירים בכיבוש ערים. בשלב מסויים אף חלמו מנהיגי הבוקאנירים על התנחלות גדיזה באיי באהאמה, וחקמת ממלכה סדירה.

ממלכת ה„בוקאנירים"

ד שלום שהושג בין בריטניה וספרד ב־1670 היה יכול לשים קץ לתעלולים אלה. לולא הופר על־ידי המושלים הבריטיים המקומיים, שהיו שותפי השודדים. כעבור שנה תקף צבא של הבוקאנירים, בהנהגת הנרי מורגאן הגדול, את פאנאמה, כבש ושרף את העיר, ושדד את הזהב שעבר שם בדרכו מפרו לספרד. אולם השלל היה זעום, והמסע נכשל. מורגאן הוחזר לבריטניה, נכלא, חזר לג'מייקה כמושל, ופעל מאז בהצלחה נגד חבריו־לשעבר.

אולם כוח הבוקאנירים לא נשבר. להיפך. 300 בוקאנירים חצו את היבשת, הפליגו באוקיינוס השקט, הנחילו לספרדים תבוסה בקרב ימי, ושדדו במשך שנים רבות את נתיבי־הים הספרדיים.

הנסיבות הפוליטיות השתנו רק כאשר פרצו המילחמות בין צרפת ובריטניה, והבוקאנירים מבני שני הלאומים התפלגו. הם התגייסו לשרות ארצותיהם היריבות, ככוחות־עזר, והמעצמה הגדולה של הבוקאנירים שקעה.

החוקים נגד שודדי־הים נשארו בתקופה זאת אות מתה, מכיוון שהאוכלוסייה באמריקה הצפונית ראתה בהם גיבורים ומיטיבי־העם, מפני שהביאו לה סחורות במחירים הרבה יותר זולים מאשר הסוחרים הרשמיים, שהיו כפופים למונופול של לונדון. כאשר הועמדו שודדיים שבויים בפני חבר־מושבעים, זכו לעיתים קרובות בזיכוי. ב־1718 העניק מושל איי באהאמה בבת אחת חנינה לאלפיים שודדיים.

דגל הגולגולת והעצמות

ש ודדי־הים היו הרפתקנים, אנשי־ים ששנאו עבודה קבועה ומישמעת נוקשה. בתום כל מילחמה שיחררו חילות־הים הרשמיים את מלחיהם, והאבטלה הכריחה רבים מהם להשכיר את עצמם לרבי־החובלים ה„פרטיים", שעסקו בעסקים חשודים. כאשר נלכדה ספינת־סוחר על־ידי שודדי־ים, הוזמנו ימאיה לא פעם להצטרף אל שורות הלוכדים ולהשתתף בחלוקת השלל.

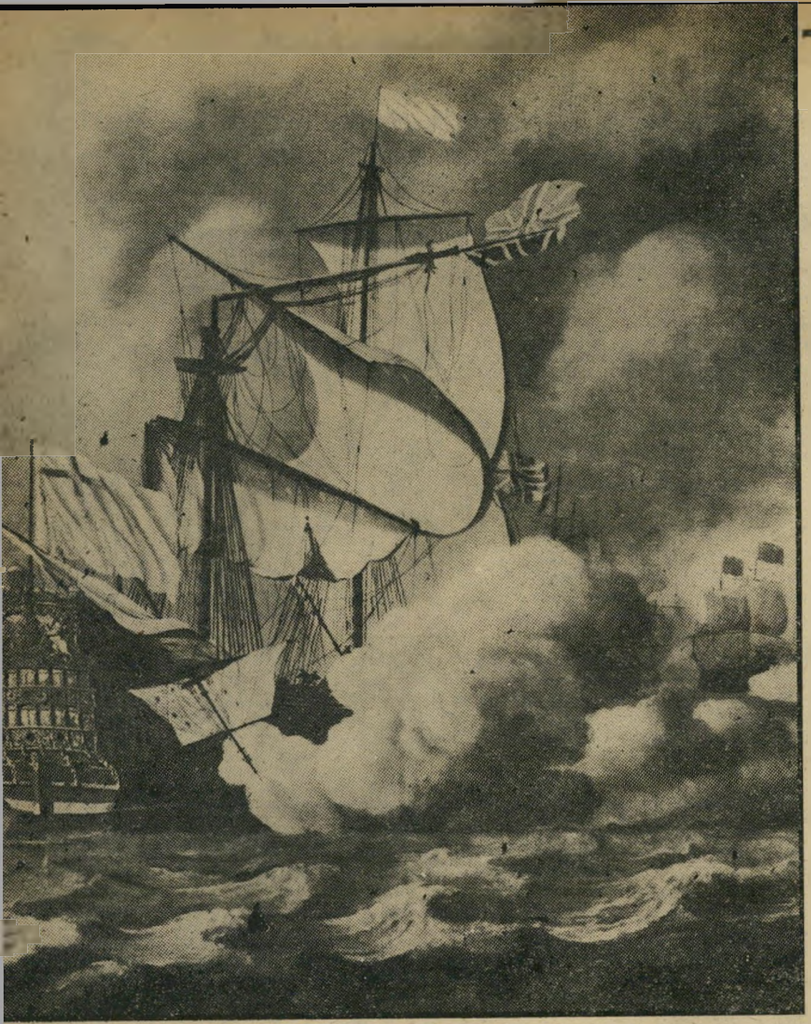
לא פעם נולד צוות של יורדי־ים בדרך פשוטה: מנהיג של קבוצת־ימאים שיכנע את חבריו להשתלט על אוניה, להרוג את הקצינים ולהניף את דגל יורדי־הים — לרוב דגל שחור, כשעליו סמל הגולגולת והעצמות השלובות. במיקרים אחרים התחילו השודדים בסירה קטנה, לכדו לאחר־מכן ספינה יותר גדולה, והמשיכו כך בקארריירה עד שהשתלטו על אוניה גדולה ומהירה.

בכל התקופות, כמעט ולא היה קו ברור בין ה„פרייבאטיר" ובין השודד הפשוט. לדברי האדמיראל נלסון, מאהבה של ליידי האמילטון וגיבור קרב טראפאלגאר, „הפרייבאטירים אינם טובים משודדי־הים", ואכן, לא פעם הפך פרייבאטיר, שלא הצליח

טביעת ה„לוזיטניה"

במילחמת־העולם הראשונה גרמה נת־הנוסעים הבריטית הגדולה, שהובילה נוסעים אמריקאיים רבים, טובעה על־ידי צוללת גרמנית ללא אזהרה מוקדמת — דבר שהוגדר לאחר־מכן רשמית כמעשה של „פיראטיות".

המאבק

ספינת־תותחים של חיל־הים הבריטי באמצע המאה ה־17, בשעת קרב ימי. ספינות כאלה ניהלו את המאבק נגד שודדי־הים. אולם מכיוון שרוב שודדי־הים נהנו מחסותן של מדינות, ומילאו מעין תפקיד חצי־רשמי במילחמות בין הממשלות, הופעלו חילות־הים רק נגד ספינות שהיו שייכות לרבי־חובלים ממדינה יריבה. חיל־הים הבריטי שיתף פעולה עם השודדים בכיבוש ג'מייקה.

להתעשר על רקע לאומי משוד ספינות האוייב, לשודד פרטי לגמרי, שתקף כל אוניית־סוחר שנזדמנה בדרכו.

בין השודדים היו דמויות רומנטיות רבות. מאות בשנים לפני ימי ליידה חאלד התפרסמו שתי רבות־חובבים נועזות, אן בוני ומארי ריד, כמפקדות של אוניות־שודדים. הן איחדו בגופן את שני המיקצועות העתלקים ביותר בעולם.

כל אחד רשאי לתלות

ש ודי־הים חומד רק כאשר התעוררה מישפחת העמים לצורך לחסל נגע זה. אחרי השלום העולמי שהושג בקונגרס של ויינה ב־1815, עם נפילת נפוליאון, שוב פרח השוד, כאשר ימאי כל הציים נשארו מובטלים.

אולם במרוצת המאה שעברה התאחדו הציים של בריטניה וארצות־הברית כדי לבער את הנגע. אוניית־חקיטור והטלגראף העניקו לרודפי־השודדים עליונות צבאית, וכך חוסלו הפיראטים באוקיינוס האטלנטי.

באיי יוון שרדו השודדים עד לפני 120 שנה, ובחופי סין עסקו השודדים במלאכתם עוד בשליש הראשון של המאה הנוכחית.

לפי החוק הבינלאומי, הפיראטיות אינה פשע בלפי מדינה מסויימת, אלא נגד האנושות כולה. לכן רשאית כל מדינה, על פי חוק, לכוד ולשפוט כל שודדי־ים, מבלי להתחשב במוצאו, תחום־פעולתו או לאומיות קורבנותיו. אולם החוק מחייב שיפוט סדיר של שודדיים בתהליכים מישפטיים מקובלים, אלא אם כן נהרג תוך כדי קרב.

שוד בגלל נסיבות פוליטיות

ע וד במילחמת־העולם הראשונה התעוררה השאלה אם פעולות צבאיות מסויימות — כגון הטבעת אונייית־הנוסעים לוזיטניה על־ידי צוללת גרמנית בלי אזהרה מוקדמת, מהוות שוד־ים — ואחרי המילחמה קבע חוזה בינלאומי שאכן פעולות כאלה הן שוד־ים. הגרמנים כפרו בכך, כמובן, והחודש ניסה שבועון גרמני נפוץ להוכיח שוב שטביעת האוניה היתה מוצדקת.

חמסקנה הנובעת מן ההיסטוריה הארוכה של שודי־הים בגילגוליו השונים: הוא נובע לרוב מן הנסיבות הפוליטיות, ואינו ניתן לחיסול ללא שינוי הנסיבות הפוליטיות. אי־אפשר לחסלו כשמדינות סדירות מעניקות לו חסות וסיוע. הנגע חומד רק כאשר מישפחת העמים תתעורר לפעולה משותפת, יצרה חוק בינלאומי יעיל להענשת השודדים באשר הם, והיתה מוכנה לפעול בצוותא נגד המדינות שחופיהן הפכו מיקלט לפיראטים — כמו „החוק הבארבארי" שלוב כמשך מאות בשנים.

לקחים אלה נכונים כיום נגד שוד־האוויר.

מאת

מרסל זוהר

יוסף זהדה תפס בידו של סמל ראשון דויד נחמיאס, והחל מנשק אותה: „תשלח אותי לבית־סוהר," התייפח בבכי בפני השוטר. „אני רעב, אין לי מה לאכול. אין לי מי שיטפל בי. כבר הרבה זמן לא אכלתי. תיקח אותי לבית־סוהר, שיתנו לי שם אוכל. אני רוצה לאכול, כמו כל בן־אדם."

נחמיאס, מפקד תחנת המשטרה ברמת־אלהו, בתוכה נמצאת גם שכונת־העוני של ראשון־לציון, הוא האבא של השכונה. בכל בעייה, יודעים התושבים שהוא הכתובת.

נחמיאס הופיע בצריפו החרב של זהדה, מצחצח־הנעליים בן ה־63, כדי לבצע פקודת־מעצר נגדו. זהדה נמצא אשם בקניית מיצרכי־אוכל במכולת ב־400 ל"י — בלי לשלם.

גופה על הריצפה

אך כאשר נכנס נחמיאס לצריפו של זהדה, ראה את מצבו ואת החדר, רצה

הנפטר תמונה ישנה של יוסף זהדה ז"ל, שמת השבוע מרעב, לאחר תקופה ממושכת של חוסר טיפול ותת־תזונה. מימין: דויד פרץ, הסובל גם הוא חרפת רעב זה חודשים.

לחזור ולצאת — בלי לבצע את פקודת־המעצר.

לבקשתו של הזקן, עזר לו לקום על רגליו, הביאו בפני השופט.

כך, זכה האיש הרעב להגיע לכלא, ליהנות משלוש ארוחות משביעות ליום.

אלא שזה היה מזמן. מאז, שוחרר כבר זהדה ממאסרו, חזר לחוסר, ולרעב.

השבוע, הוא מת. גופתו מוזת־הרעב נתגלתה מוטלת על הריצפה מלאת הבוץ.

פה מתים כולם מרעב

יפר שלמה שבת, בעל חנות לחומרי־בניין במקום:

„אני הייתי הראשון שהבחנתי שקרה משהו ליוסף זהדה. ראיתי דרך החלון של הצריף שהוא שוכב על הריצפה. פרצתי את הדלת, וגיליתי תמונה מזעזעת.

„אף פעם בחיים לא ראיתי עוד חדר כזה מוזנח. הוא בעצמו שכב שם על הריצפה, כמו שק של עצמות.

„אף אחד לא התעניין בו. ויש עוד זקנים כמוהו אצלנו בשכונה. גם הם ימותו, תראה."

סיפרה שכנה של הנפטר: „ביום שבת הוא ביקש ממני קצת אוכל. שאביא לו חתיכת גבינה מהמכולת. הלכתי למכולת. אבל היה סגור. באתי בחזרה ואמרתי לו שאביא לו ביום ראשון."

כאשר הגיעה עם הגבינה ביום ראשון, מצאה כבר את יוסף מת.

האם היה זה מקרה חריג, של זקן חסר־אונים, ללא נפש חיה לצידו — שהצליח למות מרעב במרחק 14 ק"מ מתל־אביב, בתוכה של חברת־שפע שבעה?

„הזקנים האלה, שאין להם משפחה,

רעב!

איש מת מרעב, אחרים סתם רעבים לפת־לחם - ולישכת־הסעד אומרת: „אי־אפשר לדעת מכולם."

המצילות פרחה זפרני (מימין) ושרה חסון, שתי שכנו־תיו של דויד פרץ, שנדיבות־לבן הצילה אותו ממוות ברעב, עד היום. לישכת הסעד סמכה על כך ששכנות אלה מביאות מדי פעם אוכל לזקן הבודד, לא נחפזה להס־דיר לו מענק שיאפשר לו לאכול בלי נדבות שכנים. „אנחנו לא יכולים לדעת על כל אחד," הגיבה מנהלת לישכת הסעד.

דמי הביטוח הלאומי, כדי שיהיה זכאי לקיצבה, בהגיעו לגיל 65. כן שילמה עבו־רו הלישכה את שכר הדירה לעמידר.

ב־2.12.70 ביקרה אצלו עובדת סוצ־יאלית. היא לא מצאה אותו בבית, ובזה הסתיים הביקור. מאז, לא נערך אצלו ביקור נוסף — במשך שנתיים תמימות.

„התחלפו אצלנו עובדות סוציאליות," הסבירה סלע, „ובגלל זה לא היתה עובדת אחראית לשטח בתקופה זו, ולא יכולנו לאתר את זהדה. זה לא מתפקידינו לחפש אותם."

אלכוהוליסט כרוני

שנה היתה דעתו של ראש העי־ריה, חנניה גיבשטיין. „אני סבור שיש מקום לגוף כלל־ארצי, שידאג ל־זקנים בודדים," אמר. „לגבי מה שהת־רחש ברמת־אליהו, העברתי הוראות ל־בתיה סלע לספל מיד בדויד פרץ, הנמצא במצב קשה מאוד."

אין זאת הפעם הראשונה שרמת־אליהו מגיעה לכותרות. היה זה בקיץ 1969, כאשר פרצה במקום מגיפת טיפוס הבטן. ילד אחד מת, אחרים גיצלו ברגע האח־רון, והטלוויזיה הראתה את עכברושי־הענק שהתרוצצו ברחובות.

המצב השערורייתי של מעברת העוני המוזנחת היה אחת הסיבות שהביאו, ב־בחירות הבאות, לנפילתו של המערך ב־ראשון, ולעלייתו של גיבשטיין, איש גח"ל.

יוסף זהדה ודויד פרץ אינם עלובי־החיים היחידים ברמת־אליהו.

ישנו גם, למשל, נחמיה (גורמן) מרדכי, (45), יליד הודו.

גם הוא רעב ללחם — אך מסיבה אח־רת: הוא אלכוהוליסט. „לא אכלתי כבר יומיים," סיפר השבוע, בשוכבו על מדר־גות הקומה השנייה של המרכז המסחרי, בכניסה למעברת. „הילדים שלי במוסד, האשה עזבה אותי. עברתי שתי ניתוחים בגלל תאונת־דרכים, והתחלתי לשתות בג־לל שכאב לי.

„עכשיו, הכל הולך לשתייה. אני מקבל מלישכת־הסעד 70 ל"י לחודש, ועוד 60 למכולת. אפילו אם לא הייתי שותה — איך הייתי יכול לחיות מסכום כזה?"

הסבירה בתיה סלע: „שלחנו אותו ל־בית־החולים שמואל הרופא. החזירו אותו, אמרו שאין מה לעשות. אי־אפשר לרפא אותו. אלכוהוליסט כרוני. אז מה אנחנו יכולים לעשות יותר?"

הרעב נחמיה מרדכי, אלכוהו־ליסט כרוני, הנאלץ להת־קיים מ־130 ל"י לחודש. לעיתים, עוברים ימים מבלי שבא אוכל לפיו.

מתים פה כולם מרעב," סיפרה השבוע פרחה זפרני, תושבת מעברת הצריפים שכוחת־האל. „אין מי שידאג להם, ו־ככה הם חיים, בקושי, שנים."

היא היתה מוכנה גם להוכיח את דבריה.

פרחה הצביעה על אחד הצריפים ה־סמוכים. על המיטה שכב זקן לבן־שיער וזקן, עיניו בוהות בתקרה. פניו היו חיוו־רים. ידיו רעדו. הערכתי את גילו ב־90. התברר שהוא בן 55.

שמו היה דויד פרץ. „אין לי מה לאכול," סיפר בקול רועד מחולשה. „אין לי מי שיביא לי חתיכת לחם. אני לבד פה. רק השכנה שלי, פרחה, ועוד כמה שכנות אחדות שגרות כאן, מביאות לי לפעמים קצת אוכל."

העזובה נוף אופייני לרמת־אליהו: ילדים מסתובבים בתוך עזובה משוועת, בין ערימות אשפה, וחפצים מושלכים. על רקע זה, פרצה לפני שלוש שנים במעברת הצריפים המתנוונת מגיפת־טיפוס, גרמה למותו של ילד אחד ולמצב־הכן ברחבי המדינה. הטלוויזיה הראתה אז את תמונות העכברושים הענקיים שהתרוצצו ברחובות השכונה.

סיפרה שרה חסון, שכנה אחרת ה־מביאה מדי פעם אוכל לפרץ:

„אין לו כלום מה לאכול. רעב כל הזמן. היה מת כבר, אם לא אנחנו."

שנתיים — ללא ביקור

הגיבה השבוע בתיה סלע, מנהלת לישכת הסעד של עיריית ראשון־לציון:

„היכרנו את מצבו של דויד פרץ, מאז הפסיק לעבוד. אבל סמכנו על השכונה שלו. קיבלתי דיווחים שיש שם כמה נשים שנותנות לו אוכל, שלא ירשו לו למות מרעב."

„לא יכולנו לתת לו מענק מיד, כאשר הפסיק לעבוד בהמשקם, לפני כמה חוד־שים. עכשיו, הוא יתחיל לקבל."

הוסיפה סלע בהתרגשות: „אנחנו לא יכולים לדעת על כל אחד. יש לנו 3,000 תיקים."

כך נראים באמת פני הדברים. כך ניראו גם פני הדברים במקרהו של יוסף זהדה ז"ל.

עיון בתיקו של זהדה בלישכת הסעד גילה את ההיסטוריה הבאה:

לפני שלוש שנים הוא פנה לעזרת ה־לישכה. הלישכה החלה משלמת עבורו את

תמונה זו מ

לפני שנתיים: רו־
ברט ארווין כורע
על קיברם הטרי
של ילדיו הקטנים,
בעוד אשתו נאב־
קת על חייה ב־
בית־החולים. רצח
ילדי ארווין זיעזע
את לב האומה.

ויברך אלהים את אחרית איוב

ב ין מסדרון למסדרון הפרידו שנתיים ימים.
הראשון חוביל אל המוות. השני, אל חיים חדשים.
כל המיסדרונות דומים, בבתי־החולים. מסדרון ארוך, לבן, שומם. בקצהו, חדר גדול, ובו מיטה בודדת.
במיטה שוכבת אשה. לידה בעלה, אוחז בידה.
ללא מילה.
לפני שנתיים, שכבה האשה במיטה ללא הכרה. שעה קלה לפני כן, הטיל מחבל ערבי רימון לתוך מכוניתם, בשערי עזה. הרימון התפוצץ על המושב האחורי, בו ישבו האשה ושני ילדיה הקטנים.
הילדה מתה בדרך לבית־החולים המרכזי בבאר־שבע. הילד מת על שולחן־הניתוחים, בבית־החולים. האשה נפצעה קשה.
חסרת־הכרה עדיין, לאחר הניתוח המסובך, כשהרופאים אינם מאמינים בסיכוייה לחיות, ישב בעלה לידה, מחזיק בידה.
ללא מילה.
ביום השישי האחרון, שנתיים לאחר מכן, הוא ישב לידה

(המשך בעמ' 22)

פריטי ורוברט א

שמחת לב כל אחד בישראל!

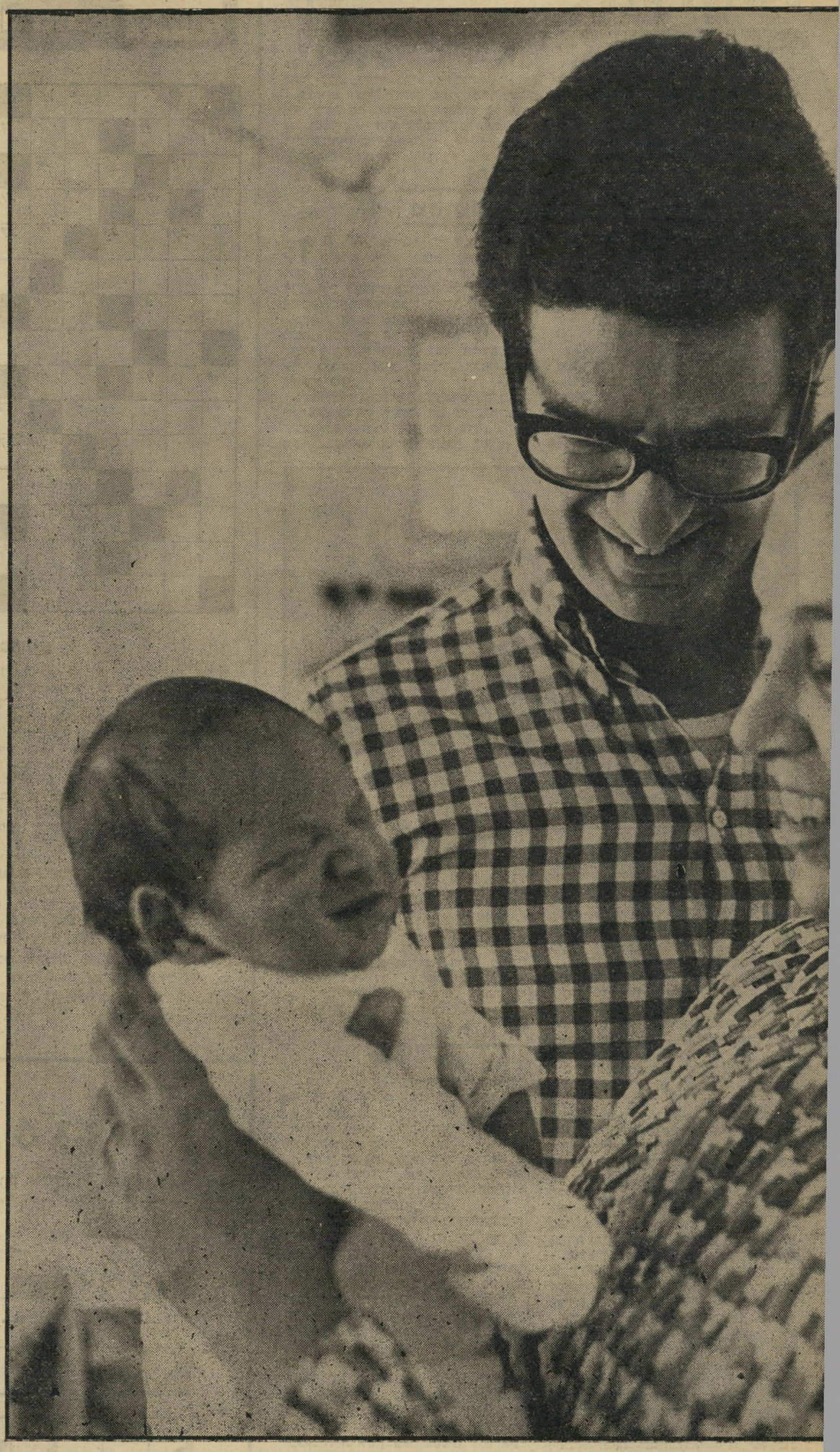

הרעייה פריטי ארויו לאחר הלי־דה. למרות השמחה, לא נשכח העבר הטראגי. כל אימת שהו־עלה, בשיחה, זכר ילדיה הנרצחים, חלפה עננה על פניה, העיבה על האושר.

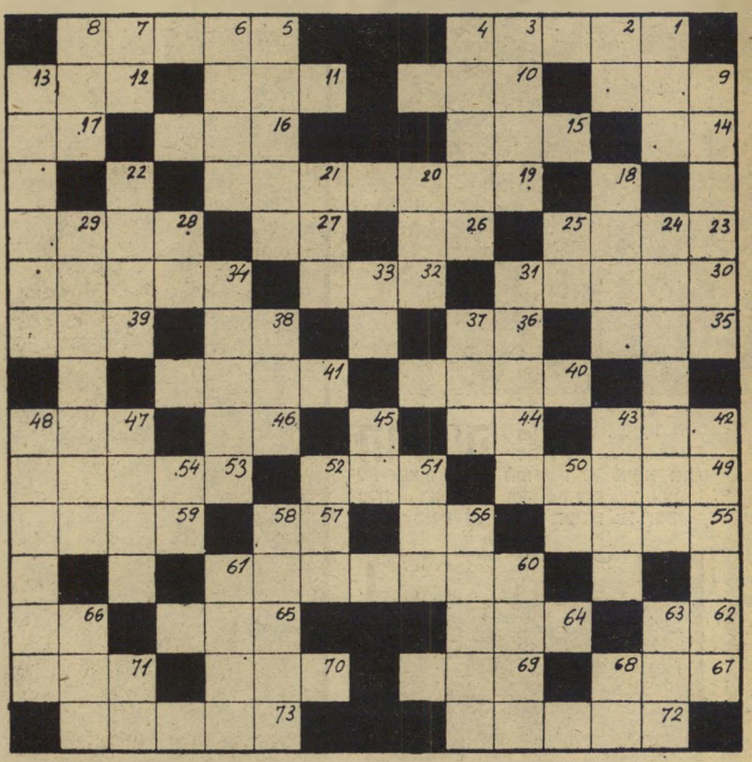
והאם פריטי בחדרה מלא הפר־חים באגף היולדות בבית־החולים **תל־השומר**. בחדר זה ילדו גם יעל דיין ודליה פרידלנדר. למטה: פריטי ארויו ובעלה ליד התינוק בעגלתו.

ארויו ותינוקם באגף היולדות בתל־השומר

תשבץ העולם הזה 1836

מאוזן:

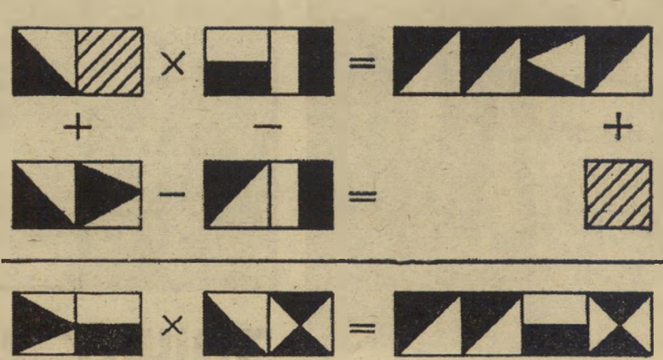
1) חברה בה נתגלו שחיתויות. 5) אר־תה קילסו האינדיאנים מאויביהם. 9) אר־כיבישוף אנגלי בן זמנו של הנרי השני. 10) סוג של צבי צפוני. 11) מדינה דרום אמריקאית. 12) עוף לילה. 14) מס־פיק. 15) ירח. 16) וירוס. 17) מיכל לנוז־לים. 19) פרופסור לספרות שנפטר השנה. 23) נעלם כלא היה. 26) איש צדיק. 27) אחוריים. 28) שפם קטן בלי ראש. 30) אכילה גסה. 32) חומר בנין. 34) הובי. 35) כסף רב. 36) סוד. 38) מתנה. 39) רשות, רשיון. 40) ברור. 41) קר־מודה. 42) עשב מאכל. 44) קידומת שם הולנדי. 46) קריאת זירוז. 47) הבל, ריק. 49) ערפד בלע"ז. 51) קורה. 53) בעזרתו היו מישבים פעם בעיות של כבוד. 55) ספר דברי חכמה. 56) קוסם, מכשף. 57) צאצא. 59) ארמון מלוכה צרפתי. 60) שאפתנות. 62) מגש. 64) חודש עברי. 65) בקע. 66) בית הציפור. 67) הדר. 69) חי קטן. 70) פתיל דק. 71) ישימון. 72) מפלה. 73) קול הגמל.

מאונך:

1) החלק הרגיש בגופו של אכילס. 2) מהלך אחרון במשחק השח. 3) ילד צעיר. 4) מספר סידורי. 5) חלק בעין. 6) מטבע מזרח־אירופי. 7) מיכל לשמן. 8) פנים. 9) שם לתקופה קדומה. 13) חודש שחור. 18) שונא. 20) איבר נשי. 21) קנה הבליעה. 22) בעל חי נחות המתרבה ע"י חלוקת עצמו. 24) כינוי לסרט או מחזה המצטיינים ברגשנותם. 25) תל אבנים. 28) מוקש. 29) מתמ־טיקאי קדום. 31) מחשבה. 33) רטוב. 34) שגיונה, מעשיה עוקצנית. 37) נשק, כלי מלחמה. 38) אות באלפבית. 42) אשת אדיפוס. 43) פאה נכרית. 45) מר־נח גיאוגרפי. 47) כזבן. 48) אורגזמה. 50) יתד בלי סוף. 51) ציר. 52) התקפת לב פטלית. 54) קולב. 56) תירוץ. 58) רגוע, מרגיש בטוב. 60) כלי בו נותנים אוכל לבהמות. 61) מידת אדמה. כעש־רה דונם. 63) בגד. 66) כתל. 68) פו היה כזה. 71) פקודה.

חשבץ 1836

זוהי חידה חשבונית. כל ריבוע מסמל סיפרה. לאותן הספרות יש אותם סימנים. בעזרתן של פעולות חיבור, חיסון וכפל, יש למצוא איזו סיפרה מציין כל סמל של ריבוע.

ויברך אלהים

(המשך מעמוד 21)

שוב, בחדר דומה.

הפעם, היה זה חדר באגף־היולדות של תל־השומר.

הפעם, היתה האשה בהכרה.

הפעם, היא חייכה.

מתוך הגוף המרוסק, שניצל בנס ממוות, לפני שנתיים, בא לאוויר העולם, לפני שעה קלה, תינוק בריא וצרחני.

שנתיים לאחר שאלוה מוזר, נסתר, שלח ידו וריסק את גופותיהם הקטנים של אבי־גיל ומארק — הוא שלח יד מלטפת להור־רים שנותרו בחיים.

אלוהים ניחם את איוב.

„הייתי מטושטשת"

„ז ה יד קדוש." רוברט ארויו מביט באהבה בתי־נוקו החדש. „ילד קדוש." הוא חוזר ואו־מר. „כך אומרות הבריות על ילד שנולד בשבת. בחוץ ירד מבול כאשר הוא נולד."

פריטי ארויו מהדקת את התינוק אל ליבה. „שמרתי את הכותנות של מארק ואביגיל כשהיו קטנים. לפני הלידה, עכ־שיו, כיבסתי אותן. עכשיו, אלביש את התינוק בהן.

„שמרתי גם בגדים וצעצועים של מארק ואביגיל. וסיפרי לימוד. הם יהיו לתינוק."

בתחילת השבוע, הוא היה עדיין „התי־נוק." „לא החלטנו עדיין אם לקרוא לו על שם מארק," אומרת פריטי.

פריטי ורוברט ארויו מוצפים באושר הגדול של התינוק החדש. „הייתי מטוש־טשת אחרי הלידה," מספרת פריטי. „מ־התרגשות. שלוש פעמים חזרו ואמרו לי שנולד לי בן, עד שהבנתי."

פרח אחד בודד

ה יה זה הריונה השני של פריטי, אח־רי רצח ילדיה.

הראשון, לפני כשנה, הסתיים בהפלה. הפעם הסתיים בטוב.

„התינוק מקסים. הוא שקל שלושה ו־חצי קילו בלידה," מחייכת האם המאו־שרת. „בכלל כולם היו נהדרים. המיילדת היתה נהדרת. הצוות. כולם."

פריטי קיבלה לרשותה את חדר האח"מים, בו שכבו, לאחר הריונן, גם יעל דיין ו־דליה פרידלנד.

„רק על דבר אחד אנחנו מצטערים," אומר רוברט. „על זה שד"ר הגר לא זכה לראות את התינוק."

ד"ר מיקלוש הגר היה הרופא שהציל את פריטי ממוות, אחרי האסון. מאבקו העקשני על חייה היה לשם דבר. הוא נפטר מסרטן לפני זמן מה.

לאחר הלידה, הביא רוברט לרעייתו אורכידיאה יחידה. „זה הכל?" סנטה בו אשתו המאושרת. „רק פרח אחד?"

„אבל הפרח הראשון," השיב הבעל.

בעקבות הראשון באו נוספים. וגם אינ־סוף ברכות. בעל־פה, טלפונית ובמיברקים. מכל רחבי הארץ. מאנשים בלתי מוכרים. הידיעה שפריטי ארויו ילדה בן, היתה לחג לאומי. לא היה ישראלי שליבו לא דילג בפעימת שמחה, השבוע, למישמע הידיעה.

ברט ארויו התבסס במהירות במשרד ה־פירסום שפתח.

האסון אירע להם פחות משנה לאחר הגיעם ארצה.

היה זה אסון שזיעזע כל לב בישראל. „בגבורה כזו עוד לא פגשנו," אמרו ה־רופאים שטיפלו בפריטי הנאבקת על חייה. „אינני שונא את הרוצחים," אמר האב השכול, שקבר זה עתה את שני ילדיו. „גם הם מסכנים. גם העולם שלהם אבוד. מישהו הרעיל אותם, אם הם היו מסוגלים לעשות דבר כזה."

ראש עיריית חברון, שייך מוחמד עלי על־ג'עברי, בא לבקש את סליחתו: „מע־שה כזה הוא בושה לכל ערבי אמיתי," אמר השייך. שני חיילי מילואים דתיים נסעו בשבת כדי ללחוץ את ידו של האב. ראש הממשלה גולדה מאיר שלחה מיברק: „אני משתתפת באבלכם הכבד. גבורתכם, בכך שאינכם שונאים את האוייב, היא גבורה גדולה מאוד." כל העם הסכים איתה.

בעקבות רצח ילדי ארויו, הופעלה מיד ברחבי הרצועה מדיניות של יד חזקה, שנותרה בתוקפה עד חיסול פעילות המ־חבלים באיזור.

אחרי האסון, כאשר החלימה פריטי, היתה החלטתם של בני הזוג נחושה: לא לוותר, לא לסגת למעמקי הייאוש, אלא להמשיך לחיות, לבנות חיים חדשים.

„הלידה הפעם היתה שונה מהקודמות," מהרהרת פריטי. „אנחנו חיים למען הע־תיד, אבל מי יכול לשכוח את העבר?" במאמץ, היא מתחייכת: „רציתי ללדת את התינוק לכבוד יום־הולדתו ה־32 של בוב — אבל איחרתי בשבוע."

„הכל השתנה, לא רק הלידה," מעיר בוב. „התבגרנו. עברנו כזה דבר."

הוא נושא עיניו אל אשתו: „רק האהבה שלי לפריטי לא השתנתה. לאשתי."

„אוי, כמה נהדר," היתה התגובה האחידה.

„כל כך לא היה איכפת לי אם זה יהיה בן או בת," אומרת פריטי.

„כל מה שרציתי, זה שהוא ייוולד בש־לום. לא היתה לי שום בקשה אחרת.

„אבל עכשיו, שהוא נולד, אני רוצה עוד אחד. אפילו כבר, בעוד 15 חודש."

האחראי על הלידה היה ד"ר לורי זיוקס, חבר של הזוג ארויו מימי עלותם ארצה.

פריטי מניקה את התינוק. „זו זכותו לקבל אותי מהתחלה," היא אומרת.

„איפה כל מלכות היופי," מתפעל ממנה בעלה. „תראו כמה שהיא יפה."

„השמנתי שמונה קילו בתקופת ההר־יון," נזכרת פריטי.

האהבה בין השניים ממלאה את החדר. כאילו לא חלפו כמעט 12 שנה מאז נפ־גשו לראשונה.

היה זה כשפריטי היתה עדיין תיכוניס־טית בת 17 בלונדון. רוברט, בן לאב ספרדי מבולגריה ואם אשכנזיה משווייץ, נולד במלטה, התחנך בלונדון. הוא נכנס לענף הפירסום, מצא בו סיפוק והצלחה. „לא חיבבתי אותו במיוחד בהתחלה," נזכרת פריטי בחיוך.

„באמת?" משיב רוברט. „הרי את היית זאת שהתחלת איתי."

„ולחשוב שרק 11 וחצי שנה עברו מאז." נזכרת פריטי. „נדמה לי שאני מכירה את בוב כבר דורות."

לפני פחות מארבע שנים הם עלו ארצה — נשואים כבר ועם שני ילדים — ורו־

הראיון

כתבת העולם הזה מראיינת את בני הזוג ארויו בבית־החולים. אושרם של השניים נשקף מפניהם. החדר הוצף פרחים, שנתקבלו מידידים — ומאנשים זרים, ששימחת בני־הזוג היתה שימחתם, כשם שאבלם הכבד, היה אבלו של העם.

את זאת לא תשמע בתוכנית „חיים שכאלה" על חצקל איש־כסית. שתשודר בשבוע הבא:

שזר וגולדה סולקו מ"כסית"

ב דרך כלל מושכים אותם לאולפן במירמה. כדי שההפתעה תהיה שלמה, אין מדיעים מראש לגיבורי התוכנית הטלוויזיונית הפופולארית חיים שכאלה, שמכינים עליהם תוכנית. רק בעומדם מול המצלמות מתברר להם איזו חגיגה הכי־נו להם. אבל את חצקל איש־כסית, בעליו של מה שהיה פעם קפה האומנים והבו־המה של רחוב דיזנגוף, כסית, פחדו להפ־תיע. אולי מרוב התרגשות, יירדם, כמו שהוא רגיל תמיד.

סיפרו לו ברגע האחרון. הוא נימנם כהרגלו בפינת הקפה, ליד הקופה. ניערו אותו ואמרו: „בוא תפגוש חברים." חצ־קל הלך. בדרך כבר סיפרו לו במה הענין. אבל לפני שעזב את הקפה לא שכח להור־רות למלצרים: „תכינו את המקום ל־מסיבה."

באולפן חיכו לו המון חברים המייצ־גים את ההיסטוריה של האמנות ובתי־הקפה בארץ בארבעים השנים האחרונות. אבל את ההפתעה הגדולה ביותר גרם לחצקל ציור קיר ענק, של יוסל ברגנר. מעריכים כיום ששוויו 100 אלף לירות. יוסל נתן לו את הציור תמורת כל הארו־חות שאכל חינם בכסית. הציור היה תלוי שנים בכסית, עד שירד מגדולתו. לאחרונה אף החביאו את התמונה במקום סתר שלא ישיגוה הנושים לעיקול. אבל עמוס אטינ־גר, מפיק התוכנית והבמאי יוסי צמח הצליחו להוציאה משם ליום אחד, מבלי שידעו עד היום היכן מקום הסתר.

בפגישות ההכנה להקלטת התוכנית הר־דיעה חנה רובינא שהיא לא רוצה להצ־טלם, רק לשבת בין הקהל ולהאזין. לא לחצו עליה. סברו שנוכחותה בלבד תחווה אטרקציה לצופים שיחזו בשידור התוכ־נית ביום השלישי הקרוב. אבל בערב ההקלטה הופיעה רובינא הגדולה עם שלוש שמלות באולפן ואמרה לבמאי: „באיזו שמלה אתה רוצה שאופיע?" אחר־כך נזכרה שיש לה גם קול לחזכיר לחצקל מאחורי הווילון. היה זה חמישפט: „חצקל, תכין את הצלחות. וייצמן עומד לחגיג." מסתבר, שחצקל, שהתחיל את הקאררי־רה שלו בארץ־ישראל כנער מעלית בפסג' בן שתי קומות בתל־אביב הקטנה, היה מלצר בביתו של חיים וייצמן ברחובות, עוד לפני שזה נבחר לנשיא. אבל הוא עזב את המישרה מפני שלא הסתדר עם ורה וייצמן, שהיתה סנובית מדי לטעמו. כאשר בא וייצמן להתארח לבדו אצל חנה רובינא, היתה זו הזדמנות לחצקל לחכין לווייצמן מאכלים כלבבו, מבלי שוורה תשמור עליו.

■ ■ ■

ה תוכנית על חצקל שונה מכל ה־תוכניות ששודרו בסידרה חיים שכאלה לפחות בכך שגיבור התוכנית אינו מר־בה לדבר בה. חצקל בקושי מוציא כמה מישפטים ושר שיר אחד באידיש. אבל חבריו, לאורך כל שנות חייו, מספרים סיפורים מאלפים. אחד מהם, בן עירו בפולין, נזכר שחצקל, שהיה ביריון בנעו־ריו, היה מכה שם את כל הגויים. באחד הימים, כשעלה לתורה בבית־הכנסת, צעק מישהו: „לא! ראיתי אותו עם שיקסה!" הסתבר שלפני בואו לבית־הכנסת טייל חצקל עם שיקסה ויהודי שפגשו חטיף לו: „עליך לבחור: או בית־כנסת או שיק־סה!" וחצקל אמר: „אני בוחר בשיקסה, ממנה יצא לי תמיד יותר."

את הקאריירה שלו באירוח החל חצ־קל כמלצר בימים שגם אריה פילץ היה מלצר. אגב, פילץ הזמין לבוא לחשתתף בתוכנית וסירב. מסתבר שפעם, לפי עש־רות שנים, סירב להלוות כסף לחצקל. מאז הם אינם מדברים.

את קפה כסית קנה חצקל באלף לירות מלובה צפוני, שהקימה את כסית הרא־שון ברחוב בן־יהודה. לובה היתה פועלת חצין, שהכינה אוכל לפועלים העברים שעבדו עימה. הפועלים כל־כך נהנו, עד שלובה החליטה לעשות מזה פרנסה. היא העבירה את קפה כסית מבן־יהודה לדיי־זנגוף, והפכה אותו לקפה לאמנים. למה? מפני שהיא אהבה אמנים. כשזלמן שז"ר וגולדה מאיר ניסו לחיכנס לקפה, סילקו אותם משם, מפני שלא היו אמנים, ורק אחרי שמצאו פרוטקציה, הצליחו להי־כנס לשם. (קטע זה, כמו סיפורים אחרים בתוכנית שהוקלטה, לא ישודרו).

את השם כסית העניקה לובה לבית־הקפה שלה מפני שהוא צילצל כמו כוסית. פירוש המילה, הארמית, הוא בעצם: מין אלמוג־ים. חצקל שינה את שם משפחתו על שם בית־הקפה שרכש, וחפך את ה־מקום למוסד הקשור קשר הדוק עם החיס־טוריה של ארץ־ישראל הלוחמת והכו־תבת. בתקופת המנדאט היה חצקל ממו־נה להיות בלש בבית־הקפה שלו, להשי־קות שם חיילים בריטים לשכרה ולחזי־ציא מהם סודות. אחר־כך הפך המקום למרכז חבוחמה מישראלית. סיפרה חנה מרון, שלא היתה בשעת החקלטה בארץ והוקלטה בנפרד בביתה: „חצקל אפילו היה קובע לחתיכות של חבוהמה עם מי מותר להן לצאת ועם מי לא." חצקל היה מאכיל חינם אמנים וחיילים. אולי בזכות זה נתן לו יגאל אלון, שהיה אלוף סיקוד־הדרום במילחמת־העצמאות את מכ־תב ההמלצה חבא: „המוכ"ז הוא בחור טוב. תנו לו לפתוח בית־קפה לחיילים בדרום."

■ ■ ■

ה צנחנים, לוחמי פעולות חתגמול, קב־עו לחם למישכן את כסית. שם היה ירמי בורדנוב מראה שירים, שכתב בסתר, לאלתרמן ומבקש את חוות דעתו. סיפרו לוחמי הצנחנים דאז על מעשה שהיה: פעם נשארו בכסית ונותרו בלי גרוש ב־כיס, כדי לחזור לבסיס בשעת לילח מאו־חרת. הלך אחד מהם לקפה רוואל חסמוך וטילפן משם לחצקל לאמור: „חצקל, מדבר מפקד החטיבה. הלילה צריכים לצאת לפשיטה. תשלח מהר את החברה!" חצקל הקים את הלוחמים וגירש אותם מ־כסית: „תחזרו מהר לבסיס — חכל על חשבוני!"

אבל חצקל אינו מודאג. הוא שומר בכיסו צ'ק, בחתימת יוסף („בומבה") צור וחיים חפר, שניתן לו לפני כשמונה שנים ומועד פרעונו יגיע בעוד שנתיים. את ה־צ'ק, על סך מיליון לירות ישראליות, הביא חצקל להקלטה וסיכל את כל מא־מציו של „בומבה" צור להוציאו מידו.

סיכם אורי זוהר מה היתה כסית לדור שלם של אמנים: „מה ההבדל בין כסית של אז לכסית של היום: היום אין סקנ־דלים. חצקל וזאב יוסיפון לימדו אותנו לאהוב ולשנוא. אבל גם לשנוא באהבה, התענוג האמיתי של כסית היו הסקנ־דלים. אם לא היינו שוברים חצי בית־קפה, לא היתה לחצקל שימחה אמיתית."

תושב כסית של היום שנשאל בתוכ־נית, „מי זה חצקל?" השיב: „חצקל? זה אולי אחד מחמחתרת!"

חצקל והבדרנים

הכרס האדירה שהפכה סימלו המסחרי של חצקל איש־כסית, בדיוק כמו התנומה הנצ־חית שלו, תתפוס את כל מסך הטלוויזיה בתוכנית חיים שכאלה, בה הוציא חצקל מישפטים מועטים מפיו, אבל הסכים לשיר בחברתם של אריק לביא ואורי זוהר.

האוצר הגנוז

הציור הענקי של יוסל ברגנר ששוויו כיום כמאה אלף ל"י, משמש רקע לתוכנית הטלוויזיה על חצקל. הציור שהיה בזמנו תלוי בקפה כסית, נגנז מחשש עיקולים. בתמונה נראה חצקל בחברת דני זיידל (מימין) ומשה ינוקא, שסיפרו על הימים בהם היה חצקל מאכיל את לוחמי פעולות־התגמול.

ישראלים בחו"ל

כל העולם חזית.

כל העם מאזין

כל ישראלי בחו"ל — מגויים לשירות המולדת.

במאבק התוקפני בחזית ההסברה, המתחולל בין ישראל לערבים, מוצאים עצמם הלוחמים הישראלים, כרגיל, כשהם במיעוט מיספרי. בתחום אחד במיוחד — עיקוב אחרי הסירסומים באמצעי־התיקשורת ברחבי העולם — גילו האחראים להסברה בשגרירויות ישראל בעולם כי הם אינם מסוגלים פשוט, פיזית וטכנית, לעקוב אחרי אינסוף העיתונים ותחנות הרדיו וה־טלוויזיה, מהמיצים משום כך מידע, חיוני לפעמים, בתחומים רבים.

חבר, תן יד. לאחרונה, העלה מישהו רעיון מקורי: לגייס למשימה זו כל ישראלי המתגורר בחו"ל.

בעקבות כך, שלח למשך מיכאל לפידות, הנספח לענייני עיתונות בשגרירות ישראל בבון, את החוזר חבא לישראלים היושבים בגרמניה:

נבצר מאיתנו לעקוב בשיטתיות וברציפות אחר תכניות רדיו וטלוויזיה המשודרות בכל התחנות בכל מדינות הרפובליקה.

המדובר בתוכניות ובמישדרים הדנים בנעשה במזרח־התיכון, בישראל ומסביבתה. אין אנו מתכוונים לידיעות שגרתיות קצרות ולגאמר ונראה בשתי רשתות הטלוויזיה המרכזיות. כוונתינו למשדרי פרשנות, תכניות מיוחדות המוקדשות לישראל או לאחת משכנותינו, ולגאמר בזיקה לסכסוך ישראל־ערב. זאת, ברדיו ובטלוויזיה במרחב מקום מגוריכם.

הננו מבקשים לגייס עזרתכם, וזאת בדרך הדיווח הקצרה מעל גבי הטפסים המצורפים לחוזר זה.

מטרת המעקב הנה, בין היתר, לבדוק למשל האם השתמשו בחומר שנמסר בצורה נאותה, מה מומש מהבטחות והכנות שכתוצאה מהן ניתן לנציגי אמצעי התקשורת השונים סיוע מאיתנו. הדבר חשוב לנו על מנת שנדע לאתר במועד נקודות תורפה, ובעיקר כדי שנדע כיצד לתכנן פעולותינו בעתיד.

דגש מיוחד אנו שמים על טלוויזיה ורדיו, אך גם העיתונות חשובה לנו ביותר. נודה לכם באם תוכלו לשלוח אלינו תמציות והערכותיכם על מאמרים ראשיים, פרשנויות, מאמרים וכתבות. הנראים לכם מעניינים במיוחד מאלה המופיעים בעתונות הלוקאלית (ובזו בלבד — מאחר והעתונות העל־אזורית נקראת על ידנו בקפידה).

בדעתנו להחזיר למשתפים עמנו פעולה את כל הוצאותיהם הכרוכות במילוי בקשותינו לעיל. נבקש, אם כן, מהחברים לשלוח אלינו מדי חודש חשבון הוצאותיהם שייסרע לאלתר.

יחסי־עבודה

בגלל דפיקה קטנה

יחסי עבודה עכורים נמשכים באבי־רודס.

דני יצחייק וזוהר יוסף הם שני צעירים המועסקים בתחנת־הכוח פטרוקום, המסונפת לשדה־קידוח הנפט של נת בי־נפט באבי־רודס. שניהם עובדים במקום כשלוש שנים. עד לפני כמה חודשים התנהלה העבודה בתחנה על מי־מנוחות. בשדה־הנפט קיימות שתי תחנות־כוח. אחת מהן פטרוקום ואחת מכונה "תחנת השדה". לפני מיספר חודשים הוחלט בהנהלת החברה להעניק תוספת משכורת לאנשי תחנת־השדה, בעוד אנשי פטרוקום נשכחו. עובדי התחנה המקופחת החליטו להשבית את העבודה לשלושה ימים.

התוצאה — ארבעה פועלים אותרו בידי הנהלת נתיבי־נפט כמארגני השביתה, פוזרו למחלקות נפרדות. ביניהם יצחייק וזוהר. "כל מה שהם רצו," אומרים השניים, "זה להחליש אותנו מבחינת הארגון, ולשבור אפשרות של שביתה נוספת." כעבור ימים מיספר הוחזרו שניים מהגולים, ורק זוהר ויצחייק נותרו במחלקות זרות.

רתחו השניים: "שלוש שנים עבדנו בתחנה הזאת. הוצאנו חשמל מדבר שהיה אחרי המילחמה הרוס לגמרי. אם הזבל הזה, שהמצרים השאירו אחריהם עבד, זה רק בזכותנו. אז עכשיו באים לבדוק לנו את הכושר המיקצועי? איפה הם היו כל הזמן?"

למה הם לא צעקו? השניים החליטו להגיב בשביתת־רעב. באפריל 72', שבתו ליום וחצי. החברה לא אמרה דבר. "אבל הם שמרו את זה בלב שלהם," אומר יצחייק.

"באחד הימים בספטמבר, היינו בשדה־התעופה לוד," מספר יוסף זוהר, "היינו צריכים לטוס לאבו־רודס. ישבנו כבר בתוך המטוס, כאשר בא פקיד־הטיסות של החברה, וביקש מאיתנו שנוריד שני טנדרים לשדה־הנפט. הסברנו לו שאנחנו לא נהגים מקצועיים, אבל הוא אמר שלא חשוב, והוריד אותנו מהמטוס. נסענו, לקחנו את הטנדרים ממישרדי החברה בתל־אביב, וירדנו דרומה."

לקראת ערב הגיעו שני הנהגים לבאר־שבע ונכנסו למיסעדה. "השארנו את הטנדרים בחוץ, חונים אחד מאחורי השני," הם מספרים, "כשיצאנו ראינו שאחד הטנדרים התדרדר ונתן מכה לשני. המכה לא היתה רצינית, רק סריטה קטנה בדלת. אבל הקלאץ' של הטנדר לא הגיב טוב. החלטנו לא להסתכן ולנסוע בלילה עם מכונית מקולקלת, ונשארנו ללון בבאר־שבע, בטנדר."

כשהגיעו השניים לשדה, זומנו מייד לוועדת מישמעת. "העלו נגדנו שתי תלונות: שדפקנו רכב והשבתנו אותו, ושנסענו נסיעה פרטית באחד הטנדרים. זאת בדיחה. אני יכול לתת עכשיו רשימה של אנשים שדפקו מכוניות, אבל דפקו באמת, לא כמו הסריטה שלנו, ולא עשו להם כלום.

"אחד העובדים הוותיקים בשדה לקח את מישפחתו לטיול בטנדר של החברה. בדרך חזרה התהפך הטנדר דודג' 100, ונשרף לגמרי. הבן־אדם שנהג יצא נקי. וזאת היתה לא רק נסיעה פרטית — הוא גמר את הטנדר. ראש מדור ועובד התנגשו בנסיעה מחוץ למחנה. הטנדרים ניזוקו קשה. אף אחד לא אמר להם מילה."

"אחות שעובדת במרפאת השדה לקחה טנדר לנסיעה פרטית והתהפכה איתו. מיהו ציפצף? לא! אבל עלינו התלבשו תיכף. שבועיים הרחקה מהעבודה."

לא ההרחקה מהעבודה כואב לשניים. "זה הרי כמו פרס," הם אומרים. "לבלות בתל־אביב שבועיים. מה שכואב לנו זה שהתלבשו עלינו בשביל לגמור אותנו בשדה. זה רק ההתחלה. הסוף זה שינסו לשים לנו את הרגל עד הסוף. וההוכחה הכי טובה לזה זה הסיפור על הנסיעה הפרטית."

לסידרה ארוכה זו של האשמות ענה מכיר חברת נתיבי־נפט, מרדכי פלס, לאקונית: "ישנה ועדת מישמעת. היא

מזרחקים יצחייק וזוהר
למה זה לא צעקו?

מורכבת מאנשים של העובדים ומאנשי הנהלת השדה. מה שהם החליטו לגבי העניין תופש ולי אין מה להוסיף. סוף־סוף שם בוועדה מיוצגים שני העובדים בעניין חבריהם. אז אם העוול שעשו להם כל־כך גדול, למה הם לא צעקו?"

תיאטרון „אורות הבמה" הפקה: מ. עציוני

תל־אביב — „היכל הספורט" —
מוצ"ש 9.12.72 שעה 20.30
כרטיסים בקופת „לאן", פסג' דיזנגוף, וביתר המשרדים.
חיפה — „ארמון" —
11.12.72 שעה 21.00
כרטיסים בקופת „חיפה".
ירושלים — „בניני האומה" —
12.12.72 שעה 21.00
כרטיסים במשרד "כחנא", וביתר המשרדים.
באולמות יותקנו רמקולים סטריאופוניים מיוחדים, שהובאו מארה"ב.
החלה מכירת הכרטיסים בכל המשרדים.

מישרד־הסעד הכיר רשמית שמיקצועו הוא „זנות הומו־סקסואל׳ית" - אך המשטרה הכינה עבורו תא מיוחד בכלא

בלבוש אשה

זלמן כשושנה. כך הוא משוטט בלילות ברחובת העיר, מוצא בה את פרנסתו כיצאנית.

התחלה — בגיל עשר

זלמן נורד לפני 19 וחצי שנים בטבריה, כבן יחיד ומפונק מאוד. בן תשע, כבר החל לובש את בגדי אמו. „היא לא היתה מתנגדת," נזכר זלמן, כשהוא מסדיר בתנועה קוקטית את הקוקו הבלונדי שלו. „רק אבא, כשהיה חוזר הביתה, היה צועק לשמיים."

לא רק אבא. נטיותיו המיוחדות של הילד לא נשארו סוד. בתום כיתה ב׳, הועבר למוסד בנס־ציונה. בגיל עשר, כבר גילה, ביוזמתו שלו, „אנשים שמחפשים ילדים קטנים."

„באתי לגן־הזיכרון בחיפה," הוא מעלה זיכרון. „הרגשתי נורא טוב. קיבלתי בש־ביל זה שתי לירות."

הוא החל לברוא לשם דרך קבע. „במוסד ידעו לאן אני הולך, אבל לא החזיקו אותי."

מכל ביקור כזה, היה חוזר למוסד עם 40—50 ל״י. הטיפול במוסד — הסתכם מיוחדים, כמו כלובים. בשבוע שעבר עצרו אותנו, הכניסו אותנו לשם ל־48 שעות, שיחררו אותנו אפילו בלי להביא אותנו לשופט.

„מעצר כזה מזיק לנפשו של הומו־סקסואל," מתלונן זלמן מרות. „כל ה־48 שעות לא הוציאו אותנו לטיול בחצר, כמו את האסירים האחרים. לא הביאו אותנו לחדר אוכל. זרקו לנו את האוכל פנימה, כאילו אנחנו כלבים. כאילו פחדו שנדביק את האסירים האחרים בחיידקים."

התחלה — בגיל עשר

זלמן נורד לפני 19 וחצי שנים בטבריה, כבן יחיד ומפונק מאוד. בן תשע, כבר החל לובש את בגדי אמו. „היא לא היתה מתנגדת," נזכר זלמן, כשהוא מסדיר בתנועה קוקטית את הקוקו הבלונדי שלו. „רק אבא, כשהיה חוזר הביתה, היה צועק לשמיים."

לא רק אבא. נטיותיו המיוחדות של הילד לא נשארו סוד. בתום כיתה ב׳, הועבר למוסד בנס־ציונה. בגיל עשר, כבר גילה, ביוזמתו שלו, „אנשים שמחפשים ילדים קטנים."

„באתי לגן־הזיכרון בחיפה," הוא מעלה זיכרון. „הרגשתי נורא טוב. קיבלתי בש־ביל זה שתי לירות."

הוא החל לברוא לשם דרך קבע. „במוסד ידעו לאן אני הולך, אבל לא החזיקו אותי."

מכל ביקור כזה, היה חוזר למוסד עם 40—50 ל״י. הטיפול במוסד — הסתכם מחצית המילימטר. „הלכתי שם ברחוב עם בגדים של אשה, ולאק, ועקבים — ועם זקן — ואף אחד לא הסתכל. הם רגילים לזה. אבל פה בארץ — גורא. פשוט פחד לעבור ככה ברחוב."

החברה הישראלית המרובעת ניסתה אפי־לו לרפא אותו, רחמנא ליצלן. ד״ר קראוס, העביר אותו סידרת טיפולים שונים, הציג אותו גם בוועידות רפואיות שונות. בתחילה, ניסה הרופא לרפא את זלמן מההומוסקסואליות שלו, הכ־ניס אותו למחלקתו בבית־החולים. תוך זמן קצר, הגיעו התלונות עד לב השמיים: „דוקטור," התלוננו האחראים, „הוא הופך את כל המחלקה לבית־זונות." הרופא נואש, שיחרר אותו, ניסה לשכנע את זלמן שלפחות לא יעבוד בזנות.

בחורה — מגעיל...

מה נותר לבחור צעיר, העוסק ב־שלווה בעבודתו ואינו מפריע לאיש — ואילו החברה מתנכלת לו, משלחת בו שוטרים שיעצרוהו, ורופאים שיפגמו ב־הגאתו האחת בחיים?

„באמת המצב מדאיג," מודאג זלמן. „גבר שגדל ומתחיל לאהוב בחורות — זה בסדר. אני גדלתי — ומהטבע התחלתי לאהוב בחורים — אז זה לא בסדר? מה רוצים ממני? אני אשם שאני לא אוהב בחורות? אף פעם לא אהבתי. אף פעם לא שכבתי עם בחורה, חס וחלילה. אפילו המחשבה על זה מגעילה אותי."

מהבחינה המקצועית גרידא, אין לזלמן טענות. הוא עושה עד 600 ל״י ללילה, מוציא אמנם הרבה — ספיישלים, איפור, שמלות, כל יום במספרה — אבל גם שם בבנק איזה 300 ל״י כל יום.

גם היחסים עם הקולגות משביעים־רצון. הוא אינו נכנס לאיזור־הפעולה של „יצא־ניות אחרות, חי איתן בשלום. אם פורצת לפעמים תיגרת ידיים, היא מסתיימת ב־רוח טובה. „אנחנו הרי כולנו משפחה."

למה אם כן חזר לישראל, לאחר גרמניה ארץ החופש?

בית־חולים כבית־זונות

השוואה, נזכר זלמן בחוויותיו המרעננות בביקורו בגרמניה: „שם הרגשתי שאני נמצא בין בני־אדם." הוא נאנח בכאב־לב, מוריד את שולי שימלתו, בתנועה נשיית אופיינית של צניעות, כ־בשיחות. „דיברו איתי, שאלו אותי אם אני אוהב לקרוא עיתונים, דברים כאלה. לא הזכירו את המילה הומוסקסואליות."

מגן־הזיכרון, התקדם זלמן לתל־אביב. „אני מסתובב בלילה בשפת־הים, גן־העצ־מאות, מקווה־ישראל, שדרות־רוטשילד. ב־תל־אביב יש היום אולי שישים קוקסינלים. אמרו לי שגם אני יפה, שאני יכול לעבוד. ככה התחלתי."

זלמן קיבל את מצבו המיוחד בלי שום קשיים — לפחות, על פני השטח: „אני אוהב את העבודה שלי. אני חי כמו מלכה. אני נהנה מזה. הייתי נהנה מזה גם אם לא הייתי מקבל כסף. אני אוהב להיות האשה תמיד. שיפנקו אותי וילטפו אותי. שיקנו לי גלידה, ממתקים. שיתנו לי להר־גיש שאני ליידי. וגם החברים שלי אר־הבים את זה. וגם הקליינטים. אז למה המשטרה רודפת אותנו?"

זלמן וינדר

תשובתו של זלמן מפתיעה בפשטותה: „אין שם גברים. כולם שם נשיים כאלה, לא גבריים. ואני אוהב גברים. פה בארץ, באים אלי גם הרבה מהשטחים."

„התחלתי לבכות"

כמו לכל אשה נורמלית, גם לזלמן, המוכר בין יצאניות תל־אביב כשו־שנה הבלונדית — היו אהבות נכזבות. „האהבה הכי גדולה שלי היתה גבר נור־מלי אחד. הוא אהב גם בחורות, וגם קוקסינלים. הלב שלי נשבר אחריו. עד שיום אחד תפסתי אותו שהוא בוגד בי עם בחורה. התחלתי לבכות. לא הבנתי למה הוא בגד בי — ועוד עם בחורה."

וכמו לכל אשה נורמלית, גם לזלמן יש חלומות. הוא מקווה לשוב ולהתאהב מעומק ליבו — ולהתחתן עם גבר חלו־מותיו.

כמובן, זה יתאפשר רק אחרי שיעבור ניתוח־מין, וייהפוך לאשה בכל, לא רק בנפשו.

„אבל ניתוח לשינוי־המין זה קצת מסו־בך בארץ," הוא נאנח בעצבות. „אני נמצא בטיפול בתל־השומר, אצל פרופסור קול־צ׳ר, שממונה על ניתוחים כאלה."

המיקצוע: יצאן

המיסמך הרשמי

אישור רשמי מטעם מישרד הסעד: לכ־בוד מר זלמן וינדר. כתשובה למכתבך מתאריך 10.5.72 הנני להשיב: פנייתך למזונות נמצאת בדיון בבית המישפט המחוזי חיפה. למוסדות ידוע שהינך עוסק בזנות הומוסק־סואליסטית. לאור הודעתך שהזנות משמשת עבורך פרנסה לקיומך, מאחר ואביך משלם עבורך שכר דירה בלבד. בברכה, שלמה בן־אמנון, קציין מיבחן למבוגרים.

שחוא לבוש שימלת

מיני מגלת־תחתונית, גרבי משי, ופיאה בלונ־דית — נראה זלמן וינדר כיצאנית מק־צועית.

תורמים לרושם זה, כמובן, גם האיפור החזק, העיניים המשוחות במיקצועיות, ו־הציפורניים המטופחות, מרוחות הלכה ה־אדומה.

הרושם נכון. אלא שכמו בשיר המפור־סם, אפשר לומר עליו: „זלמן יש לו מכנ־סיים." זלמן וינדר הוא יצאן תל־אביבי, המוכר את גופו מדי לילה כשאר יצאניות העיר.

רוב הקליינטים, אף אינם יודעים שהוא גבר. „אני מספר לקליינט שאני בהריון," מסביר זלמן, „ולא יכול רגיל. עוד לא קרה לי שקליינט ירגיש שאני לא אשה."

וישנם כמובן גם הקליינטים ההומוסק־סואלים, שיודעים שהוא גבר, ומחפשים את שירותיו המיוחדים.

לאלה גם לאלה, רואה עצמו זלמן וינדר כמעניק שירות ציבורי חשוב — ואינו מבין מדוע רודפת אחריו המשטרה. „הנה," הוא שולף מיסמך רשמי של מדינת יש־ראל. „משרד הסעד הכיר במקצוע שלי. רק המשטרה עושה לי צרות.

„כל הזמן, לא עצרו אותי ואת החברים שלי רק בגלל שלא היה מקום מיוחד בשבילנו באבו־כביר. עכשיו בנו שם תאים

שתי נשים גירש הבדואי המאוהב כדי לשאת את אהובתו היהודיה, אך -

מרגלית העדיפה להינשא ליהודי שנשוי כבר

חוסיין מוחמד אל־עוברה

בקשתו של הבדואי החתיך, ירוק־העיניים, מבית־המישפט, היתה מפתיעה: להוציא צו־מניעה נגד מרגלית גוהמי (26), שיאסור עליה להתחתן עם ארוסה הנחנייתי, מחלוף בכור — גבר נשוי לאשה עקרה, שביקש לעצמו עתה אשה שנייה שתוליד לו ילדים.

„מרגלית הבטיחה להתחתן איתי," הסביר הצעיר, בן שבט אל־הוזייל המפורסם, וסיפר על הרומן הממושך שלו עם התימניה החמודה.

השופט האשקלוני אהרון חייבי קנה את הרעיון, הוציא צו זמני.

אלא ששמחתו של חוסיין מוחמד אל־עוברה היתה קיצרת־ימים. בשבוע שעבר, ביטל נשיא בית־המישפט המחוזי בבאר־שבע, שלמה אלקיים, את הצו הזמני.

היה זה למעשה אקט רשמי בלבד. כי מרגלית התעלמה מצו־המניעה הזמני, התחתנה עם מחלוף ארבע שעות לאחר שהוצא.

לא גבר כחוסיין יעבור על עלבון כזה בשתיקה. בימים אלה, הוא עומד להגיש נגד מרגלית תביעת נזיקין על 50 אלף ל"י. בסכום זה הוא מעריך את הנזק, הצער, הסבל, והבושה שגרמה לו הפרת הבטחת הנישואין שלה. שלא לדבר על הכספים שהוציא על אהובתו תיהודיה, במשך ארבע שנות הרומן הלוהט שלהם.

מריבות אוהבים

דרומן התחיל כאשר חברה של מרגלית, שיצאה עם חבר של חוסיין, הפגישה בין מרגלית לחוסיין. מרגלית יצאה אותה עת עם מחזר אחר, צעיר ערבי מצפון הארץ. חוסיין סילק אותו מהתחרות בקרב נועז אחד, נשאר היחידי בחייה.

למרות שהיה נשוי לצעירה בת שיבטו, התפתח הרומן עם מרגלית לעומק ולרוחב. מאחר שחוסיין חי בנגרב מאשתו, התייחסה בתחילה גם החמולה שלו ב־סלחנות לרומן עם היהודיה, ראתה בזה שיגיון אופייני לצעירים המודרניים של היום.

השיגיון נמשך שלוש שנים רצופות, מלווה מריבות אוהבים סוערות והתפייסויות מתוקות. „הייתי בן־בית אצל מישפחתה של מרגלית," סיפר חוסיין. „גם היא ביקרה אצל משפחתי בבאר־שבע. גם ישנה אצלנו פעם."

בחורף שעבר התגרש חוסיין מאשתו, כדי לפנות את הדרך למרגלית.

הוא לא זכה. אחיו, בני דודו, ועוד כמה עשרות קרובי נפש התלבשו עליו, הפעילו עליו לחצים עצומים לחדול מהרפתקאתו, להתארס מחדש — עם בחורה ערבייה כשרה כמובן — ולהתחיל להיות רציני.

חלחץ היה כבד. באחת המריבות הסיגרתיות עם מרגלית, נשבר חוסיין. כאשר חזר הביתה, הודיע על כניעתו, וחיש קל היה מאורס לחתיכה מקלנסווה.

אשראי פתוח בכל החנויות

דמן קצר בלבד. אהבתו למרגלית לא נרפאה. הוא השלים איתה, הודיע להוריו ארוסתו שהוא מבטל את האירוסין.

בתגובה, הופיעו בביתו ארבעים מהשבאב של השבט, עם הכלה בראשם, וחוסיין מצא עצמו נשוי כדת וכדין. פעם שנייה בחייו — ועדיין לא לאהובתו.

לאחר נסיון קצר להיכנע לגורלו, נטש חוסיין את אשתו השנייה, עם 150 ל"י מזונות לחודש, שפסק לה בית־הדין השרעי, וכרס בין שיניה.

גברי השבט יצאו מחדש להגן על כבוד המשפחה.

על מה שקרה שם, נחלקות הדיעות: לדברי חוסיין, ניסה למנוע מאחיו להתקרב אל מרגלית. לדברי השכנים, הסתערו האחים, וחוסיין בראשם, בסכינים שלופים על אמה של מרגלית, שהתנגדה לכל הרומן שלה עם חוסיין.

חוסיין נמצא אשם בקטטה, שילם 70 ל"י.

בעקבות כך, לקח את מרגלית, עבר איתה לדירה שכורה בגן־יבנה. הוא מילא את הדירה בכל טוב, נתן הוראת־קבע לכל חנויות הבגדים בסביבה למלא את כל מבוקשה ללא הגבלה.

מרגלית מילאה אחרי מבוקשו של אהובה, ערכה סיורים נצחיים בחנויות אלה.

אשה על אשה

שמונה חודשים נמשכה האידיליה, למרות הלחצים מצד שתי המשפחות. עד שבוקר אחד נעצר חוסיין על אי־תשלום המזונות לאשתו. שבעה ימים התעקש, נשאר עצור, עד שנכנע, הלך לבנק, שם 600 ל"י על השולחן, וחזר הביתה.

הוא מצא חורבן. הבית היה פרוץ והרוס. הרהוט והציוד החשמלי היקר, נעלמו. ונעלמה גם מרגלית.

חקירה קצרה גילתה לחוסיין שאמה של מרגלית הצליחה להשפיע עליה לעזוב את הבית, לעבור לגור עם אחותה. „אבל המשכנו להתראות גם אחרי זה כל יום," מבטיח חוסיין.

שוב, רק לתקופה קצרה. המזל־הביש רדף את חוסיין. בשובו מאחת מפגישותיו עם מרגלית, נפגע על־ידי משאית, נשלח לתקופה ארוכה לבית־החולים באשקלון.

מרגלית נמנעה מלבקרו שם, אך צילצלה ללא הרף והתעניינה בשלומו.

כאשר יצא מבית־החולים, החליט חוסיין לקחת את אושרו בידיו. „התגרשתי מאשתי, והתכוונתי להתחתן עם מרגלית. מובן שהמשכנו להיפגש כל הזמן," סיפר השבוע. „עד שפתאום נודע לי שהיא הולכת להתחתן עם אחר."

האחר, מחלוף בכור, נשוי זה עשר שנים לאשה עקרה, קיבל בהסכמתה היתר משני רבנים לשאת לו אשה שנייה. שתעניק לו צאצא לרפואה.

בזיון בבית־המישפט

„למה שמרגלית תתחתן עם גבר נשוי?" קבל השבוע חוסיין במרירות. „זה רק בגלל הלחץ של אמא שלה ואחותה."

אם כן, היה זה לחץ ממושך. כי הרב ישראל גרשטנקורן הדור־המנים, שערך את נישואיה של מרגלית, ידע לספר כי היא נרשמה לנישואין עוד לפני חודשיים.

עתה, כאשר נכשלו מאמצי פרקליטו של חוסיין, יונה גורן, לאסור על נישואיה של מרגלית — הגיש חוסיין את תביעת־הפיצויים שלו.

תביעה זו עמדה בסתירה לצעד אבירי קודם שלו: כאשר עמד בית־המישפט להפעיל סנקציות נגד מרגלית, על בזיון בית־המישפט, כאשר קיימה את נישואיה לבכור למרות צו־המניעה הזמני — היה זה חוסיין שביקש עליה רחמים בפני הרופט אלקיים.

מדוע אם כן תביעת הפיצויים?

„זה לא נגד מרגלית," חייך חוסיין. „זה הרי בעלה שישלם את הפיצויים. למרגלית, לא הייתי עושה דבר כזה. אני אוהב אותה."

במדינה

משטרה

„יום אחד ניקח אותך לחורשה..."

„המישטרה מחפשת לחסל אותי," אומר ניסים צפר. „שטויות," אומרת המישטרה.

ארבע יריות האקדח שהידהדו בחצות הלילה הקפיצו את דיירי השכונה ממיטותיהם. „רצח"! נזעקו שכניו של צדוק צפר. הם הבחינו בשלושה צעירים שנימלטו מן המקום במכונית אמריקאית.

כעבור שבוע נעצרו יוסי כהן, שלמה לוי, יהודה דורני ואברהם תנעמי, לאחר שנימצאו ברשותם כלי־נשק אוטומטיים ואקדח. משטרת פתח־תקווה ייחסה להם את היריות לעבר צריף המכולת של צדוק צפר. לדעת המשטרה, נועדו היריות לשמש אות אזהרה לבנו של בעל המכולת.

הבן, ניסים צפר (22) הספיק לשרת בצבא שלושה חודשים, ערק לחודש לצורך ביצוע התפרצויות, ונכלא.

סיפר השבוע ניסים: השוטרים מחפשים אותי בכל חור. עד כדי כך, שאני מפחד לחזור לפתח־תקווה. הם מחפשים כל הזדמנות לדפוק אותי.

לפני שבועיים זה קרה עוד פעם. העבירו את החברה, שירו על החנות של אבא. מכלא רמלה למשטרת פתח־תקווה, בשביל המישפט שלהם. אז באותו לילה התלבשה עלי המשטרה ועצרה אותי בבית־קפה, במרכז העיר. הכניסו אותי לאותו חדר בו נעצרו הארבעה.

אז החברה שירו חשבו שהם יגמרו עלי במעצר. אבל לא הלך להם. הם חטפו ממני — אבל לי הלבישו תיק על תקיפה.

ב־30 לחודש באו עלי עוד פעם. ישבתי בבית־קפה, פתאום באו חמישה שוטרים והתחילו להשתמש באלימות. השוטר גרשון ירה באוויר והאחרים נתנו לי בוקסים ובעיטות בכל הגוף. אחר־כך העלו אותי על הניידת והכניסו אותי לתחנה. שם התלבשו עלי ארבעה שוטרים וניפחו אותי בלי רחמים. אחד מהם היה חבר טוב של הארבעה שנעצרו.

שאלתי אותם: למה? אז אמרו לי: בשביל לנפח אותך ממכות. והשוטר גרשון אמר לי אז: יום אחד ניקח אותך לחורשה, ניגמור עליך, ונגיד שזה היה חיסול חשבונות בעולם התחתון.

פצוע צפר
אזהרה

קרב סכינים. למישטרה גירסה שונה על נסיבות פציעותיו המוזרות של ניסים צפר: בליל ה־30 לחודש התקשרו שכנים עם משטרת פתח־תקווה, והודיעו כי מצאו את ניסים צפר פצוע, לאחר קרב סכינים שערך עם אלמוני. הוא הובא לתחנה כשהוא שותת־דם, אך סירב להתלונן באותו לילה הוא שוחרר, אמר השבוע ניצב מישנה עזרא גולדברג, מפקד מחוז המרכז של המשטרה, שהכחיש בתוקף את האשמות צפר, כי הוכה על־ידי שוטרים.

סניגורו של צפר, מכל מקום, החליט להאמין לגירסת שולחו, הגיש השבוע תלונה במטה הארצי של המשטרה, דרש לחקור את הפרשה.

ליד עיניו, סימני פציעתו.

רחל מוחלת על כל העולם

תמיד השגתי כל חתיכה שרציתי

כשיעזוב **ז'אן טסיני**, מנהל טיפניס בישראל ב־13 החודשים האחרונים, את הארץ בימים הקרובים — הוא יוכל לומר, כאותו רומאי גאה: באתי, השכבתי, עזבתי. או משהו כזה.

„לא היתה בישראל בחורה שרציתי — ולא השגתי," סיכם השבוע הגבר החסון

טסיני

(180 ס"מ, 81 ק"ג), בעל מה שנקרא מצח גבוה, את הישגיו בישראל.

לא שהוא התגאה בהישג זה. לא נסתר מעיניו שהוא לא היחידי. הוא פשוט ציין עובדה.

עובדה נוספת שהוא ציין: „הישראליות מאוד בסקס. בלי קומפלקסים. מודרניות מאוד בסקס. לא צריכות להיות מאוהבות כדי לבוא למיטה. הן אוהבות חיים טובים."

ואת זה, ודאי שלא היה מישהו שיכול היה להעניק להן טוב יותר מז'אן. עם הפראריי הלבנה שלו, מועדון־הלילה שלרשותו, ואישיותו, שגם זה משהו, אל תצחקו — מה עוד יכולה עלמה לבקש?

אבל בואו נעזוב רגע את העלמות. מעניין יותר מה יכול לבקש עלם־חמודות כזה, שכבר העביר עלמות מכל התבל תחת שבט ביקורתו, אם זה הביטוי שאליו ירמזון דברי.

„אני אוהב אמנם חכמות," מפרט ז'אן, „אבל אם אין — מסתפק בחתיכות. בהתחלה, היתה לי כאן בארץ כל לילה אחרת. אני לא פלייבוי או משהו. סתם אני עושה מה שאני אוהב. אני לא אוהב הצגות למשל. ניסיתי כמה אורגיות, אבל החלטתי שזה לא בשבילי."

תכפילו כל־לילה־אחרת במיספר הלילות, אפילו במשך רק חצי שהותו בישראל — ואפשר רק לברך אותו שהוא יצא מהעסק בשלושה הריונות בלבד.

„הישראליות לא משקרות, לא עושות חוכמות," משבח רב־האמן חום־העיניים, כשהוא ממלא מחדש את כוסות השמפניה. „הטיפוס שלי, לחברה, הוא בלונדית עם עיניים כחולות. אבל במיטה, אני מתרגש יותר משחרחורת."

איך הוא מבחין בהבדל, באפילת הלילה? טסיני מחייך חיוך מיסתורי. כנראה שיש לו שיטות משלו.

יש לו גם כמה כללי זהב, להתנהגות עם בחורות. למשל, הוא אף פעם לא משקר לבחורה. הוא אף פעם לא נותן לה מתנה. „לא בגלל שאני קמצן," הוא מסביר לי בנדיבות־לב. „אני לא אוהב כל־כך את הכסף. זה רק חשוב בשביל היחסים."

כמו שאתם רואים אותו כזה רווק נצחי, יש לו לז'אן כבר שני ילדים. אחד, לא תאמינו, הוא **קוינקה מילו** בן ה־22. הצעיר שעובד איתו בטיפניס.

איך? פשוט מאוד. לפני 23 שנים, הזדמן ז'אן כתייר לאלג'יריה, ניהל רומן סוער עם צרפתיה יפהפייה, והכניס אותה להריון.

הצרפתייה גידלה את הילד, נישאה לבעל, ובבוא היום, גילתה לילד מיהו אביו היקר.

לא להאמין, מה? בהזדמנות אחרת אפילו התחתן ז'אן. כן, ממש. עם צרפתייה אחרת. גם שם עשה בן, החי כיום בפאריס.

ברשת טיפניס עובד ז'אן שנתיים. לפני כן, ניהל דיסקוטק של לסביות והומואים בקופנהגן, בשם אל־טורו נגרו. בסיכום תקופת עבודתו שם, החליט שהוא מעדיף נשים.

„הנשים היו תמיד, ויהיו תמיד, הדבר החשוב ביותר בחיי," הוא מצהיר בחרדת־קודש." אני בא, רואה מישהי שמוצאת־חן בעיני, מתחיל איתה בדיבורים, עובר למעשים. למחרת — מתחיל את הסיבוב מחדש. מה יכול להיות יותר נחמד מזה?"

אני יודעת?

גולדברג וגרושתו

מזדקנים, השובבים

אתם בטח לא ראיתם את התמונה המפורסמת, ש**מני פאר, רוני גולדברג, שמחה ספקטור** עומדים ערומים, משתינים בקשת רחבה, כשהם לבושים כובע פלדה ונעלי צנחנים, ומחזיקים **עוזי** בידם הפנוייה. נכון שלא?

היה זה על חוף אילת, יום אחד לפני ימים רבים, כששלושת הליצים החליטו שזאת בדיוק התמונה שחסרה **בפלייבוי**. הם ביימו אם כן את הסצינה, הקפידו לכלול גם שחפים בשמיים, בשביל הקולטורה, ושלחו את הצילום ההיסטורי **לפלייבוי**.

אבל איפה, ההם שם יש להם חוש לקולטורה? עד היום לא פורסמה התמונה.

„מאז, התבגרנו," מקונן כיום רוני, „כ־ג' מזוקן שחזר לאחרונה מקנדה, לאחר שהתגרש שם מאשתו, **נילי ואדל**, ו־השאיר אותה עם תינוקת בת שנה וחצי. אחרי שהיה כבר מדריך־צלילה, טייס, מסז'יסט ורוחץ־כלים, התגלה רוני לאחרונה גם כצייר, הולך עכשיו לפתוח תערוכה בתל־אביב.

ובכלל, זה היה התעלול היחיד של אותה חבורה, אתם חושבים? היום, כל בני החבורה נהיו אנשים חשובים. **„יהודה ברקן** נהיה לי שחקן. **יגאל שילון** צלם. שמחה ספקטור גומר עוד מעט דוקטור לתיאטרון באוניברסיטת תל־אביב. מני פאר בכלל שם דבר.

„אבל לפני עשר שנים הם היו כולם סתם חברה פושטים. יום אחד תפסנו איזה דוגמנית חתיכה, וסיפרנו לה שעומדים לעשות סרט, ואם היא רוצה לכבב. הסברנו לה שזה סרט נועז, של הגל החדש, אוונגארד, וכל זה, והוא יראה את החיים כמו שהם, בלי צביעות.

„היא הסכימה, ואנחנו התחלנו מהחלק הכי מעניין של החיים כמו שהם, בלי צביעות. הראשון שעשה את זה איתה, היה מני פאר, כשיגאל שילון מצלם. אחריו אני הקטן, ואחרי יהודה ברקן, שכבר אז גילה כישרונות ברורים לפני המצלמה."

אי, מה שהגיל עושה לאנשים.

סגן־השר נפטר ביום קבלת המינוי

הרבה דברים כבר אמרו ידידים ושונאים על **פנחס ספיר**, שר־האוצר שלנו. אבל זה שהוא אהוב הנשים — לא העיז עוד אף אחד להשמיץ עליו.

ולמרות זאת, מהווה ספיר אחד השמות האהובים ביותר על יצרני חרושת השמועות בארץ, מאז נפטרה אשתו.

רק מתו השמועות של הרומן הגדול בין המיניסטר לעורכת דבר, **חנה זמר** — וכבר צצו חדשות, על רומן חדש. הפעם, עם **חיה עופר**, אלמנתו של ח"כ **מרדכי עופר**.

נאנחה השבוע חיה (46), אשה נאה מאוד, העובדת כאחות ראשית בבית־החולים גהה:

„כן, שמעתי גם כן את השמועות. לא דובים ולא יער. ספיר פשוט מתעניין בשלומי, כידיד של בעלי.

„הדברים האלה לא קיימים בשבילי. בכלל, אני עומדת לנסוע ללונדון, להשתלמות בפסיכיאטריה.

„למזלי אני שקועה כולי בעבודתי, וזה ממלא לי את החלל. אני שומרת גם קשר עם אנשים, וזה נותן טעם לחיי.

„אני חושבת שאני יודעת מה גרם לגל השמועות. זמן קצר לפני מותו של בעלי, נסענו יחד ארבעתנו — ספיר ואשתו ז"ל, ובעלי ואני — לסופשבוע בטבריה, בקשר לעסקי המיפלגה. זאת היתה הפעם היחידה בה היינו יחד. אבל זה הספיק כנראה לשמועות.

„מאז שנפטר בעלי, ביקר אצלי ספיר מיספר פעמים, התעניין בשלומי, והציע את עזרתו במידה ואזדקק. הוא עשה זאת פשוט מתוך ידידות, ומתוך יחס לבעלי. מעטים מאוד יודעים, שבאותו בוקר שבעלי נפטר, נודע לו שהוא חתום לתפקיד סגן שר־האוצר."

מחקדמים, מתקדמים

יש לי חדשות טובות בשבילכם מ**יהודית סולה**. זוכרים שדיווחתי לכם לפני שבועות מספר על נישואיה? זהו. אז הדו"ח האחרון משם, הוא שהיא בהריון. ואפילו די מתקדם.

את, דור הסילון הזה, אני אומרת לכם.

סולה

לאן הם רצים כל כך מהר? מה הם נחפזים כל כך?

אם הם ימשיכו ככה, הסוף עוד יהיה שהם יילדו ילדים לפני שהם ייכנסו לחופה.

אז מה, בעצם?

במדינה

תחבורה

שירות חדש באגד:

נהגים עם חוש הומור

ללקוחות ותיקים, עידה הנסיעה באג"ד יותר בזוז.

ורדה טופול התפלאה לראות, שהנהג של אובוס 89, מצפון תל־אביב לחולון, לוקח ממנה 55 אגורות בשביל הכרטיס: „מה זה, עלה המחיר?" שאלה.

„כן," השיב הנהג. „לא שמעת?"

ורדה לא שמעה, ואמרה זאת לנהג, אך זה עמד על שלו בביטחה.

„הרי עוד אתמול נסעתי במחיר 50 אגורות," התעקשה ורדה.

„מלקוחות ותיקים, המשכנו עד אתמול לקחת במחיר הישן," הסביר הנהג.

דוכר שיפמן
בדיחה בחצי גרוש

טופול התרגשה עמוקות מהיחס האדיב שמגלה אגד ללקוחות ותיקים, אך סירבה משום מה להאמין.

„אם את דווקא רוצה," השיב הנהג בבוז מופגן, כשראה שהיא אינה מתכוננת לוותר, „אחזיר לך את החמישה גרוש."

הא, הא, הא. אך ורדה העדיפה לשמור על הכרטיס בידה. כשירדה מהאוטובוס, רשמה את מספרו — 161—34 — ואת התאריך: יום ה' שעבר, שעה 15.30. בבית, שלחה תלונה לאגד.

השיב מוטקה שיפמן, דובר החברה: „אני חושב שהנהג רצה רק להתלוצץ. לא היתה שום העלאה."

משפט

הדפיקה היקרה

כדי לדפוק את בעידה, מוכנה צילה ניסקי להפקיד 400 ל"י לחודש.

איך להוציא מזונות מבעל שאינו רוצה לשלם?

שאלה נצחית זו הטרידה לאחרונה גם את צילה ניסקי (20). אצלה, היתה הבעייה בכלל סבוכה: מאחר שלא היו לה ילדים — לא היתה זכאית למזונות עבורם. מאחר שהיא עבדה והתפרנסה — לא היתה זכאית למזונות עבור עצמה. מה עושים?

עורך־דינה, דרור מקרין, מצא לכך פתרון יעיל, גם אם יקר קצת.

לא רוצה לשכב. צילה ומשה ניסקי נישאו לפני שנה וחצי בסך־הכל. „אבל כבר אחרי כמה שבועות התחלתי לחטוף ממנו מכות," מספרת האשה הצעירה. זה קרה בדרך כלל, כשהיתה צילה מעלה את הטענה המגוחכת שעל הבעל לעבוד.

השופט המחוזי אהרון אולסקר, בפניו ניצבו השניים השבוע, השתכנע שאכן שלט משה ניסקי בביתו ביד רמה ובזרוע נטוייה, ועוד איך. וזה, למרות קינותיו של הבעל כי הוא „מוגבל, סובל מכושר גופני לקוי, ואינו רואה בעין אחת." טענותיו הנגדיות: „אשתי מסרבת לבשל עבורי ולעשות כל מה שאשה חייבת לעשות. היא גם לא רוצה לשכב איתי."

צעד מחוכם. בעקבות המכות, ברחה צילה תזרה לבית הוריה, תבעה מבעלה גט. משה סירב. או אז, תבעה צילה דמי־מזונות, כשסניגורה מגלה את הדרך לקבלם.

יום לפני שעמד בית־המשפט לפסוק בעניין, התפטרה צילה מעבודתה ביחידת המחשב בבנק־הפועלים. כאשר הופיעה בפני השופט, כבר היתה ללא הכנסה.

כך, לא הותירה כל ברירה בידי השופט ובידי בעלה. אשה ללא הכנסה — זכאית למזונות מבעלה, כל עוד הם נשואים. השופט פסק לה דמי מזונות.

אך לא לפני שהתייחס לגול המפתיע שלה בדקה ה־90: „קשה להשתחרר מן הרושם, שהתפטרותה של המבקשת מעבודתה בבנק, איננה אלא צעד מחוכם שנועד להקשות על המשיב. למרות זאת, אני פוסק לה מזונות 250 ל"י לחודש."

הפסד משתלם. מבחינה פיננסית טהורה, היה זה מקח טעות, עבור צילה. שכן במחיר ה־250 שתקבל עתה מבעלה, הפסידה משכורת של 640 בבנק.

אך לצילה, נראתה העיסקה כדאית. כדאי היה לה לדפוק את משה, במחיר הפעוט של 400 ל"י לחודש. מה עוד, שבעקבות דפיקה זו, היא מקווה שהוא ימהר עתה להעניק לה את הגט המיוחל — כדי לחסוך לעצמו את דמי־המזונות.

דרכי־חיים

שמן זה עצוב

כבר בגנון, נזרק מיכאל החוצה — בגלל מישקלו. מאז, נשאר תמיד בחוץ.

השופט נשא עיניו אל הנער שניצב לפניו על דוכן הנאשמים: „אתה נאשם שסרצת לדירה על־ידי ניפוץ שמשה, במטרה לגנוב. אתה מודה?"

הנאשם היה ענק. בגיל 16 וחצי, שקל 135 ק"ג. ללא מילה, הניד ראשו לחיוב.

השופט הרשיע את הצעיר.

בזאת, הגיעה לשיאה דרמה אנושית עצובה של ילד בודד, שמאז שנולד — נדחה תמיד על־ידי החברה.

טרגדיה ברגע האחרון. אחרי השופט — כשהיה כבר מאוחר מדי — פתח הצעיר, מיכאל מורנו* את פיו. סיפר את הסיפור שלא סיפר בבית־המשפט.

בבוקר הפריצה, היה עדיין מיכאל חניך במוסד הסגור לנוער עברייני מיצפה־יהוא. היה זה לאחר שבילה במקום תקופת התבוננות בת שישה חודשים. אותו בוקר, נותרו עשרה ימים בלבד עד לשיחרורו. כנהוג במקום, איפשרה לו ההנהלה, בשלב זה, ללון כבר בביתו.

נותרו אימוא שעות ספורות בינו לבין השיחרור, כאשר חרכז, משה אייזנברג, הורה לו להטעין שקים כבדים.

„אני לא חמור שלכם," סירב מיכאל.

בתגובה, סיפר עתה מיכאל, היכה אותו חרכז, עמד להשליכו לצינוק.

הגיב על כך זלמן רוזנצוייג, מנהל המוסד: „לא ידוע לי שמיכאל הוכה. אי־אפשר להכות נער, שהוא תינוק מבחינה רגשית."

פורץ כבד. מיכאל פתח במנוסה. הרכז וחבר פתחו במירדף. כדי להסתתר מהם, פרץ הנער כבד המשקל והתנועה לדירה הראשונה שנזדמנה בדרכו, והסתתר בתוכה עד שנעלמו הרודפים.

שכנים, שראהו יוצא מהדירה, מסרו למשטרה את תיאורו המיוחד במינו. זו לא התקשתה לאתרו. למרות שמהדירה הפרוצה לא חסר מאומה, הואשם מיכאל בכוונה לגנוב. מיכאל ניסה להסביר מה שקרה, אך איש לא התרשם.

מיכאל משך בכתפיו בשוויון־נפש. הוא כבר היה רגיל בכגון דא. מאז ילדותו, למד לדעת שמרשויות המדינה, לא תבוא תשועתו. משום כך, שתק גם בפני השופט, כאשר הגיע מועד משפטו.

ממוסד למוסד. מילדותו סבל מיכאל, יליד מושב עין־התכלת, צפונית לנתניה, מממדיו הענקיים. כבר בגנון לא נקלט,

(המשך בעמוד 37)

* השם מוסווה להגנת קטין.

העבודה בוערת ויש אפילו תוצאות די מפתיעות לעבודתך, אבל הממולה שאתה מקים סביבך, מחשידה אותך שאתה מד־בר יותר על העבודה מאשר מבצע אותה. הדבר היחידי שבולם ומרסן אותך היא ב־עצם שותפתך המצבי־עה בפניך כל הזמן על נקודות התור־פה שלך. יש הרבה חגיון בדבריה.

* * *

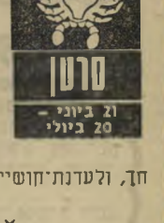
יהיה עליך לרסן יצר מסויים על מנת להגיב כראוי על מילים או מעשים של אחרים. אל תידבק בחלומות אבודים — אתה מבז־בז את זמנך ללא תו־עלת. יהיה עליך ליטול אחריות במצבו של בן־משפחה קשיש. קצת יותר גמישות לא תזיק לך, במיוחד כשתצטרך לעסוק ביותר מפעולה אחת בעת ובעונה אחת.

* * *

הבעיה העומדת במר־כז חשבוע, בן־תאומים, היא בריאותך. כל אשר תעשה לשיפורה — מצויין. כל אשר תעשה העלול לפגוע בה — מסוכן מן ה־רגיל. גש לרופא, ל־בדיקה שיגרתית. ואל תזניח את פוליסת־הביטוח בגלל הצלחתך העיסקית והאמנותית. נכונו לך הפתעות גם במישור הפיננסי, אך מס־הכנסה...!

* * *

לא, הדרך הנכונה אי־נה להגיד את הכל בפר־צוף. אף לא למקו־רבות אליך ביותר. עם חברות את חייבת לנ־הוג דיפלומאטיה. על־אף שזה שנוא על בני־הסרטנים, שינאת־מוות. גם עם זרים: בייחוד הבוסים והמספקים עבו־דות חייבים להבין לרו־חך, ולעדנת־קושייך — את צריכה להבינם.

* * *

תמצב מעורפל ביותר; אל תמשיך לגשש ב־אפלה — אלא דרוש הסברים, ותבע ביצוע החלטות שיעזרו לך ולסובבים אותך לצאת מן הסבך. אם אתה ממונה על אחרים — מוטב שחשבון תהיה פחות קשוח, ויותר נוח, גם צעד מסוג זה יגרום לתזוזה מועילה לעניינך. לביאה — חזנחת לאחרונה את נושא חופעתך. את ודאי אינך יודעת, שחופעתך היא כרטיס־חביקור שלך. אם את יפה — נצלי זאת!

* * *

כמו בשבועות האחרו־נים, הבעיות המרכזיות שלך הן: חוסר־כסף ושיעמום. במישור הפי־נאנסי אין רגיעה. מו־טב שתתחיל לחשוב על חריגה קיצונית מעיסו־קך — או אי־עיסו־קין — הרגילים. אם לא תשנה את המצב, אתה עשוי להיתקע לצמיתות. במישור הרומאנטי, בת בתו־לה, אין עוד טעם רב לרומנים הקצרים והקלים. שמא תחשבי על משהו קצת יותר רציני? מצד שני, דווקא האדם המדבר הרבה, איננו מתאים לך כלל.

אתה נמצא שוב בנקודה שאתה שונא — אבל לה אתה זקוק כדי לפעול כמו בן־אדם: בקו־הגנה. תוק־פים אותך חזק, וחזקה שתדע כיצד לפעול כדי להשיב מילחמה־שערה או למנוע את פני ה־רעה. בת מאזניים: חברה קנאית עלולה לקחת אותו ממך. אך אם הוא חשוב לך ב־אמת — או אם חשוב לך לסדר אותה — תזכי לברנש מתוק. לבשי ורוד או סגול.

* * *

איני מכיר חרבה שבועות טובים יותר למצוא מרגוע בטבע, באנשים חדשים, ובד־ברים יפים. זהו שבוע שצריך לחיות מוקדש חצי־חצי: לעבודה ו־לבילוי, בייחוד לחס־תכלות, ביקור בתע־רוכות וכיוצא בזה. אם תשקיע את כל הזמן לאחד משני ה־תחומים — תינזק. אם תמשיך לדאוג — תגרום נזק לזקוקים לך.

* * *

יום א' פותח פרק חדש במאבקך המיקצועי או האישי. אם אתה תדע להסתכל מסביב לפני שתקפוץ, לשקול את כל האפשרויות ולא להיכנס להתנגשויות עקרות — יש לך סי־כויים מצויינים להר־חיק לכת. פגישה עם נערה בהירת־שיער תו־ביל אותך לבחירה מביכה. תצטרך להחל־ליט, ומהר: אחרת תפ־סיד הזדמנות רומאנ־טית גדולה מאוד. עליך לשים את הדגש על פעילות מחוץ למקום מגוריך הקבוע.

חשדות מכוערים שהשמיעו באוזניך שכניך הצעירים, אינם מבוססים, ומצוי בהם גרעין עלוב מאוד של אמת. אך תנזק כבר נגרם; עשה מא־מץ עליון לתקנו, ב־טרם חמצב יהיה אבוד לחלוטין. זה ילמד אותך להבא לקח, ש־לא להאמין לכל בדו־תה המושמעת באוז־ניך, ולטרוח לאמת דברים, בטרם אתה פועל על־פיהם. לבש בגדים לבנים.

* * *

השבוע צפוייה לך פעילות קשה מן הרגיל, וגם בלחי־שיגרתית, ממש כמו בשבוע שע־בר. יהיה עליך לאסוף את כל כוחותיך, הפי־זיים והנפשיים, כדי לעמוד במשימות שיו־טל עליך לבצען. אם תדע להתגבר על חול־שות קטנות שלך — תצליח. נסה השבוע לאנוס את עצמך לא לבזבז הרבה כסף.

* * *

שב בשקט, בייחוד ביום א' זה לא כדאי להסתבך בגלל רצונך חטבעי לבלוט. גם הפירסומים האחרונים לא עשו לך דווקא טובה. מוטב שתת־רכז בענייני חלב וב־ענייני־כספך. במישור היצירה — אתה מס־שיך לחוש בבעורת מסויימת, אך חשינוי תלוי בך. אם את רו־צה בהישגים, דחי זאת לכשתראי מצב בן־זוגך.

ערב סיום לימודי הרפואה שלו החגלה

צעיר מבת־ים כוכל בעל־ווחק

הרופא המדומה

ישנה כן־צבי עמדה פעורת־פה ו־שמטה מידיה את המיכתב, בו קר־אה. היה זה מיסמך רשמי של האגף ל־עלייה ומירשם במישרד־הפנים והוא היה מיועד לבעלה, דוד בן־צבי (31).

למיסמך הרשמי הוצמד פתק קטן, שבו כתב פקיד הרישום הודעה קצרה בה נאמר: „בהתאם לבקשתך מיום 13.9.68 הננו להמציא לך את התעודה הנידר־שת." התעודה המצורפת היתה תעודת רווקות, שהעידה כי דוד, בעלה של שושנה, הוא רווק.

המיכתב נתקבל שלושה חודשים אח־רי שניישאו, ב־4 ביולי אותה שנה. לפיו הסתבר לשושנה כי בקשת בעלה למשרד הפנים להעניק לו תעודת־רווקות, הוג־שה חודש אחד בלבד לאחר הנישואים.

שושנה (28) פרצה בבכי היסטרי. ה־מיסמך השלים במוחה את התמונה, ש־החלה מצטיירת בעיניה בשבועות הספו־רים של נישואיה: בעלה נהג להיעלם בשעות הלילה מהבית שברחוב ביאליק 12 בבת־ים. מעולם לא ציין לאן מועדות פניו.

מיסמך זה עורר גם את אחיה, יוסי גרינברג (34), שהתגורר אותה עת בדי־רה הסמוכה. למיקרא ההודעה, הריץ יוסי מכתב לסניף משרד־הפנים בחולון ביקש לוודא, בשם אחותו, את פשר התעלומה: איך ייתכן שנותנים לאדם תעודת־רווקות שלושה חודשים אחרי נישואים?

משרד־הפנים לא הזדעזע כלל מפרשת הרווק־הנשוי. הניסוח בפי אנשי המשרד היה: „לא קיבלנו את העתק תעודת ה־נישואין מן הרבנות." זאת, למרות ש־התעודה נשלחה לבית בני הזוג יומיים לאחר הנישואין.

נערה תמימה

סיבה בגללה ביקש דוד בן־צבי תעו־דת רווקות נחשפה כעבור זמן מה. היא הצטיירה בדמות נערה תמימה. הסתבר כי שבועות מספר אחרי נישואיו, הכיר דוד נערה, שעבדה במיברקת הדואר ב־תל־אביב. שמה היה אווה. דוד נהג לפגוש אותה כמעט מדי יום, בסיימה את עבודתה.

באחד הימים נתגלתה בגידתו. שרה זיספל, דודתה של אשתו, נדהמה לראות אותו באחד הימים, כשהוא מטייל ב־רחוב מחובק עם עובדת המיברקה. היא לא יכלה להתאפק.

„איפה שושנה?" שאלה את בן־צבי.

„אני לא מכיר שום שושנה," היתמם דוד והשתמט ממנה.

„אתה לא מכיר את אשתך?" צעקה לעברו שרה זיספל. „את יודעת שאת הולכת עם גבר נשוי?" הטיחה הדודה בפניה של הנערה המופתעת.

הנערה לא ידעה זאת. כאשר שאלה את דוד מי היא אותה אשה, ענה כי זמן־מה קודם לכן יצא עם בתה של אותה אשה, אך עזב אותה.

אווה „קנתה" את הסיפור, אך לא לזמן רב. יומיים אחר־כך פגשה, בדרך־מיקרה, את הדודה שרה זיספל. „מדוע התנהגת אלי בצורה כזו?" שאלה הצעירה והוסי־פה: „אם הוא לא רצה לצאת עם בתך, אין זו סיבה לעשות סקנדלים."

הדודה היתה הפעם מאופקת יותר. „אדם זה הוא נוכל. הוא נשוי לבת אחו־תי, היזהרי ממנו."

הרופא המדומה

עתוניו של בן־צבי באווה באו אל קיצם, אך שרשרת רמאויותיו לא ניסגרה. האיש, שהגיע ארצה מרומ־ניה ב־1961 עם הוריו, החליף ב־'64 את שמו הקודם הרשקו דורל, וכאשר הכיר את שושנה חילק את זמנו בין המחלקה למיקרוביולוגיה באוניברסיטת בר־אילן, שם למד לקראת תואר ראשון, ובין מקום עבודתו בבנק־הדם שבבית־החולים אסף־הרופא בצריפין.

כדי שיוכל להגיע מידי פעם גם לבי־תו בבת־ים ביתר נוחיות רכש האיש מכונית מסוג טריומף 1500, שמיספרה 253־456.

באחד הימים ניגש הסטודנט לתואר ראשון אל חברת הביטוח לה פרומקטריס־פריס ברחוב אלנבי בתל־אביב. שם התחזה כרופא, נרשם בתעודת הביטוח כ„ד"ר בן־צבי דוד". מדוע היה צריך להתחזות כרופא דווקא בחברת־ביטוח? הסיבה התגלתה מאוחר יותר. הוא הא־מין כנראה שהחברה תיתן את אמונה בלקוח שהוא רופא, בקשר לתשלום ה־פרמיות. את דמי פוליסת־הביטוח לא מיהר בן־צבי לפרוע. כאשר פגעה מכו־נית הטריומף שלו בעמוד חשמל בבית־דגון, נתבע על־ידי חברת החשמל לשלם בעצמו את הנזק בסך 310.92 ל"י.

דורל הרשקו אינו איש החושש מאי־נעימויות כאלה. את החוב לחברת החש־מל לא שילם וזו נאלצה לנתק את הזרם הכנסת אורחים לתפארת. כאשר ישב לידה והחל לגפף את גופה ולפרום את כפתורי חולצתה, העירה לו הדודנית כי נדמה לה שמעשיו חורגים במיקצת מ־מיסגרת יחסים של בני דודים.

דוד לא שעה לה. „את תשכבי איתי" אמר, לדבריה, והחל להסיר את בגדיה. שרה ניסתה להתנגד, אך הדבר לא עלה בידה. האיש ביצע בה את זממו, כפי ש־טענה אחר־כך.

שרה ולדמן לא סלחה לבן־דודה. היא מיהרה לתחנת המשטרה בחולון והתלונ־נה. תיק מס' 471/70 שניפתח בגין עדו־תה בתחנה, נחקר על־ידי השוטרים ש־גבו עדויות מן הצעירה ובן־דודה. נראה שהמשטרה לא מצאה כל הוכחה מסייעת לעדותה של שרה.

בני משפחתה של שושנה מספרים כי משפחת חתנם הפעילה לחצים על שרה ולדמן כי תחזור בה מעדותה. הם עצמם התקשרו עם קצין משטרה בחולון, ב־נסיון לסגור את התיק המביש, שעלול היה להכתים את שמו של הסטודנט, ש־הפך בינתיים לסטודנט לרפואה באוניבר־סיטת תל־אביב, אחרי שסיים את לימודי למיקרוביולוגיה באוניברסיטת בר־אילן, שם למד לקראת תואר ראשון, ובין מקום עבודתו בבנק־הדם שבבית־החולים אסף־הרופא בצריפין.

כדי שיוכל להגיע מידי פעם גם לבי־תו בבת־ים ביתר נוחיות רכש האיש מכונית מסוג טריומף 1500, שמיספרה 253־456.

באחד הימים ניגש הסטודנט לתואר ראשון אל חברת הביטוח לה פרומקטריס־פריס ברחוב אלנבי בתל־אביב. שם התחזה כרופא, נרשם בתעודת הביטוח כ„ד"ר בן־צבי דוד". מדוע היה צריך להתחזות כרופא דווקא בחברת־ביטוח? הסיבה התגלתה מאוחר יותר. הוא הא־מין כנראה שהחברה תיתן את אמונה בלקוח שהוא רופא, בקשר לתשלום ה־פרמיות. את דמי פוליסת־הביטוח לא מיהר בן־צבי לפרוע. כאשר פגעה מכו־נית הטריומף שלו בעמוד חשמל בבית־דגון, נתבע על־ידי חברת החשמל לשלם בעצמו את הנזק בסך 310.92 ל"י.

דורל הרשקו אינו איש החושש מאי־נעימויות כאלה. את החוב לחברת החש־מל לא שילם וזו נאלצה לנתק את הזרם בדירתו בבת־ים, כדי לאלץ אותו לשלם. סבל החשיכה הציק לאשתו, שמאז נשו־איה לפני ארבע שנים לא זכתה לראות פעמים רבות את בעלה בבית.

כאשר נוצר פעם מצב הפוך: דוד היה בבית ושושנה נעדרה, ניצל ה־איש את ההזדמנות לביצוע מעשה אונס בבת דודתו.

היתה זו שרה ולדמן, שהתגוררה כמה עשרות מטרים מדירת משפחת בן־צבי. לאחר נשואי בני־הזוג, נקשרו יחסי ידי־דות בין שתי קרובות המשפחה ושרה נהגה לבקר את שושנה בתכיפות. כך עשתה גם באותו יום. היא קראה לה מן הרחוב, ודוד, ששמע אותה, אמר לה: „תעלי, שושנה בבית."

שושנה לא היתה בבית, כמובן. דוד הורה לבת דודתו לשבת ונהג בה מינהג

ביום הנשואין

דוד ושושנה בן־צבי ביום נשואיהם. שלושה חודשים אחר־כך גילתה שושנה כי חודש אחרי נשואין הוציא בעלה תעודה המאשרת כי הוא רווק, במישרד־הפנים. למרות זאת המשיכה לחיות עימו, סלחה לו על תעלוליו, עד אשר נטש את הבית. אז נקמה בו בשיטה מקורית.

הנוכל

דוד בן־צבי, שנזרק מהפקולטה לרפואה ב־אוניברסיטת תל־אביב, ערב סיום לימודיו והסמכתו כרופא, אחרי שהתברר כי הת־קבל ללימודים על סמך תעודות מזוייפות.

התואר הראשון במיקרוביולוגיה ונתקבל לשנה רביעית בפקולטה לרפואה.

זכויות עולה

חרי התאונה שאירעה לו במכו־נית הטריומף, שיפץ אותה בן־צבי ומכרה. אז עלה בדעתו לרכוש מכונית, שמיסגרת לבנה מקיפה את מיספרה. כלומר: משוחררת ממכס. למרות שעלה 10 שנים קודם לכן לארץ, רצה בן־צבי שיעניקו לו זכויות עולה. אי לכך, שיגר בן־צבי מכתב לאגף המכס והבלו בתל־אביב, ביקש כי יינתנו לו זכויות עולה.

המכס לא הכיר בתביעותיו.

אבל לא איש כבן־צבי יוותר. הוא שיגר מכתב להנהלת המכס בירושלים. גם זו השיבה בשלילה.

גם הפעם לא נכנע בן־צבי. כעבור שבועות מספר נראה האיש כשהוא נוסע במכונית וולוו 144 עם מספר לבן, כמובן.

למשרד האוצר ולדורל הרשקו־בן־צבי הפתרונים, כיצד השיג ההיתרים לפטור ממסים.

אבל למרות הכל לא חזרה השלווה לבית משפחת בן־צבי. הנוכל היה מסתכסך תכופות עם אשתו.

היה זה גיסו, יוסי גרינברג, שמדי פעם הפליא בו את מכותיו.

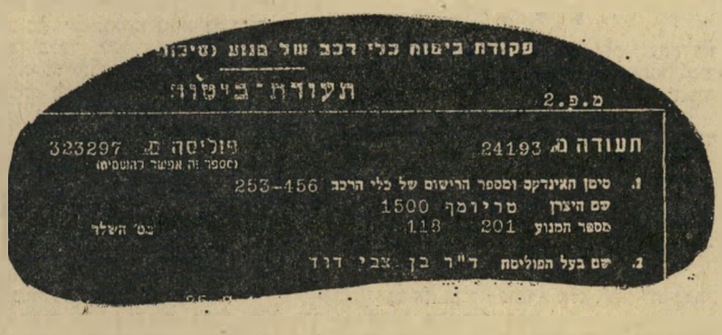
אחרי כמה סיכסוכים נוסים עם בני משפחת אשתו, שהסתיימו במהלומות, נעלם דוד מן הדירה ולא שב. בני מש־פחתו לא ידעו כלל היכן הוא נמצא, אך הדואר שלו המשיך להגיע אביתה ושיחות טלפון מוזרות נתקבלו עבורו.

חקירה באוניברסיטה

יהה מוזרה ניהלה גם אשתו, שושנה, כאשר נודע לה כי בעלה הגיש לרבנות בקשה לגירושין, בה כתב כי היא אינה שפוייה בדעתה וכי היא שוכבת עם גברים אחרים.

הפעם לא יכלה להתאפק. היא החליטה לחשוף את סודו הגדול ביותר: את זי־

(המשך בעמוד 36)

הזיוף

פרטי הרישום בתעודת־הביטוח למכוניתו שעשה דוד בן־צבי, כבר אז התחזה כד"ר, למרות שהיה עדיין סטודנט לתואר־ראשון בבר־אילן.

מאת רחל המרחלת

א **ם הטרוריסטים** הערביים היו מצליחים לשתול, בימים אלה, מרגל בקרב אנשי אל־על — הם היו חוטפים ייאוש.

כי מרגל זה היה מדווח להם על האמת המרה: שכל פעולות הטרור נגד התעופה האזרחית בכלל, ואל־על בפרט — לא מזיזות פסיק בקרב צוותות־האוויר של החברה.

הקברניטים, הקצינים, הדיילים והדיילות, שצריכים להיות מודאגים לחייהם, מודאגים אם יצליחו לסיים כל טיסה בשלום — בכלל אינם מתעניינים בנושא.

לא בגלל שהם סופרמנים. פשוט — אין להם זמן. יש להם נושא הרבה יותר מעניין, מרכז בלעדי לכל שיחה:

שתי הדיילות שנכנסו להריון — והחליטו ללדת. בלי בעלים.

* * *

כ **אשר הן גילו** שהן בהריון — התפתחה דרמה אנושית מרתקת, שהפכה אותן לגיבורות היום של אל־על.

שתיהן, כדרך הטבע, הוכנסו להריון על־ידי המאהבים שלהן, בדרך הטבע, היו טייסי החברה.

טייסים אלה, גם כן בדרך כלל בדרך הטבע, הם גברים נשואים. לנשותיהם, אני מתכוונת. לא לדיילות.

אבל, שלא כדרך הטבע, החליטו הפעם שתי הצעירות להיאבק על זכותן ללדת, גם בלי בעל. הן החליטו לא לעשות הפלה.

שני האבות המאושרים, פחות או יותר, ניסו בתחילה ללכת בדרך הטבע, לשכנע אותן להפיל.

אך כאשר גילו שהשתיים עומדות — כל אחת בנפרד — על דעתן ללדת — התייצבו מאחוריהן, אישרו כמו גברים את אבהותם על הרכים העתידים להיוולד — והכניסו את אל־על לסערת רוחות אדירה, שהשליכה את כל בעיות המחבלים לקרן־זוית.

* * *

שן הצעירות האמיצות, שהחליטו לגדל ילד ללא בעל — פתחו, מיד עם התגלה הריונן, במאבק שני, חמור לא פחות — עם הנהלת אל־על:

הן תבעו להישאר בעבודתן — בניגוד לכל מה שהיה נהוג עד היום בחברה.

וגם מאבק חריף זה הסתיים בניצחונן. אל־על נסוגה מעמדתה המסורתית. שתי הדיילות המשיכו לטוס עד הרגע האחרון האפשרי — דהיינו, עד שהבטן התחילה לבלוט.

גם אז, הן לא פוטרו, אלא יצאו לחופשת־הריון בתשלום מלא.

אבל גם זה לא היה עדיין סוף הקרב. לאחרונה, זכו דיילות אל־על — גם אלה שלא בהריון — במאבק אחר עם הנהלת החברה: אל־על הכירה בזכותן להיות כלכליות — תפקיד בכיר שניתן עד אז רק לדיילים.

למטרה זו, נתקבלו מספר דיילות לקורס־מינהלה, שנועד להכשיר אותן לתפקיד. שתי ההרות הלוחמות, שישבו עתה בטלות בבית, ביקשו להתקבל גם הן לקורס זה. מה יש? אם כבר, אז עד הסוף.

תשובת אל־על: שלילית. הסיבה: הן חולות.

„פורים זה לא חג, והריון זה לא מחלה," השיבו השתיים בקול רם.

ולך תעשה משהו נגד תשובה כזאת.

* * *

ש **מחה אחרת,** המתחוללת בימים אלה בחברת התעופה הלאומית שלנו, הם נישואיהן של שתיים מדיילות החברה.

שתיים אחרות. לא הקודמות.

ולמי הן נישואות? ניחשתם. לשניים מטייסי החברה.

המיועדים הם קברניטים ותיקים של אל־על, והנישואין יתקיימו — בתנאי ש־יקבלו גט מהנשים.

כן, כמובן שהם נשואים. ואפילו עם פלוס פלוס פלוס.

התקופה האחרונה בכלל היא עונה בו־ערת בעסקי האהבה של צוותות האוויר של אל־על. טרור, מחבלים, פצצות — הכל שטויות. האהבה בוערת.

מובן שהנושא הוא נצחי, והרומנים המעופפים של טייסת האהבה לא נולדו אתמול. אבל כשארבע דיילות זוכות לצאת, מרומנים כאלה, כשידן על העליונה — רבה השימחה בקהיליית אל־על.

כי בדרך כלל, הן די דפוקות, תסלחו לי על הביטוי.

* * *

ה **נהלת החברה** רוכבת קשה על הדיילת — שלא להסתבך בשום רומן שיכול לפגוע בשם החברה. בשפה אחרת — תתפקרי כמה שאת רוצה, אבל שזה לא יתגלה, חס וחלילה, ולא תתפוצץ שערורייה.

זכורה הודעתו החד־משמעית של משה אילת, קצין־העיתונות של אל־על, כאשר הועלתה ההאשמה כי אחת מדיילות החברה עבדה כיצאנית־צמרת בניו־יורק, בין טיסה לטיסה (העולם הזה 1833): „אם תתגלה — תפוטר." אל־על מקפידה מאוד על השם הטוב שלה.

הקברניט, מצד שני, רוכב לא פעם על הדיילת — לעשות בדיוק ההיפך. באל־על זכורה עדיין יפה הפרשה של דיילת שהע־דיפה דווקא דייל על פני הקפטן. אוי, איזה חיים שחורים שהקפטן עשה לאותו דייל, עד שההוא הבין את הרמז! קשה, באמת קשה, לדיילת הקטנה, שלא להתפתות לשיטות החיזור המשכנעות של קפטן כזה.

ומצד שלישי, ישנה, כמובן, תמיד האשה. ואצלה, אין הדיילת יוצאת לעולם זכאית.

* * *

אי זוכרת עדיין את הקברניט שציל־צל לחדרה של אחת הדיילות שלו, במלון בפאריס, וביקש ממנה טובה עול־מית: נפרם לו כפתור בחליפת המדים היחידה המגוהצת שלו, והוא צריך עזרה.

הדיילת, שהיתה זו טיסתה הראשונה עם אותו קפטן, סרה לחדר. גילתה שהכפתור החסר הוא בדיוק בחנות של המכנסיים.

הדיילת המנוסה, שלא עשו אותה באצבע, ביקשה מהקפטן שיואיל להסיר את מכנסיו, בטובו, אם הוא לא רוצה דקירת מחט בנקודה רגישה.

הקפטן הסיר את מכנסיו — ושלח ידיים. להפתעתו גילתה העלמה התנגדות — למרות שהיתה ידועה כטורפת גברים דווקא. רק מה? הפעם, לא בא לה.

התנגדות — וגם אופי סוער. בעיניים רושפות, קרבה התופרת לחלון — והשליכה את המכנסיים למטה.

כך, יכלו אורחי המלון, באותו בוקר, לראות גבר לבוש תחתונים יוצא במרוצה מפתח המלון המפואר, אוסף בחופזה זוג מכנסיים בחצר, לובש אותם בזריזות־שיא.

אלא מה? עד שהסיפור הפיקנטי הגיע לתל־אביב, כבר השתבשו בו מיספר עוב־דות יסוד. התוצאה: התראה טלפונית חומצתית מאשתו של בעל־המכנסיים ל־דיילת: „אני היחידה שאתקן להבא את המכנסיים של בעלי, זה ברור לך?" וטראח, השפופרת נטרקה.

מוסר ההשכל: אפילו כשאת לא אשמה — אצל האשה את תמיד אשמה.

* * *

ב **חברה המגורה־חרמטית** של צוו־תות־האוויר, היו הרומנים בין הקצינים לדיילות מאז ומעולם חלק מההווי היום־יומי. לא בגלל שהקברניטים והדיילות משתייכים לגזע שונה. פשוט — בגלל התנאים המיוחדים שבהם הם נמצאים: מידה רבה מהרגיל של קירבה ושיתוף־פעולה, ריחוק מהבית, לינה בבתי־מלון משותפים.

המצב החריף לאחרונה, כאשר צוותות־האוויר הפכו, בבת־אחת מחבר'ה שעושים חיים משוגעים — ליחידות הקומנדו של מדינת ישראל, ללוחמים הנמצאים בקו החזית הראשון.

לוחמים, שבניגוד לחבריהם בתעלה, אין להם מעוזים ותעלות להגן עליהם. כל מה שיש להם, זה אומץ־לב, ותקווה שבמלחמת־המוחות האינסופית, המתחוללת כיום בין שירותי־הביטחון של ישראל לבין המחבלים — יהיו שירותי־הביטחון תמיד צעד אחד קדימה. כל טעות קטנה, כל הזנחה קטנה — עלולה להיות סופו של המטוס, סופו של הצוות, סופם של הנוסעים.

„במיסה תקראי לי משה, כאן - תקראי לי קפטן"

בתנאים כאלה, ברור שרגשי הקירבה בין הצוות גוברים. ברור שהרומנים נעשים עזים יותר, לוהטים יותר. וברור שגשות הטייסים מחריפות את מיתקפת־הנגד שלהן יותר.

* * *

ל **א שהנשים** היו ותרניות במיוחד, בעבר. אחד הרומנים המפורסמים באל־על, עד היום, היה של אותו קברניט, בשנות הארבעים המאוחרות שלו, שהתאהב ברצינות בדיילת חדשה, בת 21.

אלא שהאשה לא רצה לתת גט — והמילחמה נמשכה שנים תמימות. אשת הקברניט הגיעה עד לידי כך שעשתה את עצמה משוגעת, כדי שלא יוכלו לזמן אותה לדיון בבית־הדין הרבני.

בסוף, המציא הקפטן תעלול מקורי: הוא זימן לביתו שלושה רבנים צעירים, שלא נראו במיוחד כרבנים, והציג אותם בתור אורחים מחו"ל. במהלך הערב, נוכחו השלושה לדעת שהאשה נורמלית בהחלט, וכך התאפשר המשך המו"מ.

בסוף, נכנעה האשה, נתנה את הגט.

שתי הדיילות בהריון - מטייסים נשואים - סירבו לעשות הפלה

בעלה התחתן עם הדיילת, והם חיים באושר עד היום הזה. ואני מוכנה להישבע לכם שהבעל אפילו לא שם עין על דיילות אחרות. לא הרבה, בכל אופן.

כמו בכל מילחמה ממושכת, גם בזו מנצה לפעמים צד אחד, לפעמים השני. בשעתו, הפעילו נשות הקברניטים לחץ עצום על אל־על, הצליחו להשיג שצוותות המטוסים לא יהיו קבועים, אלא יוחלפו במחזוריות.

אלא שהיה זה ניצחון עקר למדי: אנשי

הצוותות הצליחו לסדר לעצמם את המחזוריות — בצורה רצוייה להם. ולדברי משמיצים, הגיעו לבסוף גם הצוותות עצמם למסקנה שסידור זה נוח יותר — בייחוד כאשר קברניט רוצה למשל להיפטר מדיילת, להחליפה בתורנית חדשה.

* * *

ב קרב אחר, ניצחו הצוותות. היה זה כאשר הקברניטים התלוננו על הרמה הנמוכה של בתי־המלון שבהם הם שוכנו. הנהלת החברה קיבלה את הטענה, הסכימה להעביר את הקברניטים לבתי־מלון משובחים יותר.

בין חברי הצוות — הגברים שבהם, אני מתכוונת — לא מגיע עד שיתוף במאהבות. אחרי הכל, דיסטנץ מסויים חיוני למישמעת.

* * *

ב ניגוד לישראלים שבין הטייסים, שאפילו אם הם טייסים, הם עדיין ישראלים — יש עדיין כמה ג'נטלמנים אמיתיים ליד הגה מטוסי אל־על.

כמו הקפטן שמוצאו מארץ אנגלו־סקסית מסויימת. קפטן זה לא השתחרר עד היום ממיבטאו האופייני ומנימוסיו: בסיום כל מיפגש רומנטי, פונה האביר אל העלמה, השכובת נינוחה וישבעה במיטה, ואומר לה, בעוד הוא רוכס את מכנסיו: „תודה רבה. היה טוב מאוד. תודה רבה.“ התודה רבה הזה הפך לבדיחת החברה.

הטייסים — כמו פועלי בניין וחייטים — אינם מחוסנים כמובן בפני חיידק האהבה. מדי פעם, מסתיים קשר, שהתחיל בהיסח־דעת כרומן מקרי — באהבה גדולה ובוערת, המסתיימת בגירושין ונישואין.

מפורסם באל־על סיפורם של הטייס והדיילת שזכו לתואר רומיאו ויוליה. הקפטן היה צעיר, נשוי ואב לשני ילדים, כאשר התאהב בדיילת שלו.

שנים ארוכות סירבה אשתו לתת לו גט. כאשר הסכימה, היה זה במחיר יקר: בית בשכונת־פאר.

הטייס שילם את המחיר, זכה בגט, התחתן עם הדיילת, בנה לה ולו בית חדש. מאחר שהדיילת לא יכלה ללדת, הם אימצו לעצמם שני ילדים, ובאל־על טוענים שזוהי האהבה הגדולה ביותר של החברה.

* * *

ס יפור יותר מסובך התרחש עם קברניט אחר, ליד ארץ מסויימת באפריקה, נשוי ואב לשלושה ילדים. במשך כמה שנים ניהל האיש, חתיך ידוע באל־על, רומן אדוק מאוד עם דיילת מסויימת.

עם השנים, עזבה אשתו את הבית, והטייס חי יחד עם אהובתו.

היה זה רומן רציני מאוד, אבל הוא הגיע לקיצו אחרי תשע שנים, כאשר כל הבטחותיו של הטייס להתגרש מאשתו יכול היה לשכוח. תוך זמן קצר הוא פיתח רומן עם דיילת חדשה — שדמתה דמיון מפתיע לקודמתה, גם אם היתה צעירה ממנה בעשר שנים.

* * *

ז מנים חדשים, זמירות חדשות. המצב הביטחוני החדש גרם גם לשינוי מעמיק בחיי־האהבה של צוותות הטייס.

קודם כל, הרומנים הקצרים, של טיסה או שניים, מתו. טיסה היום, במטוסי אל־על, איננה יותר עניין חברתי נעים בשביל

המלחמה האמיתית של „אל־על“ - מתנהלת בין הדיילות לנשות הטייסים

עלו בתוהו. הדיילת, פצצה ידועה, אזרה את האומץ לחתוך, ניתקה את הרומן.

להפתעת כולם, חזר הטייס אל אשתו, וגולד להם ילד שביצורו התחילו, לפי החשבון של הקברניט, עוד בזמן שהוא חי עם המאהבת.

אבל את אהבתו הישנה, מסתבר, לא הצוות, עיסוק שהצד המיקצועי שלו מתבצע באורח אוטומטי, ללא מאמצים מיוחדים.

טיסה היום היא מיבצע צבאי מסובך ומדוקדק, כשכל חבר־צוות נמצא בדריכות עליונה כל רגע. תא הטייס חתום הרמטית, עברו הימים שדיילת היתה מתפנה מתפקידיה לעשר דקות, נכנסת לתא הטייס, מחליפה שיחה נעימה עם אהוב־ליבה. הסיפורים הידועים, בדבר הדיילות שתין מבלות את הטיסה על ברכי הטייס, הפכו לנחלת העבר.

שינוי אחר, רציני יותר, הוא ההתחרות החריפה שקמה לטייסים בתקופה האחרונה מצד אנשי־הביטחון, המלווים כל טיסה. צעירים אלה — נמרים רציניים אחד אחד, ממיטב השמנת של יוצאי היחידות הנבחרות ביותר של צה"ל — מועדפים על־ידי הדיילות הצעירות על פני הקברניטים. עצוב אולי לראות כיצד ירדו המלכים מכיסאותיהם, אבל עובדה.

* * *

מ ה שמפתמן היום, זו חלוקת־עבודה טבעית, פחות או יותר: הטייסים, שהם בדרך הטבע מבוגרים יותר — זוכים בדיילות המבוגרות יותר. אנשי־הביטחון, כולם בשנות העשרים המוקדמות שלהם — זוכים בכל המישלוחים החדשים.

חלוקת־עבודה זו התגלתה כמניחת את הדעת. הקברניטים, ככלל, השליטו עם הנזקים הבלתי־נמנעים של הטירור הערבי, וחיים בשלום־בית למופת עם אנשי־הביטחון, לא רק במטוס, שם זה מובן מאליו — אלא גם במלון, שם מתגוררים כולם.

הם אפילו מושיטים יד עוזרת לאנשי־הביטחון, עוזרים להם לעדכן את הרשימות שלהם, בהן מופיעה, לצד שם הדיילת, הגדרה תמציתית של יחסה לענייני אהבה.

הרשות בידיים

מאת אורי אבנרי

30 באוקטובר - 1 בנובמבר 1972

להפיל ממשלה - ולנוח

האימרה הבאה התהלכה השבוע במיסדרונות הכנסת: „נפיל ממשלה — וננוח. נפיל עוד ממשלה — וננוח עוד פעם. נפיל עוד ממשלה...“

במשך יומיים כאילו תתכוונה הכנסת להפיל שלוש ממשלות: את ממשלת ישראל, את ממשלת גרמניה ואת ממשלת עיראק.

כי במשך כל השבוע עסקה הכנסת בשלושה ויכוחים גדולים: על ההצעה בגלל שערוריית חברת „ורד“, שיחרור רוצחי מינכן ומצב יהודי עיראק. חוץ מזה עסקה הכנסת, לפי יוזמתנו, גם בפרשת שביתת רופאי קופת־חולים.

■ ■ ■

מי שחושב שאנחנו מצביעים אוטומטית, תמיד „נגד“, יכול לקבל שיעור מארבע הצבעותינו בעניינים אלה:

● **פרשת „ורד“: הצבענו אי־אמון בממשלה, יחד עם סיעות הימין ורק"ח (ראה מיסגרת). לולא נשללה מאיתנו הזכות להגיש הצעות אי־אמון, כאשר נגזל מסיעתנו המנדאט השני, היינו מגישים הצעת אי־אמון בעצמנו.**

● **פרשת יהודי עיראק: הצבענו עם כל הכנסת (מלבד רק"ח) בעד פנייה משותפת לדעת־הקהל העולמית. הסתפקתי בנאום של דקה, בו אמרתי בין השאר:**

אורי אבנרי: ...זהו פרק שחור בתולדות העם העיראקי, שידע פרקי־זוהר של גדולה וסובלנות. אני משוכנע שרבים וטובים בעיראק מתקוממים בכל ליבם נגד הזוועות המבוצעות בשמם — אחיהם של הסטודנטים, שהפגינו בבגדד ובבצרה ב־1948 נגד המילחמה בישראל; אנשים כמו ידידי האשם ג'אואד, שר־החוץ שוחר השלום וההבנה עם ישראל, שמצא את מותו בימים אלה.

אני משוכנע שיבוא יום של שלום בין שני העמים, ואז יתביישו בני עיראק בפרק שחור זה.

● **פרשת שיחרור רוצחי מינכן: הצענו הצעת־סיכום נפרדת משלנו, שנועדה להעביר את הכנסת מן התשפוכת הרגשנית הכללית לפסים של פעולה הגיונית. דברינו בוויכוח (ראה למטה) עוררו הד חיובי בקרב חברי־הכנסת היותר הגיוניים בסיעות השונות, ונדמה שגם שר־החוץ קיבל את גישתנו בחיוב. בין השאר הגיב עליהם בדברי תשובתו במילים אלה:**

אבא אבן: ...חבר־הכנסת אבנרי הדגיש את חשיבותו של התחום התעופתי, ואין ספק שהמלאכה הזאת של חטיפות מטוסים היתה נעשית הרבה יותר קשה אילו היה משתר בין־לאומי של פעולות־עונשין, פעולות ניתוק כללפי כל מדינה המאכסנת וקולטת חוטפים, או ה־

להלן דברי סיעתנו בוויכוח על שיחרור רוצחי מינכן.

אורי אבנרי: אכן מתקבל הרושם כאילו שמחה ממשלת הרפובליקה הפדרלית הגרמנית להזדמנות להיפטר משלושת משתתפי מעשה־הזוועה במינכן.

השלושה סיכנו את יחסיה הכלכליים והפוליטיים עם העולם הערבי. הם חשפו את מיתקניה ומטוסיה למעשי־טירור נוספים.

העמדתם לדין היתה מגלה את אשר אירע באמת באותם רגעים הרי־גורל, בשדה־התעופה, כאשר נהרגו ספורטאינו, וייתכן שהאחראים הגרמניים מעוניינים בסגירת התיק כולו, מחוסר נאשמים.

יש מקום לביקורת על הגרמנים, ואף לביקורת חריפה ביותר.

כולנו עומדים מתוסכלים וזועמים מול חוסר־האונים הגרמני, ואף העולמי, נוכח פעולות־הטירור של אירגונים קטנטנים, המטילים את חיתתם על החברה הבינלאומית כולה. האם הולנד, ידידתנו, לא שיחררה את הטרוריסט המעופף, בעל הדרכון האלג'ירי? האם האנגלים והשווייצים לא שיחררו טרוריסטים, שביצעו פשעים על אדמתם, כאשר עמדו במצב דומה?

אך האם מצטמצם תפקידנו בכך שנשפוך חמתנו על הגויים? שניתן פורקן לרגשותינו? שנעלה אסוציאציות היסטוריות לזדרות, הקשרות בשם מינכן? שנפתח מחדש את כל חשבון ההיסטורי המגואל־בדם בין שני העמים?

דומני שוויכוח זה יחטיא את מטרתו, וממשלת ישראל לא תמלא את תפקידה, אם זאת תהיה תגובתנו היחידה, או אף העיקרית, על המאורעות המבישים של הימים האחרונים.

כולם אותו הדבר

הבה נשאל את עצמנו בכנות אכזרית: אילו היה המדובר בחברת־תעופה אחרת — הולנדית, איטלקית, סקנדינבית — האם היתה היא נוהגת אחרת?

אילו לא ממשלת בון היתה צריכה להחליט, אלא ממשלת לונדון, בריסל או ברן — האם היתה מסכנת את חיי נוסעיה ואזרחיה?

האם לא היו כולם מסתמכים על התקדים שאנחנו יצרנו אותו במו ידינו בעת חטיפת מטוס אל־על לאלג'יריה, ונכנעים לסחיטה?

האם דעת־הקהל באירופה היתה סובלת אובדן נפשות, ואף סיכון נפשות, במישחק־עצבים אכזרי כזה, בגלל סיכסוך בין שני עמים במיזרח התיכון?

הכנות מחייבת אותנו להסיק את המסקנה כי מכחינה זו אין הבדל בין הגרמנים ובין שכניהם.

האסוסיאציות ההיסטוריות המחרידות הן לעניין, רק מבחינת הדרישה שגרמנים יתנהגו בדורנו אחרת מאשר עמים אחרים. אבל חשבוננו עם הגרמנים עלול לטשטש את צלילות דעתנו וחדות מחשבתנו בבואנו לחשפ פית־רון לבעייה גורלית, המחייבת גישה ענינית.

חייבים אנחנו לקחת בחשבון שבמרבית המיקרים, ממשלות זרות וחברות זרות ייכנעו לסחטנותם של חוטפים, כאשר אלה מצליחים להשתלט על מטוס באוויר.

תחת לשים את הדגש על ההטפה נגד כניעה זו, ככל שהיא חשובה, מוטב להציב את השאלה: איך למנוע בעד חוטפים להשתלט על מטוסים, ואיך להרתיע את המדינות העוזרות להם לבצע את זממם.

זהו מוקד השאלה — ואל נניח לרגשותינו להסיח את דעתנו ממנו.

יתכן שהחסא האמיתי של חברת לופטהאנזה אינו

הסגר עולמי

סמון בכניעתה לחוטפים, בטענה שעליה להציל חיי עובדיה ונוסעיה — אלא בעצם העובדה שהיא המשיכה לקיים קשר אווירי עם סוריה ולבנון, בידעה היטב שמשם יכולים להמריא חוטפים, שהודיעו מראש על כוונתם לשחרר את חבריהם.

ניתוק קווי האוויר

האם היו צריכים טייסיה להמשיך לטוס לשם? האם היו צריכים לטוס לשם בלי מישמר, בלי אמצעי־זהירות מינימליים, בידעם כי הביקורת המקומית בדמשק ובירות אינה יכולה להיות רצינית?

ואיך יכלה חברת לופטהאנזה להפסיק את טיסותיה למדינות אלה, מבלי להיות בטוחה שחברות אירופיות אחרות לא ימלאו את מקומה, ומבלי להבטיח שהחברות הערביות עצמן לא ינצלו את הפירצה כדי להשתלט על הקו?

האמת היא, שלא ייתכן פיתרון אמיתי לי־לא כריתת הסכם בינלאומי מחייב ואופרטיבי,

האם אשם וילי בראנדט?

שיקבע בצורה חדה ונוקבת: מדינה שנתנה יד לשוד אווירי, ינותק אוטומטית הקשר האווירי ממנה ואליה. מטוסי העולם הנאור לא יטוסו אליה, ומטוסיה לא יורשו לנחות בנמלי התעופה של העולם הנאור.

שום מדינה לא תוכל לעמוד בהסגר מעין זה, שהוא לטובת כל האנושות וכל המדינות.

מישרד־החוץ שלנו צריך לרכז את עיקר מאמציו לשגותו הדחופה של הסכם כזה. עלינו לנקוט יוזמות דראמתיות כדי לשכנע את הממשלות, את חברות־התעופה, את הטייסים וצוותי־האוויר, את עובדי־התחזוקה וצוותות נמלי־התעופה, להגיע לתוצאה זו מוקדם ככל האפשר — כל אחד במישור שלו.

בניגוד ליזעקה נגד כניעה אחרי חטיפה, שאין לה סיכוי למצוא אוזן קשבת, יכולה פעילה נמרצת כזאת לשאת פרי ולחסל את החי־בעייה.

רק בדרך מעין זאת חוסלה מכת שוד־הים, שהטרידה את האנושות מאות בשנים, ושגם היא צמחה ופרחה על רקע פוליטי. רק כאשר הסכימו המדינות שלא להשתמש עוד בשודדי־ים במילחמתן זו בזו, חוסל גם שוד־הים הפרטי, הפלילי.

הדיביזיות של דעת־הקהל

דבר אחד צריך לעורר מחשבה חדשה.

ממשלת גרמניה עומדת בשיא מערכת־בחירות. משום כך היא רגישה יותר מתמיד לדעת־הקהל שלה. אם נהגה כפי שנהגה, אין ספק שהיתה משוכנעת שזוהי דרישת רוב רובם של הבוחרים הגרמניים.

ולראייה — מעורבים בפרשה שני שילטונות גרמניים שונים: הממשלה הפדראלית בבון, שהיא בידי הסוציאל־דימוקרטים והדימוקרטים־החופשיים והממשלה המחוזית בבוואריה, שהיא דווקא בידי הנוצרים־הדימוקרטים. מעורבים בפרשה גם וילי בראנדט, שהוא בלי כל ספק אנטי־נאצי ופרו־ישראלי, וגם פראנץ יוזף שטראוס, אשר לדעת רבים בבית זה ידיד מובהק של ישראל.

במשך השנים האחרונות למדנו לזלזל בדעת־הקהל העולמית. קמו בבית הזה אנשים שהתייחסו אליה בבוז גמור, שדגלו בעיקרון של „אנחנו ואפסנו עוד“, שכימעט חזרו על השאלה: „כמה דיביזיות יש לדעת־הקהל?“

היום ברור כי שום פעולה יעילה נגד טירור האווירי לא תיתכן בלי תמיכה מכרעת של דעת־הקהל בארצות העולם. רק היא תוכל להשפיע על הממשלות.

אם דעת־הקהל סבורה, כפי שהיא סבורה היום, שיש כאן מילחמה בין שני עמים נוקשים ובלתי־מתפשרים, מעין מילחמת־כנופיות מיזרח־תיכונית, שכל שומר נפשו באירופה ירחק ממנה — אין כל סיכוי לשום פעולה יעילה לחיסול הנגע?

רק כאשר יהיה ברור שאנחנו שואפים לשלום באמת ובתמים, ושאנו מציעים פיתרון סביר ומכובד גם לעם הפלסטיני, נצליח ליצור אווירה בינלאומית אחרת נגד הטירור.

הפיתרון יהיה פוליטי

בסופו של דבר, ברור ששום צד שלישי לא יפתור את הבעייה הזאת למעננו. זהו מאבק בינינו ובין האירגונים הפלסטיניים, ורק פעולה ישראלית יכולה להביא ניצחון במאבק זה.

פעולה צבאית יכולה להיות יותר מוצלחת ויותר יעילה בהרבה ממה שנעשה עד כה. היא יכולה להקיף תחומים ואזורים גיאוגרפיים שלא נגענו בהם בעבר.

אבל גם הפעולה המוצלחת ביותר, רבת היוזמה ביותר, תצליח רק אם תהיה משולבת במאבק פוליטי ובהצעת פיתרון מדיני. לא היה עדיין בעולם מאבק נגד טירור, שהצליח בלי פיתרון פוליטי.

יש לנו גננת לאומית המטיפה מוסר -

דרוש לנו גנן אשר יבער את הקוצים

להלן דברי סיעתנו על ההצעה להביע אי־אמון לממשלה בגלל הפסדי חברות ממשלתיות. מכיוון שסיעתנו אינה רשאית להציע אי־אמון, מאז שונה בגללנו תקנון הכנסת, הצטרפנו להצעה של שלוש סיעות אחרות.

אורי אבנרי: אדוני היושב־ראש, הרשה לי שתי הערות:

(א) האם אין זה מוזר ששלוש סיעות באות לבית, מציעות אי־אמון לממשלה, גורמות לוויכוח, ואינן מוצאות לנחוץ להיות נוכחות בעת הוויכוח ולהקשיב לדברי המתווכחים? הן מקשיבות לדברי עצמן ומסתפקות בכך. כל סיעת גח"ל, על שתי שלוחותיה, נעדרת ברגע זה, וגם שאר המציעים אינם נוכחים כאן.

יגאל הורביץ: אני כאן!

אורי אבנרי: למען הדיוק: שניים משלושת המציעים (ח"כ יחזן בדר וח"כ שמואל תמיר) אינם נוכחים.

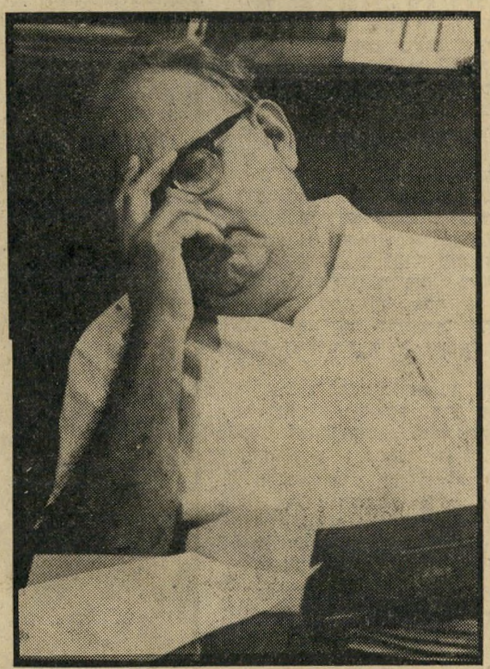
(ב) קשה לי להבין את ההסתייגות של ראש הממשלה מן המילה „ייבסקציה"*. היא עצמה השתמשה במילה זו בבית הזה לפני כמה ימים. אם מותר לאחד, מותר גם לשני, ואם אין זו מילה שמותר ונאה להשתמש בה, אני מציע שגם ראש ממשלת ישראל לא תשתמש בה.

חבל, ירד גשם

אדוני היושב־ראש, מעולם לא שמעתי נאום כל כך משכנע להנמקת הבעת אי־האמון לממשלה כפי ששמעתי היום. לא נאומו של חבר־הכנסת בדר, לא נאומו של חבר־הכנסת הורביץ, לא נאומו של חבר־הכנסת תמיר, כי אם נאומו של שר החקלאות והפיתוח, מר חיים גבתי. היה זה נאום מושלם להנמקת אי־אמון.

הנה הוא סיפר כאן: קמה חברה ממשלתית והשתגעה, פשוטו כמשמעו. קיבלה עבודות־ענק בלי מחקר מיגימלי. קיבלה התחייבויות־ענק בלי שהיה לה כסף. תיכנה עבודות לימי שמש, ושכחה שיש ימי גשם. הפסידה מיליונים, רימתה את רואי־החשבון, העלימה גרעונות ענק מעין הממשלה.

ומוך כך אלה הממשלה חברת־אונים לגמרי: לא ידעה שום דבר, לא שמעה שום דבר,

השר חיים גבתי בכנסת

אחת הפסידה חברת א ח ת — „ורד" — סכום חשווה לכך שכר־הלימוד של כל הסטודנטים במדינה!

הפסדי חברת ורד מגיעים לסכום העולה לפחות פי ארבעה על כל תקציב מישרד־השיכון, סכום המהווה כמחצית תקציב המוסד לביטוח לאומי, העולה פי עשרה על תקציב מישרד־החקלאות עצמו (הממונה על ורד), כיצד אנשים מסויימים משלמים 200—300 ל"י לארוחת־ערב, ערב אחרי ערב.

אבל להפסיד עשרות מיליונים, בפרוייקט אחרי פרוייקט, שנה אחרי שנה, במדינה אחרי מדינה — את זה אי־אפשר להבין, את זה אי־אפשר לסלוח.

כאן אין ליקוי של איש אחד, של חברה אחת. כאן יש שיטה לקוייה. ועל שיטה זו יש לתת את הדעת.

השיטה של שיגעון־הגדלות — אנחנו נכבוש את העולם, אנחנו נפרוץ קדימה במקומות שמיפעלי־ענק בינלאומיים, עתירי נסיון ויידע, חוששים להתקדם על בהונות הרגליים. הביצועיסט הישראלי נכנס כשור לחנות־החרסינה, בוטח בעצמו, כשעל חזהו תלוי השלט: „סמוך עלי".

השיטה של חוסר־האחריות הטוטאלי של מי שנהנה מחסדו של השילטון. מה יכול לקרות לו? יצליח — יהיה גיבור לאומי. ייכשל — יעבירו אותו לחברה ממשלתית אחרת, גדולה יותר. הנדיב הידוע ישלם את ההפסד.

הנדיב הידוע — משלם־המיסים הישראלי, שאין לו כסף לרכוש מכונית, לשיטוח בן לאוניברסיטה, להתקין טלפון בבית, לשלם מפסיעות כדי להינפש פעם בחוץ־לארץ.

(אל נשכח כי אחד האחראיים העיקריים לפרשה זו — מנהל מקורות לשעבר צבי צור — מנצח עכשיו על משק המוציא שישה מיליארד לירות בשנה, המשק של מישרד־הביטחון, שעליו כלל לא ייתכן פיקוח אמיתי ומלא!)

השיטה של חוסר־הפיקוח מטעם מישרדי הממשלה — עד שבא מבקר־המדינה, אחרי שנים, ומגלה מה שהוא מגלה. מדוע היו צריכים לעבור שש שנים מראשית הבזיונות של ורד ועד לוויכוח הנוכחי?

זוהי השיטה של „נתיבי נפט" — משתי־קים את הביקורת הפנימית, מסלקים אנשים בלתי־נוחים, יוצרים אווירה של שוויץ ורושם — „סמוך עלי!", „יהיה בסדר!" — ומקבלים חיפוי אוטומטי מצד בעלי־החסות בצמרת, ה־מוכנים לזרוק לתוך התהום מיליונים נוספים, וכיבר שיא יתגדו הכשלונות שעד כה.

כאן לא מספיק תיקון קטן. כאן דרושה רביזיה יסו־ית של השיטה כולה — החל בקביעת האחריות האי־שית של הממונים על כספי הציבור, דרך קביעת נוהלי ברזל של ביקורת ופירסום — וכלה בשינוי כללי של מערכת התיכנון והניהול הכלכלי של המדינה.

הבה נחשוב

לא ראתה שום דבר. ואחרי שכבר גילו את עיניה — אינה מסיקה שום מסקנות, אינה מפיקה שום לקח, אינה מביאה לבית הזה שום מסקנה, ומה שיש לה להגיד הוא: לא בכך דבר נכשלנו, לא תמיד גרמנו לאסונות.

כניסיון להבעת אמון לממשלה זה נימוק חלש מאד.

יש אצלנו כופר־השכלה

איזה מין מישטר הוא זה, שבו ההפסדים של חברה אחת ויחידה שווים לכל התקציב השנתי של מישרד־הסעד — 101 מיליון לירות?

אתמול שבתו הסטודנטים כמחאה על העלאת שכר־הלימוד. אנחנו דוגלים בעיקרון שיש לבטל כליל את שכר־הלימוד — שדין הלימוד האוניברסיטאי צריך להיות כדין הלימוד בבית־ספר יסודי. הסטודנטים שלנו אינם צריכים לשלם כופר־השכלה.

אומרים לנו שהמדינה עניה, שאינה יכולה לעמוד בעומס. והנה נתברר כי בשנה

פי שניים ומעלה על תקציב מישרד־התחבורה, פי ארבעה על תקציב המישרד לקליטת עלייה.

משהו רקוב עד היסוד במישטר שיש לו סולם־עדיפויות כזה — שבו יכולים להיעלם סכומים כאלה, שגה אחרי שנה, בעוד שאין בו הכספים הדרושים לפינוי מישכנות־עוני, למתן חינוך הוגן לילדי השכונות, לאיר־גון שירותי־בריאות מינימליים, להסעת חיילים בכבי־שים, להכשרת חופי־הרחצה, להתקנת מזגני־אוויר באו־טובוסים, לקליטת עולים, להשוואת זכויות בני־הארץ לזכויות העולים החדשים.

אין כסף לסיליות אוטופטרדה אמיתית בין ירושלים ותל־אביב, אך יש כסף להפסיד על סיליות כבישים בפרו, באוגנדה ובקניה.

ורד זה מפיץ ריח רע. מבקר־המדינה גילה והגדיר את הריח הזה. אך כמה ורדים כאלה צומחים להם היום, בשקט, בגן־החוחים הלאומי?

אתה - הנדיב הידוע

כל חברה יכולה להפסיד. כל יזם — ציבורי או פרטי — יכול לטעות בחשבון, להסתבך במיפעל כושל.

אפשר להבין הפסד של מיליון בפורייקט כושל — להבין, מבלי לסלוח. אפשר להעלים עין משוחד קטן של מיליון, אפילו אם השוחד שולם לחינם. ולא ברור כמה כסף נמסר למקבל השוחד, וכמה נדבק בידיו של משלם השוחד.

עובדה זו, שמיליונים זורמים לעסקות גלויות ולא כל כך גלויות, מסבירה כיצד מלאות מיסעדות־הפאר, בעה על תקציב המישרד לקליטת עלייה.

משהו רקוב עד היסוד במישטר שיש לו סולם־עדיפויות כזה — שבו יכולים להיעלם סכומים כאלה, שגה אחרי שנה, בעוד שאין בו הכספים הדרושים לפינוי מישכנות־עוני, למתן חינוך הוגן לילדי השכונות, לאיר־גון שירותי־בריאות מינימליים, להסעת חיילים בכבי־שים, להכשרת חופי־הרחצה, להתקנת מזגני־אוויר באו־טובוסים, לקליטת עולים, להשוואת זכויות בני־הארץ לזכויות העולים החדשים.

אין כסף לסיליות אוטופטרדה אמיתית בין ירושלים ותל־אביב, אך יש כסף להפסיד על סיליות כבישים בפרו, באוגנדה ובקניה.

ורד זה מפיץ ריח רע. מבקר־המדינה גילה והגדיר את הריח הזה. אך כמה ורדים כאלה צומחים להם היום, בשקט, בגן־החוחים הלאומי?

גם גח"ל אשמה

יש עשרות סיבות להביע אי־אמון בממשלת גולדה מאיר. היא גורמת לאובדן כל סיכוי לשלום, לחוסר יכולת להתמודד עם הטירור, להתמוטטות ריקמת החברה הישראלית, להגדלת הפער ולגיבוש מעמד חדש של מנהלי חברות ובזיונות.

חברת ורד היא סמל לכל השיטה הזאת — והיא מצדיקה כשלעצמה את הפלת הממשלה.

לא רבות המדינות המתקדמות, שכהן יכולה ממשלה כזאת, אחרי פרשה כזאת, להמשיך בדרכה כאילו לא קרה כלום.

אין פירוש הדבר שהיוזם העיקרי של הצעת אי־האמון נקי מרבב זה. במשך שנים ישב גח"ל בממשלה, בשעה שפרח הוורד בגן הליכוד הלאומי — ונציגו הבכיר ישב בוועדת השרים הכלכליים, שהיתה ממונה על עסקים אלה. אילי־ההון שלה, והמיפעלים התומכים בה, הקרויים בלשון סגי נהור „מיפעלי היוזמה הפרטית", משולבים בשיטה זו, משתפים עימה פעולה, ונהנים ממנה מלוא החופן.

מאה פרחים פורחים בגן הזה — ורבים מהם מעלים צחנה. כולנו משקים אותם בזיעת אפנו. יש לנו גננת לאומית המטיפה מוסר — אבל דרוש לנו גנן שיבער את הקוצים.

---

* ייבסקציה (קיצור של המילים הרוסיות „המדור היהודי") — החלק היהודי של המיפלגה הקומוניסטית הסובייטית בראשית ימי המהפכה, שהתפרסמה במילחמה הקיצונית בתנועה הציונית. גולדה מאיר התרגזה מפני שח"כ גרוס מאגי"ר השתמש במילה זו נגד שר הקליטה נתן פלד.

מסרבת להעמיד לדין ולעונש חוטפים ושודדי־אוויר. בי־מידה שיש מדינות שיצטרפו למדיניות כזאת ולהגשמתה, ברור שיירשם הישג מסויים. ברור שאלה המבצעים חבלה במקום, במזרח־התיכון ובאירופה, יש להם גם כוח־חבלה דיפלומטי.

● **פרשת שביתת הרופאים: הבענו עמדה שונה לגמרי משאר חברי־הכנסת. בעיקבות ההצעות של סיעתנו ושלוש סיעות אחרות, הסכים שר־הבריאות לקיים ויכוח כללי במליאה על נושא זה, כך שכל הכנסת, מלבד רק"ח, הצביעה לדון בהצעתנו.**

ושוב: עתיקות

השר דיין

אל: שר המישטרה

מאת: ח"כ אורי אבנרי

נתפרסם כי חפצי עתיקות של שר־הביטחון יוצאו לארה"ב, כנראה ללא רשיון, באמצעות פקידי המגבית או חברת משכית.

בשעתו הגיש למישטרה מר דן בן־אמוץ תלונה על עיסוקיו של מר משה דיין בחפצי עתיקות.

אני מבקש לדעת:

(1) האם בעקבות המידע החדש שנתפרסם, החלה מחדש חקירה בתלונת מר בן־אמוץ?

(2) האם הוסקו מסקנות כל שהן על־ידי חוקרי המישטרה, בעקבות הפירסום הנ"ל. ואם כן — אילו מסקנות?

קולנוע

שחקנים

לולו והקטן

היא בת 44, הא בן 25. בתנאים רגילים, היתה זו נראית להיות אהבה מוזרה קצת, אם להתבטא בדיסקרטיות.

אך לא כשהאשה היא לולו הגדולה. כי המספר 44 לא נדבק לה, לג׳ינה לולוברי־ג׳ידה. המשמיצים יכולים לצעוק את מניין שנותיה מראש כל גג — זה לא יעזור. מספיקה הצצה אחת בה, כשהיא דחופה לתוך שמץ בגד־ים, כדי להבין מה מצא בה רנה ואראלי בן ה־25 — הרומן האחרון של לולו.

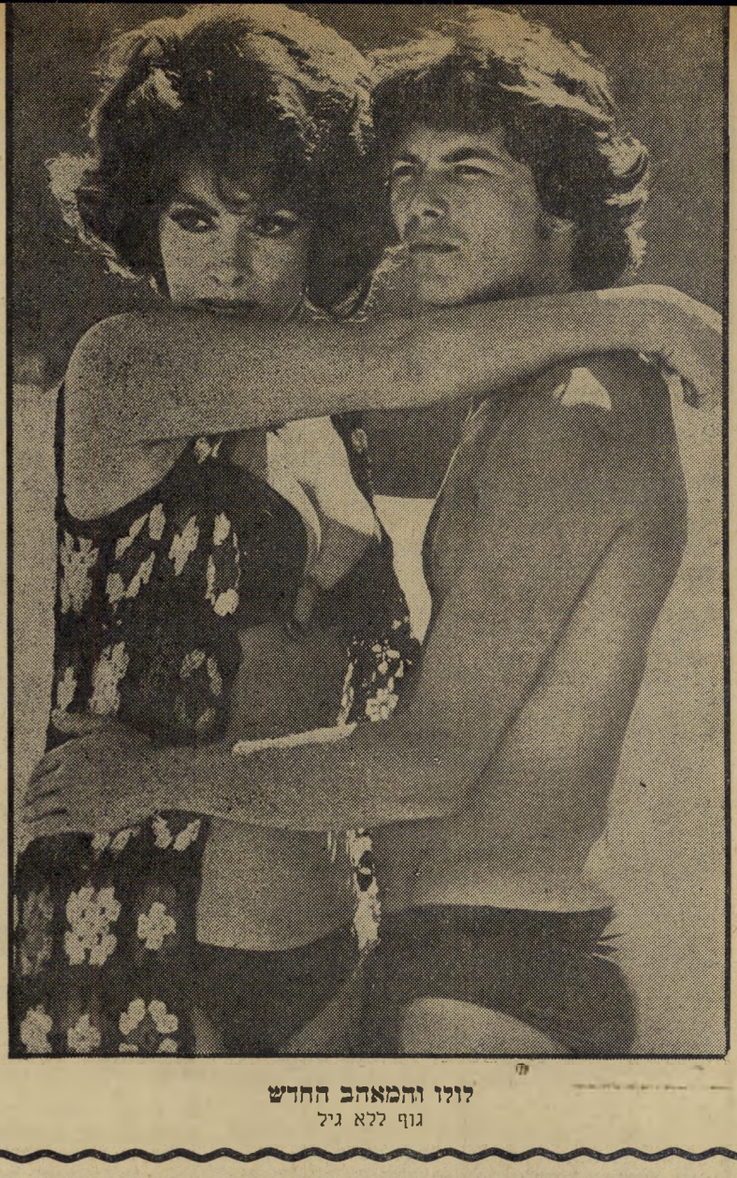
הרומן התחיל מסיבות מקצועיות טהורות כאשר לולו והצרפתי החתיך קיבלו את התפקידים הראשיים בסרט האיטלקי החדש לא מצאתי שושנים בשביל אמי.

הוא נמשך גם לאחר סיום ההסרטה. לאחר שנפרדה מבעלה, מילקו סקופיק, ומהרומן המפורסם שלה עם מנתח־הלב הדרום־אפריקאי כריסטיאן ברנרד, מסרה עתה לולו את ליבה רחב־הידיים לשחקן הצעיר.

זה, ידע להעריך יפה מה שנמסר לידיו. „לג׳ינה יש גוף של נערה צעירה,״ התפעל השחקן הטרי, שעד כה הופיע רק בתפקיד אחד, בהאוררים של ויסקונטי.

מי שהיתה מרוצה במיוחד מהעסק, היתה במאית הסרט, רוברטה בלטה: „ג׳ינה לא היתה מעולם מושכת כל־כך לפני המצלמות,״ התפעלה. „סצינות־האהבה שלה עם רנה היו מבריקות.״

מי שהיתה קצת פחות מרוצה, זו אשתו של רנה — שגילה כמחצית גילה של המאהבת החדשה של בעלה.

לולו והמאהב החדש
גוף ללא גיל

ברנשטיין־כהן בפסטיבל ברלין
סרט ללא מפיץ

ישראל

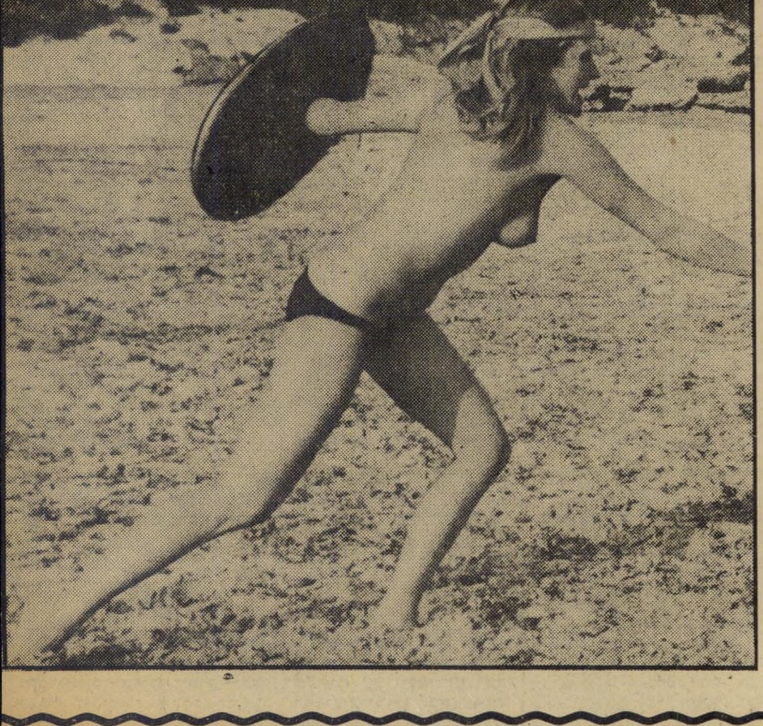
הטוב, הרע והמשעמם

קולנוע זה עסק רע מאוד בארץ. אינכם מאמינים? שאלו את בעלי בתי הקולנוע. הם מתלוננים על כך מזמן. הטלוויזיה אוכלת להם כל חלקה טובה.

אז מה המסקנה? שצריך לפתוח עוד בתי קולנוע! לא ייתכן? אבל זה הרי בדיוק מה שקורה:

קולנוע לימור התל־אביבי למוד־הסבל, שעבר כבר ידיים וצרות אין ספור, ייפתח כנראה בקרוב, לאחר שנרכש על־ידי מפיץ־סרטים מקומי. קולנוע צפון באותה עיר, שהיווה לאחרונה בדיחה בפני עצמו,

אמאזונה ושמה גודלה מאיר

עד לפני מספר שבועות, היתה מלוכדיה, מצביאת האמאזונות הנוראית, עקרת־בית צנועה בלינדבורג, גרמניה, שכל עניינה בחייה הם בעלה ושלושת ילדיה הקטנים.

אבל ברגע שהבמאי הנודע טרנס יאנג התלבש עליה — היא הפכה לחיית־טרף אימתנית, היוצאת בראש אלף לוחמות ערומות כמותה לצוד גברים באיזורי הג׳ונגל של פרו, לאנוס אותם — ולשלוח אותם לחופשי. הילדים שייוולדו לאלף הלוחמות, מהאונס הקולקטיבי, יוחזרו לשבטי אבותיהם. הילדות שתיוולדנה, תישארנה אצל אימהותיהן, תגדלנה להיות דור חדש של אמאזונות.

גודלה (מתחרז עם עומד לה) מאיר (31) — ללא כל קירבה מישפחתית לגולדה מאיר — הגיעה לתפקיד מלכת האמאזונות בסירטו החדש של הבמאי הנודע, האמאזונות, לאחר שידידים דחפו אותה ממש לזרועותיו, בעקבות חיפושיו אחרי טיפוסיות מתאימות. היא עברה מיבחנים מתאימים — ונתקבלה בתור המלכה.

בעקבות בחירתה, צורפה למחנה טירונות שהקים הבמאי בסרדיניה. שם, מצאה כבר עשרות תתיכות חסונות מכל רחבי העולם — כולל 28 סנגליות שחורות־עור.

במשך שישה שבועות מפרכים, הריץ המאמן האמריקאי, פרד ואליס, את החתיכות ארוכות־הרגליים על חופי קוסטה סמראלדה וצוקי צפון סרדיניה, כשהן חשופות חזה, ולבושות סליפ סמלי בלבד. הוא לימד אותן שיטות היאבקות עתיקות, סייף, יריית בקשת, ורכיבה על סוסי־פרא. „מעולם לא זכיתי לכל־כך הרבה סימנים כחולים בגוף,״ התלוננה גודלה לאחר הסיום. אבל היא היתה עוד ברת־מזל.

מה, גם בסרטים שהוצגו שם, גם ברמת־ההקרנה וגם במערכת הקול — מחליף בעלים ומתכונן לחדש ימיו כקדם (כאשר הוצגו בו באמת סרטים מובחרים): בסוף החודש יציגו שם את קברט, מחזמר שעלילתו מתרחשת בברלין, בתחילת הנאציזם, ואשר זכה לביקורות נלהבות בחוץ לארץ.

דרייב־אין — קולנוע שבו צופים תוך כדי ישיבה במכונית — עומד גם הוא להיפתח בקרוב, בפרברי תל־אביב לפי אותם חוקי הגיון. באף מקום בעולם לא פותחים מוסד כזה לקראת החורף, אבל אנחנו הרי היינו תמיד מקוריים. הסרט הראשון שם יהיה שוב אלי, צ'ארלטון בלו, שהוא מעין מהדורת־המשך לבלשים באים להארלם.

גם קולנוע דקל, שאיכסן במשך תקופה ארוכה את התיאטרון העממי, חוזר ליעודו המקורי ויתחיל בשבוע הבא להציג שוב סרטים.

אז אם כל כך רע בענף הקולנוע, למה זה כל כך טוב?

מצד שני, מי שיתעניין בקולנוע הישראלי, ישמע שהכל שפיר. עושים הרבה סרטים, משקיעים הרבה כסף, ויש הזדמנות למלא הרבה עמודים בעיתונים עם מעשיות על התעשייה החדשה ופירות המוסת שלה.

היחידים שלא כל כך ששים לכל העניין, הם אותם בעלי בתי־קולנוע שנזכרו מעלה. התעשייה אולי מפוצצת אותם בסרטים, אבל זה כנראה לא בדיוק מה שהם רוצים.

למשל, לא ברור ולא בלילה נדב הרבה וחיפש הרבה. הכוכבת שלו, מרים ברנש־טיין־כהן, הגיעה איתו אפילו עד פסטיבל ברלין. לבסוף הגיע לידי מפיץ צעיר, ולקולנוע סטודיו, ויזכה להקרנה בעוד כחודש — כלומר, למעלה מחצי שנה לאחר שהסתיימה הכנתו. לצד השני עוד אין מפיץ, אבל קולנוע כבר מצא. בינתיים בתל־אביב. פלוג הגיע כבר לסף־הייאוש. מפיץ ודאי שאין לו, והסרט יוצג בבכורה ארצית בקולנוע תכלת בתל־אביב, אחרי הליצנים.

יעזור אלוהים למשקיע הישראלי שצריך לקבל את השקעתו חזרה מקולנוע בגודל של תכלת.

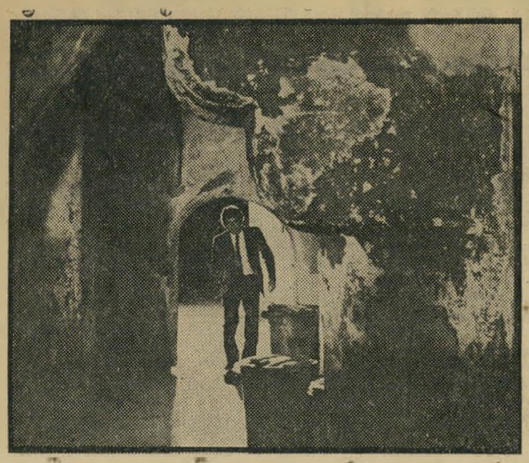
לאן נעלם דניאל ואקס קיבל אמנם פרס מן המועצה לתרבות ואמנות, ומי שראה

שחקנית אחרת, סאסקיה צ'וך, הוחזרה לרומא עם אצבעות מעוכות, לאחר קרב־חרבות קשה, שצולם לצורכי־פירסומת מוקדמת לסרט (ראה תמונות).

לאחר טירונות מפרכת זו, מסוגלת גודלה, ושאר הלוחמות שלה, לדהור על סוס כמו הנסיכה אן, לירות חץ כמו רובין הוד, להשתמש בחרב כמו שלושת המוסקטרים, ולהטיל כידון כמו אלוף אולימפי. מצויידת בכישורים אלה — מלבד אלה שהעניק להן ריבון עולם — יצאו השבוע האמאזונות לדרום יוגוסלאביה, שם יסריט יאנג את סצינות־החוץ של הסרט.

לפי המיתולוגיה היוונית, היה לאמאזונות רק שד אחד, כדי שתוכלנה לירות יותר טוב בקשת. אך לא אצל יאנג. „לאמאזונות שלי יהיו שני שדיים לכל אחת," הכריז. „שני שדיים גדולים ויפים. אחרי הכל, זה סרט מודרני, לא הצגה יוונית עתיקה."

ניומן: מפרקליט — למרגל

מרב־מכר לרד־מכר

תקרית בזאלצבורג (תל־אביב, ארצות־הברית) — הספר היה כידוע רב־מכר בלתי רגיל, שסיפר על ארכיון נסתר של הנאצים, הטמון בקרקעית אגם אוסטרי, ועל מאמציהם של שירותי־חבינון השונים (כולל הישראליים) להניח ידיהם עליו.

הסרט מצליח לקחת סיפור־מתח זה ולפרוט אותו לפרוטות, בעזרת בימוי לא מהוקצע ותסריט שמחמיץ את כל ההזדמנויות הנכונות לדגדג את עניין הצופה. אמנם הרקע — העיר זאלצבורג — פוטוגני מאוד. הדבר כנראה העביר את הבמאי לי („לה מאן") קאצין על דעתו, משום שהוא מצלם אותו שוב ושוב, מתעקב ארוכות לאורך הרחובות שבעיר מולדתו של מוצארט, מנציח מנגנונים של שעונים מיכאניים גדולים, עולה לבקר טירות עתיקות. בכל פעם, נעצרת העלילה דום, וממתינה שיסתיים הטיול המאורגן.

אילו מדובר היה בסיפור דל בפרטים, שצריך למלא אותו בנופים כדי שיגיע בסך־הכל לאורך סביר, מילא. אלא שדווקא במקרה זה יש פרטים למכביר, גם בקשר לתפקידים של כל האנשים הרבים בהם נתקל הפרקליט שהיה למרגל בעל־כורחו (בארי ניומן), וגם בתיאור הגיוני, מפורט ומובן יותר של המקומות בהם צריכות להתרחש סצינות־מתח. כמו למשל החאר הפנימית של בית חצלם הנרצח, בסצינה הראשונה של הסרט.

גם השחקנים אינם נמנים כאן על העלית הקולנועית. חוץ מאנה קארינה, שמתבזבזת כאשתו הדומעת של הצלם הנרצח, יש כאן סידרה של משתתפים מן הדרגה השנייה, כמו למשל בעל התפקיד הראשי, בארי ניומן, הנחשב בהוליבוד כתחליף נאות כשאין להשיג כוכבים של ממש, אבל לא לכוכב בפני עצמו.

בסך הכל, כפירסומת ללישכת התיירות האוסטרית, לא רע. אבל למה צריך היה בכלל להפריע לנופים עם הסיפור המבולבל הזה?

קוברן ומקניל: מזון לפתולוגים

מה קרה לבייבי קארן

קורותיה של קטינה (הוד, תל־אביב, ארצות־הברית) — בעצם, זה סרט לפי כל חוקי הזהב של הוליבוד. גיבור עשוי ללא־חת — במקרה זה פאתולוג מוכשר, נמרץ וסקסי — ההופך עולמות על־מנת לטהר את ידידו מחשד של רצח מתוך רשלנות. הידיד הוא רופא־מנתח המואשם בביצוע כושל של הפלה מלאכותית. והקורבן אינו אלא קארן, בתו הקטינה של מנהל ובעל בית־החולים בו עובדים שני הרופאים. לתוך מעשה זה, משתלב גם סיפור האהבה מחוייב המציאות, שבלעדיו לא היתה הוליבוד מוכנה בזמנו לעשות אף סרט.

אולם מה שמעניין בכל זאת בסרט זה, למרות השיגרתיות והשקיפות של הדמויות, הוא מה שמעולל הבמאי בלייק („הפנתר הוורוד") אדוארדס בתוך מוסכמות אלה. כי מבעד לסיפור המעשה, מציצה אלינו חברת אמריקאית חולה, אכולה בסמים ובדיעות קדומות, אדישה לצדק ורגישה בעיקר לממון, עם מערכת משטרתית ותחוקתית בעלת השקפות עולם גמישות מאוד.

מה שמעניין עוד, הם הערכים המשתנים של המוסר ההוליבודי. בזמנים הטובים, דיברו על הפלה כעל חטא נורא. היום זו זכותה הלגיטימית של האשה. הנישואין היו מוסד מקודש. היום זה מוסד שעבר עליו הקלח. הנערים היפים היו תמיד גיבורים, היום הם דווקא המופרעים והמסוכנים. בקיצור — עולם חדש.

אם נוסיף לכך את החוש האסתטי של הבמאי, המטיב לנצל את המסך הרחב לבניית צילומיו, וכמה סצינות עשויות היטב, כמו דהירה מטורפת בתוך מכונית, וסצינה־שיא עקובה מדם בחדר־מיון של בית־חולים — הרי שבסופו של דבר זהו סרט המתקבל איכשהו על הדעת, למרות כל השיגרה שבסיפור, ולמרות שכמה מחוטי העלילה נשארים תלויים באוויר עד הסוף.

ג'יימס קוברן, בדמות הפאתולוג, הוא כרגיל ג'יימס קוברן, ואילו ג'ניפר מקניל מ„קיץ של אהבה", כתזונאית בית־החולים בה הוא מאוהב, נאה בהחלט.

אותו מסכים שזה אחד הסרטים הרגישים והטובים יותר, אם לא הטוב ביותר, שנעשו עד עכשיו בארץ — אך בכל זאת אין לו מפיץ ואין לו קולנוע.

למה? מפיץ אחד היה מוכן להסביר לבמאי הפגר שחסר שם סקס, והראה לו אפילו איך אפשר להכניס סצינה כזאת בזול. אך הפגר עדיין מקווה למכור את הסרט, ללא התוספת.

אז אם עושים כל כך הרבה סרטים בארץ, והכל הולך כל כך טוב — למה כל כך רע?

תדריך

תל־אביב

★★★★ צבא הצללים (פריז, צרפת) — סיפורים מן המחתרת הצרפתית במלחמת העולם השנייה, מסופרים ברגש ובעוצמה דרמטית רבה על־ידי ז'אן פיאר מלוויל, שהיה בעצמו לוחם מחתרת. צוות שחקנים מעולה.

★★★★ התפיזז המיכאני (פאר, אנגליה) — אלגוריה מסמרת שיער של סטאנלי קובריק לפי אנתוני בורג'ס, המתארת את פני העולם כפי שיהיו בעוד זמן קצר, כאשר האלימות הפיזית והרוחנית ישתלטו על כל חלקה טובה. סרט חובה.

★★★★ הליצנים (תכלת, איטליה) — מסעו הנוסטאלגי של פליני אל עברו שלו ואל עבר אומנות הליצנות בקרקס, בסרט תעודי למחצה, אבל מלא וגדוש בדמיון החזותי המופלא של הבמאי, ובתחושת עצב לסוג של אמנות ההולך לעולמו.

★★★ תרגיל בנישואין (גת, צרפת) — עוד פרק אוטוביוגראפי של פרנסואה טריפו, המתאר חייו של מתבגרן צעיר ברובע פריזאי אופייני. הרבה מאוד אווירה, הרבה רגישות קולנועית, מאחורי נושא באנאלי כמו החיים היומיומיים.

★★★ הספירה לאחור (מקסים, צרפת) — גנגסטר בא לנקום בבוגדיו לאחר 10 שנים בכלא, בסרט בנוי היטב, עם אווירה דחוסה ועם כמה מכוכבי הקולנוע המוכשרים ביותר של צרפת, ביניהם סרג' רג'יאני, סימון סיניורה, ז'אן מורו ומישל בוקה.

ירושלים

★★★★ מוות בונציה (ירושלים, איטליה) — סיפור של תומאס מאן על מהות האמנות והאמן, בעיבוד קולנועי יפה מאוד לעין אבל איטי להרגיז, בו הופך הרקע, ונציה, לסמל התפוררות נוסף ברגעיו האחרונים של מלחין הגוסס על חוף האדיאטיקה.

★★★ 12 הנועזים (סמדר, ארצות־הברית) — סרט מלא וגדוש פעילות על 12 עבריינים המבצעים פעולת מחתרת מאחורי קווי הגרמנים, במלחמת העולם השניה. בימוי נמרץ של רוברט אלדריץ'. עם לי מארוין, ג'ון קאסאבטס, טלי סאבאלס ועוד.

חיפה

★★★★ יום א' האחרון (פאר, אנגליה) — סיפור רגיש ויוצא דופן על גבר ואשה בגיל העמידה, המאוהבים שניהם בנער צעיר. במאי: ג'ון (קאובוי של חצות) שלזינג'ר. עם פיטר פינץ' וגלנדה ג'קסון.

כאלה הם

מאת יוסף וקסמן

27 ילדים נפצעו אתמול בעפולה בהתנגש משאית, שסטתה ממסלולה, באוטובוס שבו נסעו ילדי עובדי סולל־בונה מראשון־לציון ורחובות לציול חג. לידו לא נפגע.

ראש לשכת התנועה במשטרת נפת יזרעאל מסר, כי ערנותו של נהג האוטובוס, אבנר שרעבי, בן 28, מרחובות, מנעה אסון כבד יותר, בכך שבראותו את הסכנה הממשמשת ובאה היטה את המכונית ימינה ככל יכולתו וירד לשולי הכביש, וכך נפגע רק צידו השמאלי של האוטובוס.

מעריב
29.9.72

זהו אנד

המחלקה ליחסי ציבור

הרופא המדומה

(המשך מעמוד 29)

עובדה שהוא לומד רפואה ועומד לקבל תואר דוקטור לרפואה, על סמך מיסמכים מזוייפים.

היא חיגה לביתו של הד"ר נח קפלינסקי, המישנה לדיקאן הפקולטה לרפואה באוניברסיטת תל־אביב. "בעלי, דוד בן־צבי, לומד בבית־הספר לרפואה על סמך מיסמכים כוזבים," הודיעה לו בהתרגשות.

קפלינסקי התייחס למידע ברצינות. לי־מחרת ביקש את תיקו האישי של בן־צבי ונבר במיסמכיו. הללו לא נראו לו כשורה. נכתב בהם, כי הצעיר התקבל לבית־הספר לרפואה בתום ארבע שנות לימודים במחלקה למיקרוביולוגיה באוניברסיטת בר־אילן. בתום לימודיו, סגה לבית־הספר לרפואה ביקש להתקבל ללימודי השנה הרביעית. הוא טען, כי במולדתו, רומניה, למד שלוש שנים בפקולטה לרפואה של אוניברסיטת יאסי וכי שנים אלה מקנות לו את הזכות ללימודי שנה רביעית ברפואה.

טענתו נתקבלה, לאחר שהציג אישור כי למד באוניברסיטה הרומנית.

אך "המיסמך הרומני" לא נמצא בתיק, שעה שגח קפלינסקי נבר בו. מזכירת הפקולטה סיפרה למשנה לדיקאן, כי הסטודנט נטל את האישור, כדי להציגו במשרד ממשלתי, שם ביקש, לדבריו, לעבוד. מאז לא ראו את המיסמך.

קפלינסקי הודיע לבן־צבי כי אם לא יובא המיסמך חזרה, יהיה עליו לבקש אישורים חדשים ביאסי על לימודיו שם. בינתיים, המשיך בן־צבי בלימודיו.

האישורים מרומניה לא נתקבלו במשרדי הפקולטה. בינתיים עמד בן־צבי על סף סיום לימודיו. תואר הדוקטור, לו ייחל במשך שנים, היה כבר כמעט בהישג ידו.

מבלי ידיעתו, שיגרה האוניברסיטה מכתבים למשרד־החינוך הרומני ולאוניברסיטת יאסי ובקשה אישורים על לימודיו של הרשקו דורל.

בסוף חודש יוני, השנה, הגיעה לתל־אביב תשובתו של משרד החינוך הרומני: "הרשקו דורל לא למד מעולם ולא היה רשום באוניברסיטת יאסי."

כאשר נח המכתב על שולחנו של הד"ר קפלינסקי, נותרו לבן־צבי עוד שתי בחינות, שהפרידו בינו לבין הדיפלומה. אז גמלה ההחלטה בליבו של המשנה לדיקאן להשעות את התלמיד מלימודיו.

תיקו הועבר לממונה על המישמעת במוסד ובחודש אוגוסט נפתח משפטו בפני הפרופסור יורם דינשטיין, הממונה על ועדת המשמעת. האשמה: "מסירת נתונים כוזבים והתקבלות לאוניברסיטה בטענות שווא."

תלמיד מוכשר ומצטיין

במהלך הדיון נקרא בן־צבי להוכיח פעם נוספת כי אכן למד רפואה באוניברסיטת יאסי, אך הוא לא המציא מיסמכים כוזבים נוספים.

האוניברסיטה חשפה רק אחד מתעלוליו של האיש, שהצטיין בלימודיו ואמור היה להיות רופא, אך מישאלתו לא התמלאה.

הפרופ' דינשטיין קבע בפסק־דינו כי דוד בן־צבי יורחק מן המוסד לצמיתות: "אני מוצא כי התביעה הוכחה די צורכה, כי התלמיד אמנם עבר עבירה של מסירת נתונים כוזבים לאוניברסיטה ו־אני מרשיע אותו על עבירה זו. זהו מקרה חמור ומעציב. חמור, כיוון שלמעשה מדובר בעבירה פלילית ולא רק בעבירה על תקנון המשמעת של האוניברסיטה.

"מעציב," נאמר עוד בפסק־הדין, "משום שמדובר בתלמיד מוכשר, שאילו היה הולך בדרך הישר, היה גומר את בית־הספר לרפואה בהצלחה. בנסיבות אלה, איני רואה כל מנוס מלקבל את המלצתו של המזכיר האקדמי, והיא:

● "לפסול את כל הבחינות שעשה התלמיד באוניברסיטה.

● "להרחיקו מן המוסד לצמיתות."

העונש היה קשה. בן־צבי מערער עתה בפני ועדת המשמעת, אך כאשר זו תיווכח כי מדובר בזייפן פאתולוגי, נראה כי לא תיאות להמיר את עונשה.

החומרה הפלילית של מעשיו, אותה חשף הפרופסור דינשטיין, לא הוכרה עדיין על־ידי משטרת ישראל. משום כך מתייחס מדור הרמאויות במשטרה לבן־צבי כאל נוכל קטן שאינו מסוכן לציבור.

"העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב קרליבך 12, טלפון 260134, תא־דואר 136 • מען מברקי: עולמפרס • "הדפוס החדש" בע"מ, ת"א, רח' בן־אביגדור • תמצה: גד בע"מ • גלופות: צינקוגרפיה כספי בע"מ • העורך הראשי: אורי אבנרי • המו"ל: העולם הזה בע"מ.

הנהלת חשבונות בירושלים
(בפיקוח משרד העבודה).
פקידות כללית — 4 חודשים!
NATIONAL, כתיבה במכונה —
חודש!
ביה"ס "הפקיד", י. פורמן, בצלאל 18.

(המשך מעמוד 28)

נאלץ לעזוב. כך גם בגן ובכיתה א'. משרד הסעד לא הצליח למצוא לו מקום במוסד סגור. ובעוד בני גילו מבקרים ב־בית־ספר ומשתלבים בחברה, נותר מיכאל בודד, מסתובב ברחובות. מאוחר יותר, החל פורץ לבתי השכנים, גונב משם פרי־טים חסרי־ערך.

כך היטלטל מיכאל בין המוסדות השו־נים, בין פסיכיאטרים של משרד הבריאות לעובדות סוציאליות של משרד הסעד, במשך שמונה שנים ארוכות. במשך שמו־נה שנים ארוכות, לא מצא משרד הסעד מקום עבורו בשום מוסד.

ללא מזל. רק לאחר שמונה שנים של בדידות, בהן נחתמה גישמתו בידיעה ה־מרה כי הוא זר, לא רצוי, ומוקא על־ידי

זרוק נצחי מורנו
16 שנה — ללא עתיד

החברה — זכה הילד להתקבל למוסד ל־נערים קשי־חינוך בני־ציון, ליד רעננה. כאן, מצא את מקומו.

אלא שמיכאל לא נולד להיות בר־מזל. כעבור עשרה חודשים נסגר המוסד, ו־הילד נפלט שוב לרחוב.

ושוב שנתיים של טילטולים בין מוס־דות. ושוב התשובה הנצחית אין מקום. תעלוליו קיבלו עתה צביון רציני יותר. בעקבות גניבה של ממש, בבית שכן, נידון לפיקוחה של קצינת מיבחן.

קרן אור. הקצינה, צילה רוזן, היתה הדבר הטוב הראשון שקרה לנער מוכה־הגורל מאז שנולד. היא הצליחה למצוא את הדרך אל נפשו המסוגרת, החשדנית. היא גם הצליחה להכניסו למיצפה־ים, ה־מוסד להסתכלות של שירות המיבחן.

שם, נראה היה שמיכאל מצא את מקומו — עד אותו יום בו נמלט, פרץ, ונתפס.

עתה, בגיל 16 וחצי, נשאר מיכאל במ־קום בו התחיל: עם כלום. על הוריו דלי־האמצעים, הוא מהווה נטל כספי כבד. זוג מכנסי חאקי פשוטות, עבורו, עולים שישים ל"י. הוא נזקק לכדורי־הרגייה יק־רים — שאינם מועילים לו. פניות הוריו לעירייה ולמוסדות, לתת להם רישיון ל־דוכן או לקיוסק, בו יוכל הנער למצוא תע־סוקה — לא נענו. „לאף אחד לא איכפת ממיכאל," הגיבה אמו במרירות. „רק כשהוא יעשה משהו רע, ישלחו עליו את המשטרה. למה שלא יעזרו לו קודם?"

Wednesday, October 18, 1972 VARIETY PICTURE GROSSES 9

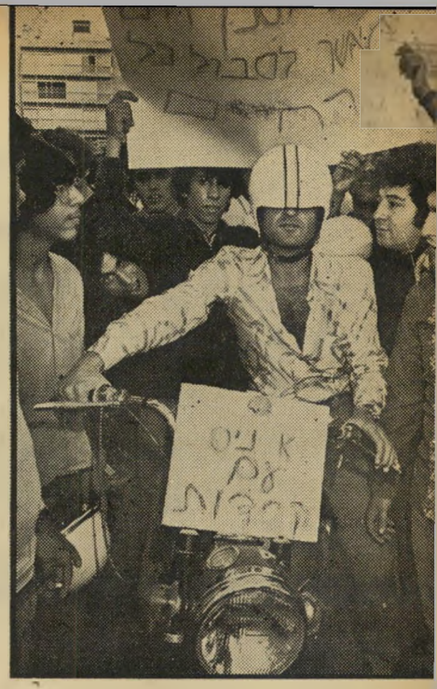
50 Top-Grossing Films

[WEEK ENDING OCTOBER 11]

TITLE	DISTR	THIS WEEK $	RANK
THE NEW CENTURIONS	COL	622,550	1
THE RULING [illegible]	AVE	[illegible]	[illegible]
THE GODFATHER	PAR	83,475	15

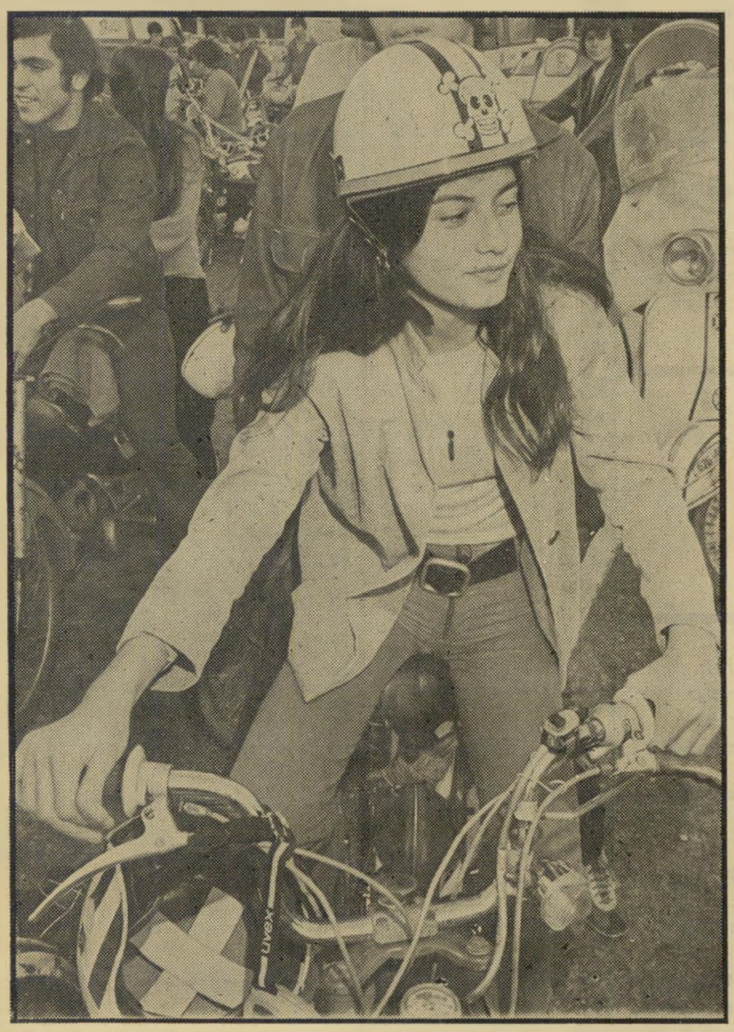
אלף צעירים זועמים הפגינו בתל־אביב וצעקו:

כלב נחי שחובש קסדה!

סכנה מפגין אלמוני, רכוב על אופנוע ענק, מדגים כיצד נופלת הקסדה על עיניו, כאשר הוא עוצר.

הם **פרצו** בגלים סוערים, מנפצים את שלוות האזרחים שנמו את שנת אחר הצהריים שלהם. במשך שעה ארוכה, התמלאה רחבת־החנייה הענקית שליד היכל־התרבות בתל־אביב, בשבת האחרונה, בכאלף רוכבי אופנוע נזעמים, נרגשים, המאיצים את מנועיהם לשיא הרעש בכוונה תחילה. המקום דמה לחניון טנקים וכלי רכב משוריינים המתעורר לפתע לתחייה.

„טוב למות" אסי עטר (16), תלמידת תיכון **סוקולוב** בתל־אביב, נכנעה כמו מרבית האופנוענים, הופיעה להפגנה חבושת קסדה מעוטרת במלאך המוות, אך מוכנה לכל כדי להסירה: „יותר טוב למות מאשר לסבול."

היתה זו ההפגנה הראשונה בסידרה מתוכננת של הפגנות, לאחר הפעלת החוק המחייב אופנוענים לחבוש קסדות גם ב־ערים. הקהל בה, היה מגוון מאוד: תיכו־ניסטיות מצפון העיר ובני פרברים, אינטי־לינגטים בגיל העמידה וחורנים צעירים. פרשים על הונדות שבעה כוח סוס, שמחיר כל אחת כ־5.000 ל"י, ובעלי טוסטוס זעיר, שבקושי חי. רק דבר אחד היה משותף להם — הזעם.

■ ■ ■

הזעם הובע במילים ברורות, בוטות, בכרזות שמילאו את הגוף, ובנאומים שנישאו ספונטנית. „לא ניתן לגד יעקובי לדפוק אותנו," זעק אחד המארגנים, איתן ענו, תושב שכונת התיקווה. מתניה טביב, שאירגן את קבוצת המפגינים שהגיעה מראשון־לציון, קרא להקמת אירגון־מחאה של כל עופנועני ישראל. „נקים אירגון כמו בעלי המוניות או אגד," הכריז מתניה. „רק ככה נוכל לשמור שלא ידפקו אותנו."

למרות הזעם, היתה זו הפגנה מסודרת, פחות או יותר. המפגינים הפגינו — אך דאגו, רובם ככולם, להופיע במקום עם קסדותיהם. „אני לא אחבוש קסדה לעו־לם," הבטיח רפי אדום, שמיניסט בתיכון חדש — אחד המעטים שהופיעו ללא קסדה. „איך בכלל אפשר לשים את הסיר הזה על הראש?" התלונן יהודה ברלין (31) מרמת־גן. „לא רואה ולא שומע כלום עם זה. אפשר להשתגע."

■ ■ ■

המשטרה, שהופיעה במקום בכו־חות מצומצמים, נשארה בטלה מעבו־דה, רוב הזמן. שוטרים הסתובבו בין המפגינים, רשמו את מספרי האופנועים של המפגינים, אך אף אחד לא לקח אותם ברצינות. לקראת הסוף, תבעו השוטרים מאיתן ענו שיורה למפגינים להתפזר בשקט, בנפרד.

אלא שהמפגינים התנגדו. בתום הנאומים וההתרמה, הם פרצו בשיירה ארוכה, מלו־כדת, לאורך שדרות רוטשילד, הרעידו את כל העיר ברעם אלף מנועים.

„זאת רק ההתחלה," הבטיחו.

„זה מכער" מכריזה עטרה פרידמן (16 ו־ חצי), תיכוניסטית תל־אביבית, שהשתתפה בהפגנה, „לא אלבש את זה בשום פנים!"

„להשמיד" תובע איתן („בז") ענו, ממארגני ההפגנה הגדולה, המדגים את יחסו לקסדה על רקע ניידת משטרת ישראל.

הרוב הדומם „חץ", בולדוג זועף ושתקני שהיה הפגנה הרעשנית, ניאות לדגמן את סיבלו של הרוב הדומם — ציבור ענק של 40 אלף אזרחים שרובם המכריע מיעוטי אמצעים וקשרים בצמרת — ומשום כך בלתי מאורגנים — ומשום כך מה־ווים טרף קל לתקנות דרקוניות — לפחות לדעת משרד־התחבורה.

הרוב הרועם אלף מפגינים רכובים על אופנועים וקטנועים רועמים פשטו בשבת האחרונה אחר־הצהריים על רחבת־החנייה של **היכל־התרבות** בתל־אביב. „לא ניסע עם קסדות." „מוטב לסכן חיים מאשר לסבול כל החיים" — היו אחדות מהסיסמאות (תמונה ימנית עליונה) שהביעו את זעמם של המפ־גינים. המארגנים, שפתחו ביוזמה ספונטנית, הופתעו לטובה מההיענות ההמונית, מתכננים עתה מיבצעי פירסום ויחסי ציבור שידהימו את הציבור — כמו התמונה מימין.

שנה 36 מספר 1836 המחיר 2.25 ל"י ב' כסלו תשל"ג, 8.11.72

העולם הזה

סערה באל-על:

גירושין בסיטונות

רומאנים מעופפים

ועכשיו:

דיילות הרות

נקבניטים